

ДОКЛАД
ЗА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ
2014-2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. Методология

II. Оценка на общото въздействие на плана върху развитието на общината

III. Оценка на степента на постигане на целите, приоритетите и устойчивост на резултатите

IV. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси

V. Обобщени изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът представя резултатите от извършената последваща оценка (ПО) на Общинския план за развитие (ОПР) на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г., изготвена в изпълнение на нормативните изисквания на чл. 34 от Закона за регионалното развитие (ЗРР) и чл. 26 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие.

Планът за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2014 – 2020 г. е средносрочен планов документ, съобразен с националната политика за регионално развитие и бюджетните планове на Европейския съюз. Той е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината.

Общинският план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014 – 2020 г. е приет от Общинския съвет с Решение №402, Протокол №29 от 09.10.2013 г., на основание чл.17, ал.1; чл.21, ал.1, т.12 от ЗМСМА във връзка с чл.13, ал.3, и чл. 24, т.1 от Закона за регионалното развитие. С Решение №515, Протокол 36 от 26.07.2018 г. на Общински съвет – Полски Тръмбеш е приет Актуализиран документ за изпълнение на ОПР за периода 2018-2020 г.

Последващата оценка на изпълнените общински планове за развитие е заключителния етап в комплексната система за оценяване реализацията на основните управленски документи, предхождан от предварителна и междинна оценки. Чрез последващата оценка се прави обобщение на цялостното изпълнение на плана, качеството на получените резултати и нивото на постигнатите очаквани и неочаквани ефекти за общинската територия.

Последващата оценка е анализ на въздействието на определен брой проекти, дейности и инициативи посредством сравняване на резултатите с поставените цели и с използваните ресурси и средства. Тя е част от триадата оценки – „предварителна – междинна – последваща“, като всяка от тях се стреми да подобри качеството на съответния стратегически документ, както и резултатността в постигане на целите му.

Предварителната оценка е изготвена при разработването на плана за развитие на община Полски Тръмбеш през 2013 г. Междинна оценка за изпълнението на ОПР за първите четири години от неговото прилагане е извършена през 2017 г. В настоящата последваща оценка обект на изследване ще бъде Актуализирания документ за изпълнение на Общинския план за развитие, но с отчитане на всички проекти и дейности изпълнени през програмния период от 2014 до 2020 г. Оценката се извършва както по степен на постигане на заложените цели и приоритети, така и по оказано въздействие и устойчивост на резултатите, на база индикаторите за мониторинг.

Съгласно нормативните изисквания на ЗРР, настоящата Последваща оценка включва:

1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
2. оценка на общото въздействие;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Първите три елемента са свързани с анализ и оценка на различните аспекти от изпълнението на ОПР, докато финалният включва изводи и препоръки, относно стратегическото планиране за следващия програмен период.

Първият елемент е свързан с общ преглед на проектите и инициативите с принос към плана – реализирани или в процес на реализация в рамките на отчетния период. Систематизирани са различни проекти и инициативи и е определена тяхната принадлежност към приоритетните области. Първата преценка завършва с идентифициране на неизпълнени ключови проекти и мерки, които не са подплатени с конкретни реализации.

Вторият компонент оценява степента в изпълнението на целите и приоритетните области, като надгражда оценката на първоначалните резултати. Стойностите на систематизираните проекти и инициативи са обобщени в обща финансова оценка за изпълнението на ОПР. В този елемент са сравнени актуалните и целевите стойности на индикаторите от плана.

Преценката на ефективността и ефикасността на изпълнението се аргументира от съотношението между направените разходи и постигнатите ползи в рамките на целите и приоритетните области на ОПР. Този трети компонент синтезира информацията за проектите и индикаторите от предните части и добавя обзор на предприетите действия по изпълнението и наблюдението на ОПР – основна предпоставка за ефикасност и ефективност в управлението.

Четвъртият елемент отразява най-важните констатации относно идентифицираните проблемни области и ограничители на развитието на местно ниво, попречили на изпълнението на ОПР. Изводите са ориентирани спрямо трите основни теми в оценката: проекти и инициативи; индикатори; действия по изпълнението и наблюдението на плана.

Конкретните препоръки са базирани на изводите и са насочени към процеса на планиране на следващия програмен период 2021-2027 г. Съизмеримостта на постигнатите резултати с първоначално формулираните цели води до търсене на обяснение за отклоненията, т.е. до изследване на причините за идентифицирани дефицити и извличане на поуки, които да бъдат полезни за следващия програмен период.

Последващата оценка има за цел да установи как са използвани обществените ресурси, каква е ефикасността на извършените интервенции, в каква степен са потвърдени предвидените резултати и постигнати заложените цели. Тя проучва факторите за регистрирания успех или неуспех на намеренията за промяна, прави обобщени изводи за устойчивостта на резултатите и осигурената продължителност на въздействията. В идеалния случай тази оценка следва да се изготви по време на следващото програмиране, т.е. препоръките от отчетените грешки и слабости да намерят отражение в новия ОПР или в неговите актуализации. Последващата оценка е част от различните механизми за контрол на публичните действия.

Целта на настоящата последваща оценка е да осигури независима и актуална информация за постигнатите резултати от прилагането на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш през периода 2014-2020 г., да направи препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие и за подобряване на управлението и координацията през новия програмен период 2021-2027 г.

За постигането на тази цел са изпълнени следните задачи:

- Изследване на резултатите от изпълнението и общото въздействие на ОПР върху социално-икономическото развитие на общината;
- Актуален преглед за изпълнение на заложените цели и приоритети в плана;
- Изводи и препоръки за подобряване на политиката за регионално и местно развитие през новия програмен период.

Основните критерии, които са използвани при изготвяне на последващата оценка на ОПР са: приложимост, обоснованост, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост.

В изготвянето и обсъждането на проекта на настоящия Доклад за последваща оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. участваха представители на Общинската администрация и различни заинтересовани страни.

I. МЕТОДОЛОГИЯ

Последващата оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. се фокусира върху аналитичния обзор и сравнителния анализ на резултатите и въздействието от прилагането на ОПР при отчитане на настъпилите социално-икономически и политически промени на местно, регионално и национално ниво, в светлината на промените в регионалната политика на ЕС и регистрираните резултати от прилагането на оперативните програми за България.

Предмет на настоящата разработка е многостранното развитие на община Полски Тръмбеш, свързано с изпълнението на проекти и инициативи с принос към стратегията и

програмата за реализация на ОПР. Докато общинският план анализира и оценява състоянието и тенденциите на развитие в общината, междинната оценка обхваща социално-икономическото развитие от гледна точка на изпълнението на ОПР, то последващата оценка анализира и оценява пълния обхват на изпълнение на ОПР до 2020 г. с натрупване и извежда констатации за следващия програмен период 2021-2027 г. Оценката разглежда инвестициите по определените в плана приоритети, като направените анализи акцентират върху проектните дейности и не разглеждат резултатите от изпълнението на основните и регулярни дейности на общинската администрация. За целите на оценката е разработена методика, която определя методите и съответните източници на информация, както и критериите за оценка на изпълнението на ОПР.

Избраната методика е насочена към постигане на обективност на оценката относно изпълнението на ОПР, стратегията и мерките за координация на документа. Последващата оценка преминава през следните основни етапи: проучване, анализ и оценка, съгласуване и приключване.

Методиката за осъществяване на последващата оценка се основава на структуриран и систематичен процес на събиране, анализиране и представяне на информацията и може да бъде обобщена по следния начин:

1. Избор на логика на интервенцията. Избраната методика за оценка насочва вниманието върху изпълнението и подобряването на качеството на планирането. Фокусът върху изпълнението се постига чрез оценка на ефикасността и ефективността, докато фокусът върху подобряването на качеството и съотнесимостта на планирането се постига чрез:

- актуален преглед на изпълнението на ОПР;
- изследване на промените в контекста на плана за развитие;
- извършване на необходимите промени, за да се оптимизира въздействието на ОПР.

2. Разработване на оценителна методика. Методическият инструментариум на последващата оценка включва използването на определени критерии за оценка, които характеризират потенциала за реализация и качеството на резултатите при изпълнението на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014–2020 г.:

- Стратегическо съответствие и хармонизация с целите и приоритетите на политиката за регионално и местно развитие за текущия планов и програмен период;
- Нормативно съответствие с принципите, правилата и стандартите за планиране на регионалното развитие, залегнали в националното законодателство за регионалното развитие;
- Отразяване и влияние върху състоянието и промените в социално-икономическия профил на общината за наблюдавания период след 2014 г.;
- Постигнати резултати, въздействие и изпълнение на целите и приоритетите на ОПР;

- Ефективно и ефикасно използване на ресурсите за развитие на територията на общината;
- Политическа и социална ангажираност, административен и институционален капацитет за прилагане на политиката за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие;
- Устойчивост на постигнатите желани ефекти – ще продължат ли те да съществуват и отвъд времевия хоризонт на ОПР.

Количествените индикатори за наблюдение на ОПР, определени в самия план за развитие, не осигуряват достатъчна база за изготвяне на обективна последваща оценка.

В резултат, екипът предварително разработи критерии за оценка, които да допълват количествените параметри. Основната им цел е да определят качеството и степента на изпълнение на целите и приоритетите, да допринесат за поставянето на обективна оценка на развитието на общината и сравнение на постигнатите резултати и ефективно планиране на следващите действия.

3. Набиране на данни – първични и вторични. Методите за набиране на информация за изпълнение на последващата оценка са:

- Консултации с представители на община Полски Тръмбеш;
- Работа с документи и статистическа информация – подбор, съпоставяне, анализ, оценка и екстраполация, синтез.

На този етап е създадена организация за събиране на статистическа информация и проучване на основните планови и стратегически документи - Общински план за развитие (ОПР) на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г., Актуализиран документ за изпълнение на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2018-2020 г., Междинна оценка на изпълнението на Общински план за развитие (ОПР) на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г., Областната стратегия за развитие на област Велико Търново 2014-2020 г., Регионален план за развитие на Северен централен район и др.

При изготвянето на доклада е обработена и анализирана статистическа информация, публикувана официално от Националния статистически институт и Агенция по заетостта. Проследени са конкретните приноси на отделните оперативни програми за изпълнение на всеки от приоритетите на ОПР, като е направена количествена експертна оценка (в %) и са използвани данни от Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на Европейския съюз - ИСУН. Анализиран е напредъкът по всички приоритети на ОПР, като избраният подход на качествено оценяване позволява да бъдат направени изводи и заключения в сравнителен план за степента на изпълнение на приоритетите на ОПР.

Събрана е базова информация и статистически данни за нуждите на анализа и оценката от Общинска администрация - Полски Тръмбеш. За целите на проучването бяха използвани справки, въпросници и събирана информация в Интернет. Проведени са консултации със служители на Община Полски Тръмбеш и заинтересовани страни.

4. Обработка и анализ на събраната информация. Използваните методи за анализ на събраната информация са: сравнителен анализ; причинно-следствен анализ; аналогия; екстраполация; критериална оценка; експертна оценка; синтез; индукция; дедукция; селекция.

5. Приложение на оценителната методика – Този етап включва обобщаване, анализ и оценка на събраните данни, факти и информация. Последващата оценка обхваща времеви период 2014 - 2020 г., като анализите, констатациите и експертните преценки ще се отнасят до тенденции или ключови и характерни за периода факти и данни, без да се достига до детайли по години или по отделни компоненти на икономическите, социалните и екологичните сектори.

Последващата оценка включва анализ и оценка и на изпълнението на целите и приоритетите, релевантността на ОПР и капацитета за координация на отговорните за неговото прилагане органи. Направени са съответните изводи, обобщения и препоръки за разработването и подобряване на работата по изпълнение на плановия документ за новия програмен период.

6. Формулиране на изводи и препоръки.

За изготвяне на последващата оценка са използвани следните методи:

- Наблюдение – пряк метод за събиране на данни и информация;
- Проучване - проучване на документи, информация и данни от различни източници;
- Описание – описват се факти, данни, резултати, констатации, препоръки и изводи;
- Анализ и синтез – анализира се базовата входяща информация и данни и се обобщават резултатите за нивото на изпълнение на ОПР;
- Оценка – оценява се степента на изпълнение, степента на постигане на заложените цели, ефективност и ефикасност на използваните ресурси и други;
- Сравнение – сравняват се данни, факти, показатели и резултати. На база на сравнението се правят изводи и препоръки;
- Работа в екип – съгласуваност, разпределение на задачите и пълен синхрон в действията на екипа за изготвяне на последващата оценка за изпълнение на ОПР;
- Индексен метод - изравняване равнището на даден показател, заложен в ОПР към неговото равнище в минал период или време, прието за база;
- Графичен метод – за изобразяване на данни, факти, тенденции чрез геометрически изображения на функционална зависимост с помощта на линии на равнината.

Изводите и препоръките по отношение на изпълнението на ОПР за изминалия програмен период и насоките за следващия са базирани на:

- Експертност при разработването на последващата оценка;
- Актуална, достоверна и пълна количествена и качествена информация;
- Адекватни методи за анализ;
- Обективна система от критерии за оценка;
- Ясно очертани и описани тенденции за развитие на общината;
- Обективни критерии за оценка на изпълнението, на стратегията и на координацията.
- Фактологически и методически обосновани оценки и препоръки за разработване на плановия документ на общината за следващия програмен период.

Източници на информация - ОПР се реализира главно чрез ефективната реализация на проекти и програми за местно развитие в рамките на общината, изпълнявани от публични и частни организации. Важно е да бъдат отчитани постигнатите резултати по проекти, получили безвъзмездно финансиране по ОП, както и такива с междурегионален характер.

Информационното осигуряване на последващата оценка се базира на следните важни източници:

- Официални страници на УО на оперативните програми
- Регионална статистика на Евростат;
- Данни, анализи и публикации на НСИ и АЗ;
- ИСУН - Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България;
- Официалната страница на Европейския съюз;
- Официални справки от Община Полски Тръмбеш.

За събиране на информация бяха разработени въпросници, които бяха предоставени за попълване на Общинска администрация – Полски Тръмбеш, структурите на гражданското общество и представители на бизнеса на територията на общината. Проведени бяха и срещи-консултации с представители на администрацията и заинтересовани лица.

Изследвани и анализирани документи в процеса на изготвяне на последващата оценка:

- ОПР на община Полски Тръмбеш за периода 2014 – 2020 г.;
- Актуализиран документ за изпълнение на Общински план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2018-2020 г.;
- ОСР на област Велико Търново за периода 2014 – 2020 г.;
- Междинна оценка от 2018 г. за изпълнение на ОПР на община Полски Тръмбеш;
- Годишни отчетни доклади за изпълнение на ОПР на община Полски Тръмбеш;

- Регионален план за развитие на Северен централен район 2014-2020 г.;
- Официални справки и доклади за изпълнени проекти на територията на общината;
- Бюджети на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г.;
- Разходи по Капиталовите програми на Община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г.

Последващата оценка е изготвена с натрупване на всички проекти, обекти и дейности, реализирани на територията на община Полски Тръмбеш от 2014 г. до 2020 г., като включва и резултатите от Междинната оценка. По този начин констатациите на настоящия Доклад са неразделна част от общата оценка на общинското управление и реализацията на плана.

II. Оценка на общото въздействие на плана върху развитието на общината

1. Сравнителна характеристика

Като цяло, идеята на Последващата оценка за изпълнението на Плана за развитие е да обобщи с изводи, какви са постиженията, на основата на придобитите ползи (резултати) от предприетите действия и получените ефекти (въздействия) от реализираните цели, довели до промяна в средата и условията на живот на местната общност.

При анализиране и проследяване на изпълнението на ОПР в настоящия доклад са отчетени настъпилите промени в условията на живот, оказващи въздействие върху социално-икономическото развитие на община Полски Тръмбеш, като е направено сравнение на стойностите на ключови показатели през 2014 г. и през 2020 г.

Таблица 1: Сравнителна характеристика на община Полски Тръмбеш и останалите общини в област Велико Търново към 31.12.2014 г. и 31.12.2020 г.

Район, област, община	Територия кв. км.	Население брой 31.12.2014 г.	Гъстота на населението за 2014 г. (души на кв. км.)	Население брой 31.12.2020 г.	Гъстота на населението за 2020 г. (души на кв. км.)	Населени Места 2014 г. (брой)	Населени Места 2020 г. (брой)
Република България	110372	7202198	65.3	6916548	63.0	5266	5257
Северен централен район	14668	825536	56.3	764897	52.7	989	989
Област Велико Търново	4666	247782	53.10	229718	49.23	336	336
Велико Търново	885	87771	99.18	85484	96.59	89	89
Горна Оряховица	321	44334	138.11	40751	126.95	14	14
Елена	671	8988	13.39	8358	12.46	124	124
Златарица	233	3851	16.53	3606	15.48	24	24
Лясковец	177	12664	71.55	11811	66.73	6	6
Павликени	622	22464	36.12	20428	32.84	20	20
Полски Тръмбеш	464	13416	28.91	12363	26.64	15	15
Свищов	625	39574	63.32	33321	53.31	16	16
Стражица	509	12331	24.23	11427	22.45	22	22
Сухиндол	157	2389	15.22	2169	13.82	6	6

Източник: Национален статистически институт

Полски Тръмбеш е една от 10-те общини в област Велико Търново. Тя е на шесто място по територия и на пето място по население сред общините в областта.

В община Полски Тръмбеш към 31.12.2020 г. живеят 12 363 души или 5,38% от населението на Област Велико Търново и 1,62% от населението на Северен централен район (СЦР). Средната гъстота на населението в община Полски Тръмбеш (26,6413 души на кв. км. за 2020 г.) е по-ниска от средните стойности за област Велико Търново (49,23) и под средната гъстота за СЦР (52,7) и за страната (63). (Таблица 1)

По брой населени места (15), община Полски Тръмбеш се нарежда на седмо място в областта. Броят на населените места в общината се запазва непроменен и селищната мрежа като цяло е устойчива. За периода 2014-2020 г. общината запазва позициите си в регионален план по отношение на териториалния обхват, броя на населението и населените места.

Според Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.), община Полски Тръмбеш попада в 5-то йерархично ниво - много малки градове и села, центрове със значение за територията на съответните общини.

Към 2020 г. община Полски Тръмбеш е с по-ниска степен на урбанизация спрямо тенденциите в областта, в Северен централен район и в страната. Относителният дял на градското население в общината към 2020 г. е 30,83%, което показва превес на живеещите в селата. За сравнение равнището на урбанизация в област Велико Търново за 2020 г. е 69,73%, в Северен централен район – 66,10%, а за страната – 72,91%.

Общината се състои от 15 населени места – административния център град Полски Тръмбеш и 14 села: с. Вързулица, с. Иванча, с. Каранци, с. Климентово, с. Куцина, с. Масларево, с. Обединение, с. Орловец, с. Павел, с. Петко Каравелово, с. Полски Сеновец, с. Раданово, с. Стефан Стамболово и с. Страхилово.

Като физическа структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана е върху цялата територия на общината. Дисбалансът (поляритетът) се проявява при демографските, икономическите и функционалните характеристики на селата. Урбанистичната структура на общината е подчертано центрична с концентрация на функции в общинския център и периферни селища с различен характер. В общинския център град Полски Тръмбеш са съсредоточени административното и социално обслужване и основната част от икономическата дейност в общината. Град Полски Тръмбеш е разположен приблизително в центъра на територията на общината. Близо до него са ситуирани селата: Каранци, Климентово и Раданово. Останалите населени места са с периферно местоположение спрямо административния център, сравнително равномерно разпределени в границите на общинската територия.

Урбанистичната класификация на община Полски Тръмбеш включва следните категории: един град (с население под 10 000 жители), 2 големи села (над 1000 жители) – Раданово и Петко Каравелово, 6 средно големи села (500-1000 жители) – Страхилово, Климентово, Куцина, Обединение, Полски Сеновец и Павел, 5 средни села (200-500 жители) – Стефан Стамболово, Масларево, Орловец, Иванча, Каранци и 1 много малко село – Вързулица под 100 жители.

2. Демографска характеристика

Демографският фактор, броят и структурите на населението са ключов показател за оценка на социалното въздействие на изпълнението на ОПР върху целевата територия. Демографските ресурси с техните образователни и квалификационни характеристики са един от решаващите фактори за местното развитие и растеж.

Динамиката показва трайна тенденция на намаляване на населението на община Полски Тръмбеш (с 8% или с 1053 души през 2020 г. спрямо 2014 г.). В края на периода отчитаме лек ръст на населението от 163 души през 2020 спрямо 2019 г., което вероятно се дължи на вътрешна миграция и регистрация на нови лица по настоящ адрес в общината.

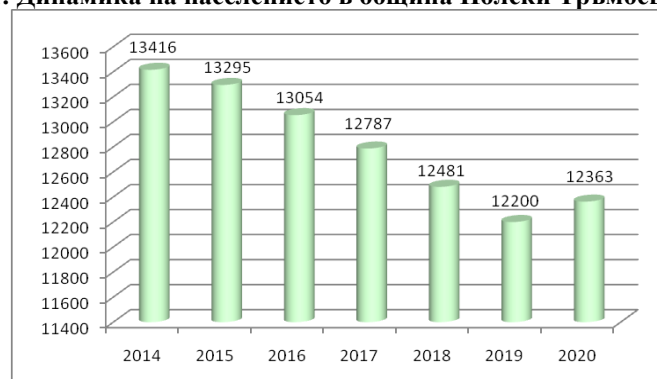
Таблица 2: Население в община Полски Тръмбеш 2014 – 2020 г.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Всичко	13416	13295	13054	12787	12481	12200	12363
Мъже	6550	6492	6373	6232	6082	5960	6069
Жени	6866	6803	6681	6555	6399	6240	6294
В градовете	4106	4057	4015	3985	3905	3829	3810
В селата	9310	9238	9039	8802	8576	8371	8553

Източник: Национален статистически институт

През 2020 г. в общината живеят 12363 души, 49% от които мъже и 51% жени. Община Полски Тръмбеш не е засегната от процесите на силна урбанизация, характерни за повечето райони на страната. Градското население е 31%, а в селата живеят 69% от жителите на общината. Съотношението в половата структура на населението и ниската степен на урбанизация (31% при средно за страната 73% в полза на градското население) се запазват почти без промяна през анализирания седем години.

Графика 1: Динамика на населението в община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

Данните в Таблица 3 показват, че демографската криза обхваща град Полски Тръмбеш и всички села в общината, с изключение на Куцина и Стефан Стамболово, където броят на населението се запазва и даже леко нараства. Населението в общинския център намалява със 7% за периода 2014-2020 г. или средно с около 42 души на година.

Таблица 3: Население в община Полски Тръмбеш по населени места 2014 и 2020 г.

Община/Населено място	2014			2020		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Община Полски Тръмбеш	13416	6550	6866	12363	6069	6294
с. Вързулица	116	60	56	90	48	42
с. Иванча	423	204	219	377	194	183
с. Каранци	276	139	137	242	123	119
с. Климентово	690	327	363	630	301	329
с. Куцина	637	314	323	638	313	325
с. Масларево	543	248	295	415	187	228
с. Обединение	622	285	337	601	278	323
с. Орловец	410	209	201	406	209	197
с. Павел	622	280	342	516	226	290
с. Петко Каравелово	1625	774	851	1551	750	801
с. Полски Сеновец	606	277	329	572	274	298
гр. Полски Тръмбеш	4106	2043	2063	3810	1895	1915
с. Раданово	1709	868	841	1631	818	813
с. Стефан Стамболово	196	102	94	205	114	91
с. Страхилово	835	420	415	679	339	340

Източник: Национален статистически институт

Най-големите села в общината по брой население през 2020 г. са: Раданово - 1631 души и Петко Каравелово – 1551 души. Най-малко жители има село Вързулица – 90.

Таблица 4: Население по постоянен и настоящ адрес в община Полски Тръмбеш към 31.12.2014 и 2020 г.

Постоянен адрес		Настоящ адрес	
2014 г.	2020 г.	2014 г.	2020 г.
15045	13869	14211	13602

Източник: Национална база данни „Население” - <http://www.grao.bg>

Графика 2: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2014-2020 г.

По данни на ГД ГРАО (www.grao.bg) през 2020 г. спрямо 2014 г. населението на община Полски Тръмбеш по постоянен адрес намалява с 8%, а по настоящ адрес с 4% или съответно с 1176 души по постоянен и със 609 души по настоящ адрес.

Относителният дял на лицата под трудоспособна възраст в общината се запазва 14% през целия анализиран период. Възрастните над трудоспособна възраст през 2014 г. са 35% от населението, а през 2020 г. – 33%. Делът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години леко нараства и в края на периода е 53%.

Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2014 - 2020 г.

	2014			2020		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	13416	6550	6866	12363	6069	6294
Под трудоспособна ¹	1868	961	907	1677	872	805
В трудоспособна ²	6884	3763	3121	6580	3636	2944
Над трудоспособна ³	4664	1826	2838	4106	1561	2545

Източник: Национален статистически институт

Населението на община Полски Тръмбеш застарява, но с много по-бавни темпове от средните за страната. Към 2020 г. децата до 14 г. са едва 13% от жителите на общината, а възрастните над 60 годишна възраст – 37%.

Таблица 6: Население по възрастови групи в община Полски Тръмбеш 2016-2020 г.

Години	Общо	Възраст 0-14 г.	Възраст 15-29 г.	Възраст 30-44 г.	Възраст 45-59 г.	Възраст 60-74 г.	Възраст 75+ г.
2016	13054	1678	1906	2138	2364	3229	1739
2017	12787	1661	1856	2124	2312	3109	1725
2018	12481	1639	1802	2068	2293	2952	1727
2019	12200	1594	1775	2020	2289	2823	1699
2020	12363	1579	1775	1989	2455	2884	1681

Източник: Национален статистически институт

Когато възрастовата структура е деформирана не може да се осигури както възпроизводството на населението, така и възпроизводството на трудовия потенциал. За влошаването на възрастовата структура у нас съществено допринесоха мащабните емиграционни процеси предимно сред младите възрастови групи. Емигрирането на цели млади семейства (заедно с децата) обуславя ускоряването на процеса на застаряване, което поставя натиск върху публичните разходи през целия програмен период 2014-2020 г. и налага разширяване обхвата на социалните и здравно-социални услуги през периода 2021-2027 г.

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

¹ Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.

² В трудоспособна възраст - жени от 16 до 60 години и 8 месеца и мъже от 16 до 63 години и 8 месеца.

³ Над трудоспособна възраст - тези граници са до навършването на 60 години и 8 месеца за жените и 63 години и 8 месеца за мъжете.

Таблица 7: Естествен прираст на населението на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014	93	48	45	336	173	163	-243	-125	-118
2015	95	51	44	309	175	134	-214	-124	-90
2016	113	63	50	295	154	141	-182	-91	-91
2017	106	66	40	336	187	149	-230	-121	-109
2018	91	44	47	320	170	150	-229	-126	-103
2019	93	44	49	287	155	132	-194	-111	-83
2020	77	37	40	323	165	158	-246	-128	-118

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението е отрицателен, средно по минус 220 души на година, като през 2020 г. е минус 246. Средногодишният брой на живородените деца в община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. е 985. Средната смъртност за изследваните 7 години е 315 човека годишно. Тенденциите на ниска раждаемост и висока смъртност са трайни и са причина за отрицателния естествен прираст и задълбочаващата се демографска криза.

Таблица 8: Заселени, изселени и механичен прираст в община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014	215	89	126	280	136	144	-65	-47	-18
2015	318	170	148	225	104	121	93	66	27
2016	208	88	120	267	116	151	-59	-28	-31
2017	261	117	144	298	137	161	-37	-20	-17
2018	198	88	110	275	112	163	-77	-24	-53
2019	285	138	147	372	149	223	-87	-11	-76
2020	705	367	338	296	130	166	409	237	172

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст през изследваните 7 години е предимно отрицателен, с изключение на 2015 г. +93 души и 2020 г., когато достига рекордните +409 души. Средногодишно населението на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. се увеличава от миграция с около 25 души, което не успява да неутрализира отрицателния естествен прираст.

Общо в резултат на отрицателен естествен и механичен прираст населението в общината през програмния период 2014-2020 г. е намаляло с 1361 души.

Като цяло, текущата демографска картина показва, че изпълнението на Общинския план за развитие (ОПР) на община Полски Тръмбеш през периода 2014-2020 г. не е успяло да повлияе положително върху негативните тенденции на намаляване на населението. Перспективите за демографското развитие на общината в средносрочен план показват, че при равни други условия тези фактори ще компрометират възможността на икономическата система да генерира висок и устойчив растеж. Политиката за преодоляване на демографската криза в района през новия програмен период 2021-2027 г. трябва да е насочена към подобряване на инвестиционната среда, защото инвестициите са тези, които създават работни места и доходи, като по този начин привличат и задържат млади хора за живот и работа в общината.

3. Заетост и безработица

Важни показатели, които характеризират влиянието на ОПР върху социално-икономическите процеси в целевата територия са равнищата на заетост и безработица. Те са индикатори за икономическото развитие, тъй като човешкият фактор е свързващо звено между останалите фактори на производството и от него зависи тяхното пълноценно използване.

Икономически активното население по същество определя параметрите на работната сила. В тази категория попадат лицата във възрастовата група от 15 до 64 годишна възраст.

Към 2020 г. коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години в община Полски Тръмбеш е 27%, значително по-нисък от този за област Велико Търново – 59% и за страната - 56%.

Равнището на безработица в общината намалява значително - с 16 пункта за периода 2015-2019 г. Средногодишният брой на регистрираните безработни лица към 2015 г. е 1180 и равнището на безработица - 26,5%. Към 2019 г. броят на безработните намалява на 448 лица, а безработицата достига най-ниските си нива от 10,07%. Кризата с пандемията от коронавирус през 2020 г. се отразява негативно на местния пазар на труда. Броят на регистрираните безработни нараства на 551 (с 23% повече спрямо 2019 г.), а равнището на безработица се увеличава до 12,39%.

Таблица 9: Средногодишен брой на безработните лица по пол, възраст, образование и равнище на безработица в община Полски Тръмбеш за периода 2017 - 2020 г.

година	брой регистрирани	по пол		по възраст			по образование				Средногодишно равнище
		мъже	жени	до 29 г.	30-49 г.	над 50 г.	висше	средно	основно	по-ниско	
2017	670	311	359	68	300	302	23	278	162	206	15.06%
2018	534	253	281	51	241	242	23	224	124	164	12.00%
2019	448	214	234	43	184	222	19	201	99	130	10.07%
2020	551	262	289	60	235	256	23	235	125	169	12.39%

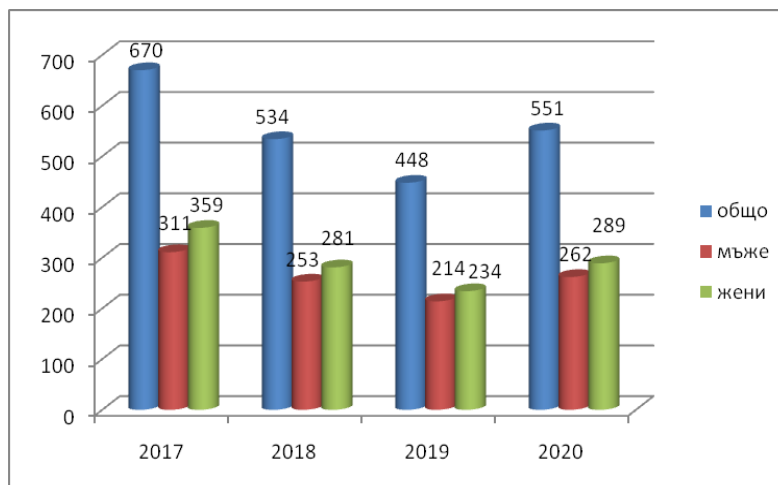
Източник: Дирекция „Бюро по труда” – гр. Полски Тръмбеш

Намаляването на безработицата е положителна промяна в социално-икономическото развитие на общината и оказва благоприятно въздействие върху индикаторите за постигане целите на ОПР. Независимо от тези тенденции пазарът на труда в община Полски Тръмбеш се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки, включително за намаляване дела на трайно безработните лица, чрез обучения и преквалификация.

Към 2020 г. равнището на безработица в общината остава със стойности значително по-високи от средните за област Велико Търново (6,5%) и за страната (6,7%).

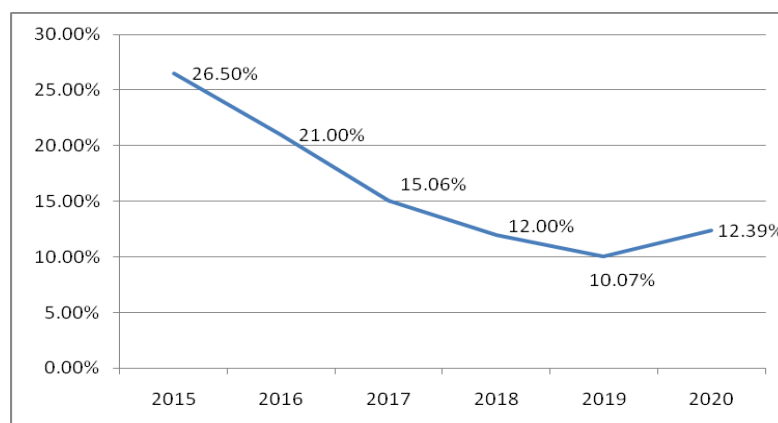
Разпределението на регистрираните безработни лица по пол не се променя в рамките на отчетния период. Относителният дял на безработните жени е 52-53%, срещу 48-47% на безработните мъже. Към края на 2020 г. относителният дял на безработните жени са 289 от регистрираните лица срещу 262 безработни мъже.

Графика 3: Динамика на безработицата в община Полски Тръмбеш 2017-2020 г. (%)

Жените са по-силно засегнати от липсата на работни места, при тях дисбалансите между притежаваната квалификация и търсенето на пазара на труда през последните години стават все по-големи.

Графика 4: Равнище на безработица в община Полски Тръмбеш 2015-2020 г.

Относителният дял на безработните младежи до 29 годишна възраст през последните години се запазва постоянен – около 10% от всички регистрирани лица. През 2020 в Бюрото по труда са регистрирани 60 безработни младежи до 29 годишна възраст. Най-много продължават да са лицата над 50 години – 46% от регистрираните към 2020 г. или 256 безработни. Относителният им дял намалява с 4% спрямо 2019 г., когато са 50% от регистрираните. Хората над 50 годишна възраст трудно се адаптират към съвременните изисквания на пазара на труда и формират значителен дял от продължително безработните, особено в случаите, когато възрастта съвпада с ниско образование и/или липса на квалификация.

Най-голям относителен дял в структурата на безработицата в община Полски Тръмбеш имат лицата с основно и по-ниско образование – между 53% и 55% през целия отчетен период. Безработните висшисти се запазват относително постоянен брой и са около 3-4% от регистрираните в бюрото по труда (по 23 лица средногодишно).

Характерен проблем за пазара на труда в община Полски Тръмбеш е наличието на голям брой продължително безработни лица.

Таблица 10: Брой на продължително безработни лица по притежавана квалификация и образователно равнище

година	продължително безработни лица	брой	по професионална квалификация			по образователно равнище				
			с работническа професия	специалисти	без квалификация	висше	средно	в т.ч. средно професионално	основно	начално и по-ниско
2017	общо	341	67	17	257	3	102	74	91	145
	от тях: жени	179	27	6	146	1	47	29	41	90
2018	общо	210	40	8	162	2	65	43	56	87
	от тях: жени	118	20	3	95	1	30	20	29	58
2019	общо	157	31	7	119	2	51	34	40	64
	от тях: жени	96	20	1	75	1	29	19	23	43
2020	общо	175	45	13	117	4	65	47	45	61
	от тях: жени	90	25	3	62	1	33	25	24	32

Източник: Дирекция „Бюро по труда” - гр. Полски Тръмбеш

Броят на продължително безработните лица намалява, както и относителният им дял. Към 2017 г. с продължителна регистрация в бюрото по труда са 51% от безработните, а към 2020 г. - 32%. Без професионална квалификация са 75% от продължително безработните през 2017 г. и 67% през 2020 г. С висше образование в края на периода е само 1 лице, а с основно и по-ниско образование – 56 от продължително безработни или 32%. За сравнение през 2017 г. относителният дял на продължително безработните с ниска степен на образование е 69%.

Ежегодно от Агенция по заетостта се организират различни професионални курсове за квалификация и преквалификация на безработните лица с цел тяхната по-успешна реализация на трудовия пазар.

Курсовете за професионална квалификация се осъществяват по проекти на социалните партньори, включени в годишния Национален план за действие по заетостта. Различните проекти са ориентирани към определени групи лица в неравностойно положение, като повечето от тях обхващат всички рискови групи. В проектите са предвидени средства за тримесечно стажуване по придобитата специалност при подходящи работодатели.

През отчетния период във филиал Полски Тръмбеш са реализирани следните проекти:

- 2017 г. 1. Проект „Шанс за работа“ на КНСБ за 15 обучаеми лица
 ПК „Озеленяване и цветарство“ - 1 СПК
 КК „Обществени и граждански компетентности“
 Стажували 2 лица към Община Полски Тръмбеш
- 2018 г. 1. Проект „Хоризонти - 3“ на КТ „Подкрепа“ за 20 обучаеми лица
 ПК „Парково строителство и озеленяване“ – 2 СПК
 Стажували 3 лица към Община Полски Тръмбеш
2. Проект „Рестарт – 2018“ на АИКБ за 20 обучаеми лица

- ПК „Оператор на компютър“ – 1 СПК
 Специалност „Текстообработване“
 Стажувало 1 лице към НЧ „Отец Паисий“ – Полски Тръмбеш
- 2019 г. няма организирани обучения
- 2020 г. 1. Проект „Хоризонти – 5“ на КТ „Подкрепа“ за 20 обучаеми лица
 ПК „Помощник в строителството“ – 1 СПК
 Специалност „Основни и довършителни работи“
 КК „Умения за учене“
 Стажувало 1 лице към Община Полски Тръмбеш
2. Проект „Рестарт – 2020“ на АИКБ за 20 обучаеми лица
 ПК „Оператор на компютър“ – 1 СПК
 Специалност „Текстообработване“
 Стажувало 1 лице към НЧ „Отец Паисий“ – Полски Тръмбеш

Таблица 11: Брой новоразкрити работни места в общината и прилежащите населени места

населени места	общо	година			
		2017	2018	2019	2020
гр. Полски Тръмбеш	996	325	252	185	234
с. Вързулица	0	0	0	0	0
с. Иванча	31	9	9	6	7
с. Масларево	5	0	0	3	2
с. Орловец	31	9	7	15	0
с. Каранци	1	0	0	1	0
с. Куцина	9	4	1	2	2
с. П.Каравелово	17	5	2	6	4
с. Раданово	41	11	10	10	10
с. Павел	26	13	9	1	3
с. Страхилово	4	0	1	1	2
с. Обединение	18	5	5	5	3
с. Ст.Стамболово	2	0	0	1	1
с. П.Сеновец	19	9	0	0	10
с. Климентово	29	5	11	6	7
Общо за общината	1229	395	307	242	285

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ - гр. Полски Тръмбеш

През периода 2017-2020 година в община Полски Тръмбеш са разкрити 1229 работни места по програми, проекти и мерки за насърчаване на заетостта по Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ). Основните рискови групи, към които са насочени активните мерки в общината са младежи, продължително безработни лица, майки с деца до 5 годишна възраст, лица над 55 години и трудоустроени лица.

Ежегодно в Националния план за действие по заетостта се предвиждат средства за реализация на Регионални програми за заетост, които се разработват на ниво Областни администрации според равнището на безработица. Чрез тях се осигурява заетост за период от 3 до 6 месеца на пълен или непълен работен ден на безработни лица от различните рискови групи в общественополезни дейности, посочени от всяка общинска администрация.

На територията на община Полски Тръмбеш работниците са ангажирани в осигуряването на комунално-битово обслужване; хигиенизиране, поддържане и почистване на обществени места чрез събиране и изнасяне на определените места отпадъци; поддръжка, почистване и облагородяване на незастроени площи; събиране и извозване на паднала шума и отпадъци, за да се избегне затлачване на отводнителните и канализационни съоръжения, както и предотвратяване на бъдещи аварийни ситуации, възникнали от обилни валежи; почистване на улици от наноси и др. Наетите лица работят по утвърден график, разпределени по обекти, при съобразяване с природо-климатичните условия за работа.

През отчетния период включените лица в Регионална програма за заетост са, както следва:

- 2017 г. за 6 месеца на 8 часов работен ден: 5 бр. Чистач/хигиенист
- 2018 г. за 6 месеца на 8 часов работен ден:
 - 2 бр. Чистач/хигиенист
 - 2 бр. Общ работник
 - 1 бр. Работник озеленяване
 - 1 бр. Продавач билети
- 2019 г. за 6 месеца на 8 часов работен ден:
 - 5 бр. Чистач/хигиенист
- 2020 г. за 4 месеца на 8 часов работен ден:
 - 6 бр. Общ работник

Чрез Местната инициативна група на общините Павликени и Полски Тръмбеш са разработени и реализирани и други регионални проекти за обучение и заетост за лица, нерегистрирани като безработни, за които информация може да предостави Община П.Тръмбеш.

Застаряването на работната сила в условия на динамичен пазар на труда с постоянно променящи се изисквания към квалификацията и професионалните умения на заетите, е процес, който поражда необходимостта от непрекъснато повишаване на общия потенциал на работната сила, от една страна чрез учене през целия живот и, от друга, чрез активно стареене на лицата, които продължават да се трудят и в напреднала възраст.

Въпреки предприетите мерки и програми за насърчаване на заетостта през последните години, все още се наблюдава различие в заетостта между двата пола и преимущество на безработните със средно, начално и по-ниско образование.

Причините за ниските коефициенти на икономическа активност и заетост в общината освен демографската криза са слабата инвестиционна активност, липсата на работни места и най-вече несъответствието между професионалната квалификация на свободната работна сила и пазара на труда. Наблюдава се дефицит на квалифицирана работна ръка и на регионално ниво и на подотраслово ниво (за някои професионални тенденции и професии). Несъответствието между предлаганите и търсените квалификации е очевидно предимно в следните групи: незавършилите училище, млади хора, завършващи средно образование и тези без или с много ниско ниво на професионална квалификация. Това несъответствие се наблюдава също така в групите от хора с образование и професионални квалификации, но без стаж, както и в групата на продължително безработните. Бързо нарастват нуждите от квалифицирана работна ръка, свързани с въвеждането и използването на нови производствени, информационни и комуникационни технологии. В същото време младите квалифицирани кадри предпочитат да напуснат родните места и да работят в големи градове у нас или в чужбина. Пазарът на труда изпитва остър недостиг на квалифицирани кадри, а безработицата сред лицата без образование и квалификация остава висока.

Като цяло изпълнението на Общинския план за развитие и прилагането на активни мерки на пазара на труда, включени и в Програмата за реализация на ОПР са повлияли положително върху пазара на труда в община Полски Тръмбеш. Неблагоприятните демографски тенденции и някои структурни проблеми остават основни пречки пред нормалното функциониране на пазара на труда. Населението продължава да намалява и застарява. Делът на дълготрайно безработните остава сравнително висок. В същото време нараства недостигът на квалифициран труд, което отправя допълнително предизвикателство пред активните мерки на пазара на труда.

4. Икономическо развитие

Икономическото развитие на община Полски Тръмбеш през програмен период 2014-2020 г. години се характеризира с различна динамика. Структуроопределящи отрасли на икономиката продължават да бъдат селското стопанство, преработващата индустрия и търговията. Подотраслите на промишлеността, които доминират в общината, са: хранително-вкусова, лека промишленост, машиностроене (технологично оборудване на животновъдството, производство на машини и съоръжения за механизация на селското стопанство и цифрови телевизионни приемници).

През програмния период 2014-2020 г. икономическото развитие на общината се развива с различна динамика, но като цяло отчитаме застой, провокиран от неблагоприятните макроикономически условия, включително пандемията от коронавирус в края на периода. Броят на отчетените нефинансови предприятия в края на периода намалява, но някои от основните икономически показатели се повишават.

Таблица 12: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2014-2019 г.

Номенклатура на икономическите дейности	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Общо	339	330	341	347	349	328
СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	66	75	81	88	81	71
ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	22	19	23	23	21	22
ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	3
ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	.. ⁴ ⁵	-	-	-
СТРОИТЕЛСТВО	4	..	4	6	5	5
ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	139	131	137	135	142	130
ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	27	24	21	25	26	27
ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	41	41	36	33	29	24
ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	5	7	8
ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	..	3	5
АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	3
ОБРАЗОВАНИЕ	-
ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	18	18	19	19	20	17
КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	-	-	..	-	-	-
ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	7	6	7	4	6	11

Източник: Национален статистически институт

За периода 2014-2018 г. броят на предприятията се увеличава с 10 или с 3% и достига 349. След това през 2019 г. предприятията в общината намаляват с 21 или с 6%. В края на отчетния период в резултат на кризата с пандемията от коронавирус през 2020 г. вероятно ще бъде отчетен допълнителен спад в броя на фирмите. Към 2019 г. в община Полски Тръмбеш развиват дейност 328 нефинансови предприятия или 3,07% от фирмите в област Велико Търново (10679) и едва 0,89% от предприятията в Северен централен район (36671).

В Аграрният сектор развиват дейност 22% от фирмите в община Полски Тръмбеш. Най-много са предприятията в сектора на търговията и услугите – 40%. В сектор „Транспорт, складиране и пощи“ работят 8% от местните фирми, в „Хотелиерство и ресторантьорство“ и „Преработваща промишленост“ съответно по 7%.

⁴ „..“ – конфиденциални данни

⁵ „-“ – няма случай или няма информация

**Таблица 13: Основни икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия
2014-2019 г.**

Година	Произведена продукция	Нетни приходи от продажби	Финансов резултат	Заети лица	Наети лица
2014	70414	92102	8671	-	-
2015	80310	95278	8276	1238	973
2016	68098	86888	8948	-	-
2017	66425	83755	4751	-	-
2018	70170	90714	6471	-	-
2019	70526	96545	9920	987	738

Източник: Национален статистически институт

Произведената продукция в общината се променя динамично в рамките на отчетния програмен период. Най-високи стойности отчитаме през 2015 г. – 80310 хил. лева, а най-ниски през 2017 г. – 66425 хил. лева. Произведената продукция през 2019 г. възлиза на 70 526 хил. лева и е със стойности близки до тези през базовата 2014 г., но с 12% по-малко спрямо 2015 г.

За 2019 г. местните предприятия са реализирали нетни приходи от продажби (НПП) в размер на 96545 хил. лева, или 18% от НПП в област Велико Търново (5424576 хил. лева) и 0,4% от НПП в СЦР (23902770 хил. лева). ДМА в нефинансовия сектор се увеличават и към 2019 г. са в размер на 42 069 хил. лева, което показва технологично обновяване и модернизация на местните фирми. Броят на наетите лица бележи спад и през 2019 г. е 738, с 24% по-малко от 2015 г. Броят на заетите лица в нефинансовите предприятия също намалява и през 2019 година е 987, с 20% по-малко спрямо 2015 г.

Таблица 14: Предприятия (без финансовите) по групи според броя на заетите в тях в община Полски Тръмбеш за периода 2014 – 2019 година (брой)

Предприятия	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Микро - до 9 заети	309	299	310	317	324	308
Малки - 10 - 49 заети	..	31	31	30	25	20
Средни - 50 - 249 заети	..	-	-	-	-	-
Големи над 250 заети	-	-	-	-	-	-
Общо	339	330	341	347	349	328

Източник: Национален статистически институт

В община Полски Тръмбеш преобладават микропредприятията с до 9 заети лица – 308 броя или (94%) през 2019 г. Малките фирми от 10 до 49 заети лица към 2019 г. са 20 или 6%, като броят им намалява с 11 спрямо 2015 г. В общината няма регистрирани средни и големи предприятия с персонал над 50 заети лица.

Таблица 15: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата в лева

2014	2015	2016	2017	2018	2019
6471	6718	7324	7881	8731	9853

Източник: Национален статистически институт

Средната брутна годишна работна заплата в община Полски Тръмбеш за 2019 г. е 9853 лева, което е с около 52% повече спрямо 2014 г. и с около 13% повече от 2018 г.

Въпреки значителния ръст, възнагражденията в общината към 2019 година остават по-ниски спрямо средната годишна работна заплата за страната за същия период – 15209 лева, от заплатите за област Велико Търново – 11619 лева и Северен централен район – 12105 лева.

Най-високи са заплатите на заетите в сферата на образованието – 15412 лева, което е повече от средната годишна работна заплата за страната за 2019 г. На следващо място по равнище на възнаграждения е селското стопанство – 11363 лева, тоест повече от средната заплата за община Полски Тръмбеш. Най-ниски са заплатите в секторите „Хотелиерство и ресторантьорство“ (6742 лева) и „Търговия“ (7178 лева).

Състоянието на местната икономика се определя и влияе от много на брой и различни по естество фактори, които биват както вътрешни, така и външни. В тази връзка е важно да се определи икономическото състояние на заобикалящите общината територии, което детерминира средата за нейното развитие, позицията на общината спрямо съседните ѝ общини, наличните ѝ сравнителни предимства и потенциали за растеж, както и основните ограничители за икономическия подем на общината.

През програмния период 2014-2020 г. община Полски Тръмбеш отбелязва тенденция на изоставащо социално-икономическо развитие, въпреки отчетения икономически ръст във финансовите резултати на някои от местните фирми. В резултат на негативните процеси в икономиката, демографските характеристики на общината също се влошават. Сериозен проблем е трайната миграция на младите хора и специалистите, което допълнително утежнява възрастовата структура на населението. Ниската производителност и конкурентоспособност на местната икономика и невъзможността ѝ да създава нови работни места са основни предизвикателства, които планът за развитие трябва да отчете и съответно да потърси решения за преодоляването им през следващия програмен период 2021-2027 г.

Промисленост

Преработвателната промишлеността в община Полски Тръмбеш е представена от предприятия на хранително-вкусовата промишленост, предприятия за технологично оборудване в селското стопанство, цехове за производство на дограма и електроуреди. Перспективите за развитие на промишлеността са свързани с модернизиране и разширяване на съществуващите производства към по-висока добавена стойност.

Броят на предприятията в преработващата промишленост за периода 2013 – 2019 г. е относително стабилен през годините със спад в края на 2019 г. Този сектор е един от четирите отрасли, които имат най-голям принос в нетните приходи от продажби и създаването на

устойчива заетост. По-голямата част от предприятията в преработващата промишленост са регистрирани и работят в гр. Полски Тръмбеш, което създава териториален дисбаланс на икономическите дейности между общинския център и селата.

През 2019 г. индустрията на общината е представена от 22 промишлени предприятия, които съставляват 7% от общия брой на нефинансовите предприятия.

Водещи предприятия в сектора на промишлеността са:

- „Мелница Росица“ ООД – предприятието се намира в с.Климентово. Произвеждаме брашна тип 500, тип 1150, пълнозърнесто брашно в разфасовки по 1 кг. ,25 кг. и 50 кг., трици насипни в чували по 30 кг. Разполагат със собствен транспорт и доставят стока в цялата страна. Съхранение и изкупуване на пшеница;
 - „Диси-М“ ЕООД, гр. Полски Тръмбеш – производство на тестени и сладкарски изделия, дистрибуция на сладоледи „Дени“ - В. Търново, замразени зеленчуци;
 - Земеделска Кооперация „Земя“, гр. Полски Тръмбеш - извършва редица услуги свързани със земеделието и селското стопанство: производство на земеделски и животински продукти, преработка на животинска продукция, агрохимически услуги строителни услуги транспортни услуги търговски услуги и др.;
 - „КИТКА – 2017“ ООД, с.Куцина – производство на млечни продукти. През 2019 г. предприятието кандидатства за финансиране с проект „Изграждане на модулна мандра за овче мляко и закупуване на специализирани транспортни средства“ от ПРСР 2014 – 2020 г. Предвидено е модулно изграждане на обект с капацитет 2000 литра мляко дневно. Обекта ще е разположен в землището на с.Куцина. Ще се преработва овче мляко собствена суровина и произвеждат следните продукти: сирена кашкавал и кисело мляко;
 - ЕТ „Билегама - Бисер Белчев“, гр. Полски Тръмбеш - производство и търговия с вино;
 - „ИВ АГРО ПЛОД“ ООД, с.Раданово - производство, съхранение, преработка и търговия на земеделска продукция; покупка на стоки или други вещи с цел да ги препродаде в първоначален, преработен или обработен вид и др.;
 - „Олива“ АД, гр. Полски Тръмбеш – предприятие за производство на растителни масла от слънчоглед и рапица: сурово дегумирано рапично и слънчогледово масло; слънчогледов шрот; рапичен шрот – насипно; пелетирана люспа (насипно); отсевки; белени слънчогледови ядки (Олива | НАЧАЛО (oliva.bg));
 - „ГРЕМИЕРА“ ЕООД, с. Куцина, община Полски Тръмбеш – цех за оползотворяване на отпадъчни маслени утайки от предприятия за производство на растителни масла;

➤ „Подем“ ЕООД - производство на нестандартно селскостопанско оборудване, както и уреди за бита. За целта разполага със съвременно оборудвани бази в с.Павел и с.Полски Сеновец. Фирмата е със 100% общинско участие и предлага работа на над 25 души с висока квалификация и дългогодишен опит в работата с метали и производство на машини и ел. уреди („Подем“ ЕООД Полски Тръмбеш (podem-eood.com));

➤ „Първи май“ АД, гр. Полски Тръмбеш - произвежда над 70 вида изделия – машини и съоръжения за технологично оборудване на животновъдни ферми, машини и резервни части за растениевъдството. Дружеството е обособено като самостоятелна производствена единица, разполагаща с оборудване за извършване на почти всички видове технологични обработки („Първи май“ АД - за нас (pm-dad.com));

➤ „Делтаком Електроникс“ ООД, гр. София, база Полски Тръмбеш – производствен комплекс за сателитни приемници (Делтаком Електроникс ООД (dce.bg));

➤ „СИКОТЕРМ ИНДЪСТРИ“ АД, гр. Полски Тръмбеш – произвежда по немска технология прозорци и врати от дърво със стъклопакет. Дружеството разполага с модерен завод в гр. Полски Тръмбеш, оборудван с високотехнологични дървообработващи машини на Michael Weinig, Hess, Federhenn;

➤ „Юнигаз - ВТ“ ООД, гр. Полски Тръмбеш – предлага алтернативни горивни системи за конвертиране на автомобили, оборудвани с двигатели с искрово запалване, за работа с газообразни горива - газови инжекционни, метанови уредби, традиционни газови уредби, LPG, CNG компоненти. В периода 2014 – 2020 г. предприятието инвестира в нови управленски процеси, чрез услуги по използването на софтуер за управленски системи. Проектът е финансиран от ОПИК.

По-голямата част от посочените по-горе предприятия са потенциални бенефициенти по операции на ОПИК и ПРЧР 2014 – 2020 г., както и в бъдеще по КИП и ПРЧР за периода 2021 – 2027 г. Предприятия като „Мелница Росица“ ООД, Земеделска Кооперация „Земя“, „КИТКА – 2017“ ООД и „ИВ АГРО ПЛОД“ ООД могат да бъдат подпомогнати по мярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти” от ПРСР 2014 – 2020 г. или по интервенция „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в България за периода 2021 – 2027 г.

Перспективите за развитие на местната преработваща промишленост са свързани с изграждане на нови мощности и навлизане на нови инвестиции за технологично обновление. Данните свидетелстват за изключително малкия дял, който промишленото производство заема в икономиката на община Полски Тръмбеш. Липсата на инвестиции, на производства, осигуряващи висока добавена стойност, свитото потребление, засилената миграция на

населението с висок образователен ценз и квалификация са само част от проблемите, ограничаващи развитието на промишлеността в района. Потенциалът за разширяване на промишлеността в цялостното икономическо развитие на общината се свежда до възможното инвестиране в земеделски производства и преработващи мощности, за развитие на затворен цикъл на производство „суровина-краен продукт”, създавайки условия за скъсяване веригата на доставки и повишаване на добавената стойност.

Община Полски Тръмбеш имат добра обезпеченост от местни суровини в областта на хранително-преработвателната промишленост на зърнени култури и по-слабо на зеленчуци и плодове. Затова възможностите за развитие на общината са свързани с изграждането на хранително-вкусова промишленост, съпътстваща основните селскостопански производства.

Селско стопанство

Селското стопанство продължава да бъде водещ отрасъл на общинската икономика и се развива динамично през целия програмен период от 2014 до 2020 г. То е основен източник на доходи и заетост и играе важна роля за развитието на района.

В областта на селското, горското и рибното стопанство се забелязва устойчива тенденция за увеличаване на предприемаческата активност. По данни на НСИ от 66 регистрирани в сектора предприятия през 2014 г., броят им към края на 2017 година достига 88, което е с над 33% повече, но през 2019 г. намалява на 71.

Поземлените ресурси са основен фактор за развитието на земеделието на територията на общината. Земеделските територии съставляват са 388 860 дка или 84% от цялата територия на община Полски Тръмбеш. От тях се стопанисват и обработват 364 584 дка или 79% от общата площ на общината. С начин на трайно ползване „нива” са 307 103 дка или 84% от земеделските земи. Пасищата, мерите и ливадите са 49146 дка или 14%. С начин на ползване „трайни насаждения“ са 8335 дка или 2%.

Таблица 16: Брой регистрирани земеделски стопани в община Полски Тръмбеш 2015-2020 г.

година	брой
2015	345
2016	370
2017	357
2018	372
2019	324
2020	304

Източник: Областна дирекция „Земеделие” – Велико Търново

Броят на земеделските стопани в община Полски Тръмбеш намалява през последните години и за 2020 г. е 304 или с 12% по-малко спрямо базовата 2014 г. и с 18% по-малко спрямо 2018 г.

Преобладаващата част от земеделските производители са растениевъди, отглеждащи предимно зърнени култури - слънчоглед, царевица, пшеница, рапица, ечемик и др. Тези култури заемат около 90% от обработваемите земеделски територии. Освен традиционните култури, се отглеждат: овес, картофи, фасул – полски, леща, дини, пъпеша и др.

Производството на плодове и зеленчуци за продажба и преработка е незначително, поради условията, културата на местното население, необходимостта от значителни инвестиции и пазарната конюнктура. Не случайно малко над 2% от обработваемите земеделски земи са засети с трайни насаждения – лозя, овощни градини и др. Това са семейни стопанства, предимно за собствени нужди, като една немалка част от тях не са регистрирани като земеделски производители.

Таблица 17: Основни видове отглеждани култури и среден добив 2015-2020 г.

Година Култура	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Площи дка	Ср.добив кг/дка	Площи дка	Ср.добив кг/дка	Площи дка	Ср.добив кг/дка	Площи дка	Ср.добив кг/дка	Площи дка	Ср.добив кг/дка	Площи дка	Ср.добив кг/дка
пшеница	93550	504	105740	434	93755	600	106015	560	101225	599	106420	650
ечемик	18670	428	15701	390	10304	545	7468	530	16075	550	21090	550
царевица за зърно	70710	540	54119	606	66125	600	89026	751	104517	700	120385	585
слънчоглед	60740	269	47808	312	61405	300	49569	200	44650	200	31039	250
рапица	19922	289	25536	330	24576	320	199940	300	9930	246	3276	200
овес	540	185										
картофи	60	850			62	2200	39	897	32	1500	30	1000
фасул	151	105			127	39			31	50		
леща	15	100	15	100	129		410	37	102	80		
дини	52	288	315	1111	174	1437	55	1636	84	1298	35	914
пъпеша			14	71	13	769	12	500	6,1	400		375

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ – Велико Търново

Най-много площи през 2020 г. са засети с царевица за зърно – 120385 дка, пшеница – 106420 дка и маслодаен слънчоглед – 31039 дка. Средните добиви от декар на основните отглеждани култури като цяло се увеличават, но естествено зависят от климатичните условия през съответната стопанска година.

Отглеждането на зърнени култури е сравнително по-атрактивно и най-вероятно по-доходоносно за земеделските стопани. Причините за това са подходящите климатични условия и почви, както и значително по-високата механизация на производството, което изисква все по-малко работна ръка. Голяма част от произведените зърнените култури (пшеница, ечемик, царевица) се използват за изхранване и отглеждане на животни, а добива на слънчоглед и рапица най-вероятно се преработва от местния преработвател „Олива“ АД. Тук можем да предположим, че намаляването на добива и засетите площи със слънчоглед и рапица се дължи на редуциране на производството в „Олива“ АД.

Зеленчукопроизводството не е добре развито на територията на община Полски Тръмбеш. Това се вижда от данните за периода 2015 – 2020 г. Добивът на картофи се е увеличил с 18%, но за сметка на това засетите площи са намалели наполовина. Може да се каже, че към момента отглеждането на зеленчуци и плодове (картофи, фасул, леща, дини и пъпеши) на територията на община Полски Тръмбеш е неатрактивно за земеделските производители, а при някои култури нерентабилно, въпреки че има условия и потенциал за развитие.

Вторият подотрасъл на селското стопанство – животновъдството, постепенно губи добрите си позиции. По-голямата част от земеделските производители на територията на община Полски Тръмбеш са едновременно растениевъди и животновъди. Това обяснява, защо за периода 2015 – 2020 г. животновъдните обекти в пъти надхвърлят броя на регистрираните земеделски стопани. Една част от тези обекти са микро стопанства, които не са регистрирани като земеделски производители и са тип „домашно стопанство“. Другата част са ферми, които се занимават с интензивно земеделие и промишлено животновъдство. Това са големи земеделски производители, които отглеждат предимно говеда, овце и птици.

Таблица 18: Брой и размер на животновъдните стопанства в община Полски Тръмбеш 2015-2020 г.

Вид животновъден обект	2015	2016	2017	2018	2019	2020
говедовъден	132	119	106	48	68	42
овцевъден	600	310	270	127	118	110
козевъден	35	31	26	20	16	12
свиневъден	0	0	0	0	0	0
птицевъден	2	2	2	2	2	1
пчелини	65	69	75	78	83	89
Общо	834	531	479	275	287	254

Източник: Общинска служба по земеделие – гр. Полски Тръмбеш

За периода 2015 – 2020 г. животновъдните обекти на територията на община Полски Тръмбеш като цяло значително са намалели (-70%). Най-много са намалели обектите, в които се отглеждат овце (-82%). На второ място са намалели говедовъдните обекти (-68%), следвани от козевъдните (-66%) и птицевъдните (-50%). За разлика от всички останали пчелините значително нарастват (37%).

Таблица 19: Брой селскостопански животни по видове в община Полски Тръмбеш 2015-2020 г.

Видове животни	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Говеда	2 335	2 734	2 915	2 748	2 600	2 325
в т. ч. крави	1 276	1 713	1 970	2 150	2 100	1865
Биволи	46	64	51	61	54	72
Овце	6 381	7 324	6 245	7 590	6 700	6 956
Кози	920	553	380	778	750	685
Свине	520	0	0	0	0	0
Птици хил. бр.	90	98	70	70,5	0	72,5
Кошери	5 126	4 964	6 829	6 830	8 666	8 304

Източник: Общинска служба по земеделие – гр. Полски Тръмбеш

Водещи подотрасли на местното животновъдство са пчеларството, говедовъдство и овцевъдството. В птицевъдството, козевъдството и свиневъдството се забелязва спад. Към 2020 г. в общината се отглеждат общо 2325 говеда, 6956 овце, 685 кози, 72500 птици и 8304 кошери с пчелни семейства. Най-голяма динамика на развитие се наблюдава при пчеларите. За периода 2015 – 2020 г. се вижда, че броя на кошерите нарастват с 62%. Това може да се обясни с повишената инвестиционна активност на пчеларите – 15 от 19 проекта финансирани от ПРСР 2014 – 2020 г. на територията на община Полски Тръмбеш са в областта на пчеларството.

При говедата за същия референтен период се наблюдава относителна стабилност, но пък в тази част броя на кравите бележи ръст от 46,2%. Нарастването на кравите води до увеличаване производството на мляко. Повишения интерес на местните животновъди към млекопроизводството може би се дължи на специфичната конюнктура на пазара в региона и на по-високите субсидии за глава добитък от ПРСР 2014 – 2020 г.

Съществен проблем за развитието на животновъдството остават строгите хигиенни и ветеринарномедицински изисквания към животновъдните обекти след присъединяването на страната ни към ЕС. Не на последно място сериозна пречка пред реализацията на местна животновъдна продукция се явяват и неизгодните, често прерастващи в нелоялни и монополни, взаимоотношения между продавачи, посредници и купувачи.

Тенденциите в развитието на селското стопанство следват тези в страната, които са свързани с намаляване на производството, ниска рентабилност и ниска конкурентоспособност на сектора. Намаляването на изкупните цени и заливането на пазара с вносни стоки правят сектора все по-малко привлекателен. Възможностите за финансиране, които предлагат европейските фондове са добър начин за подкрепа на сектора и неговото възстановяване, но липсва достатъчно активност от страна на местните производители за кандидатстване с проекти и инвестиране на средства в земеделие и животновъдство.

Горско стопанство

Горският фонд заема около 9% от територията на община Полски Тръмбеш – 41 547 дка.

В горскостопанско отношение територията на общината попада в обхвата на Държавно горско стопанство (ДГС) „Болярка“ – Велико Търново към Северноцентрално държавно предприятие - Габрово. Общата лесистост на община Полски Тръмбеш към 2020 г. е 9,8%.

ДГС „Болярка“ обхваща 45 350 ха горски територии в общините Велико Търново, Сухиндол, Павликени и Полски Тръмбеш, като контролира и недържавните гори до 20 декара.

За добър контрол и по-лесно стопанисване районът на ДГС „Болярка“ е разделен на 4 горскостопански участъка: ГСУ – Вонеща вода, ГСУ – Капиново, ГСУ – Полски Тръмбеш, ГСУ – Павликени.

Лесоустройственият проект на ДГС осигурява добри предпоставки за стопанисване и ползване на горския фонд, като основните насоки на организация на горското стопанство в общината са съобразени с поставената цел по групи гори и земи съобразно функциите им.

Таблица 20: Разпределение на общата горска площ в Полски Тръмбеш по видове собственост 2020 г. (ха)

Видове собственост	Ха	%
Държавна собственост	2249,8	54
Общинска собственост	1290,5	31
Частна собственост	600,5	14,5
Друга собственост	14,20	0,5
ОБЩО	4155,00	100

Източник: ДГС „Болярка” - Велико Търново

Общата горска площ на територията на община Полски Тръмбеш към 2020 г. е 4155 ха, от които 54% държавен горски фонд, 31% общинска собственост, 14,5% гори на частни физически лица и юридически лица и 0,5% гори с друга форма на собственост.

Таблица 21: Предвидено и осъществено ползване на дървесина от държавни гори в общината 2017-2020 г.

Година	Предвидено ползване плътни куб. м.	Осъществено ползване Плътни куб. м.
2017	3735	3968
2018	3230	3310
2019	5003	3369
2020	4920	5114
ОБЩО	16888	15761

Източник: ДГС „Болярка” - Велико Търново

Количеството на ползваната дървесина от държавния горски фонд на територията на община Полски Тръмбеш нараства като през 2018 е 3310 куб.м., а през 2020 е 5114 куб.м.

Общо за периода са добити 15761 куб.м. или по 3940 куб.м. средно на година.

За периода 2017-2020 г. не е извършвано залесяване в държавните горски територии.

Дървесината, добита от горския фонд се използва за промишлени цели и дърва за огрев. Добивът се осъществява от частни фирми, които по заявка обслужват местните физически и юридически лица.

Районът предлага добри условия за развитие на ловното стопанство. Големите и малки комплекси гора, изпъстрени с поляни и долини, наличието на горски плодни дървета, създават подходящи условия за изхранване и укриване на дивеча.

Дървесната растителност, макар и малко в района на общината, има своето място като източник на дървесина, като защита на земеделските земи от ерозия, като производител на кислород и като основен елемент на ландшафта, поради което и в бъдеще е необходимо да се полагат грижи за нейното опазване и обогатяване.

Туризм

Туризмът не е типичен отрасъл за местната икономика в Полски Тръмбеш. Общината разполага с някои туристически ресурси и потенциал, които за съжаление все още не са усвоени и не се използват пълноценно за генериране на доходи и устойчиво местно развитие.

Броя на икономическите агенти в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ и техният относителен дял в местната икономика за периода 2014 – 2019 г. устойчиво намаляват – от 41 бр. (12.42%) за 2014 г. на 24 бр. (7.31%) през 2019 г.

Като цяло туризмът, хотелиерството и ресторантьорството са едни от най-засегнатите от пандемията икономически дейности, причинена от вирусната инфекция COVID-19.

В резултат на което към края на 2020 г. в областта на туризма са отчетени най-много съкратени и регистрирани в „Бюрото по труда“ лица.

Към края на 2020 г. на територията на община Полски Тръмбеш са регистрирани и работят 5 обекта за настаняване на туристи, от които 1 хотел, 2 къщи за гости и 2 обекта, предлагащи стаи за гости, посочени в таблицата по-долу. Всички те предлагат общо 50 помещения за настаняване с капацитет от 118 легла, което прави средно по 2 легла на стая. Хотелът и едната къщата за гости са регистрирани и се предлагат за територията на гр. Полски Тръмбеш, а другите три обекта за настаняване функционират в три от селата на общината.

Таблица 22: Места за настаняване в община Полски Тръмбеш към 31.12.2020 г.

№	Наименование	Населено място/местност	Брой помещения	Брой легла
1	Стаи за гости	с. Стефан Стамболово	4	9
2	Стаи за гости	с. Обединение	3	7
3	Къща за гости „Дар“	гр. Полски Тръмбеш	10	31
4	Хотел „Есперанто“	гр. Полски Тръмбеш	30	60
5	Къща за гости „Куцина“	с. Куцина	3	11
Общо			50	118

Източник: Община Полски Тръмбеш

Възможностите за настаняване се характеризират не само с ограничения избор, но и с по-ниската категория на обектите. В община Полски Тръмбеш категоризираните средства за подслон и места за настаняване към 31.12.2020 г. са от 1 до 3 звезди.

Туристите и гостите на града се посрещат и обслужват от 29 заведения, барове и ресторанти с капацитет от 1 624 места, като над 50% от тях работят на територията на гр. Полски Тръмбеш. Градът е позната дестинация повече сред хората, които посещават Специализираната болница за продължително лечение и рехабилитация (СБПЛР) „Минерални бани“ – Полски Тръмбеш. Поради тази причина се предлагат стандартни хотелиерски и ресторантьорски услуги, които съвсем не са достатъчни да привличат повече посетители с цел отпих. Заетостта на туристическите обекти се осигурява най-вече от преминаващи и идващи по

работа в община Полски Тръмбеш хора. Посещенията с цел рехабилитация и ползване на лечебните минерални извори в града стават планирано, по предписание на лекар или здравна пътека, а тези с цел отдых се реализират предимно през почивните и празничните дни, когато има организирани културни мероприятия и събори.

През 2015 година е утвърдена Концепция за туристическо райониране на България от Министъра на туризма, разработена в съответствие с изискванията на Закона за туризма. Концепцията създава основа за маркетинг на дестинациите на регионално ниво, както и за формирането на организации за управление на дестинациите (организации за управление на туристическите райони). Община Полски Тръмбеш, заедно с още 66 общини, попада в най-големия туристически район – Район Дунав, включващ Западнодунавски и Източнодунавски подрайони. Основната специализация на района е „Културен и круизен туризъм“. Разширената му специализация включва:

1. Културно-исторически туризъм;
2. Речен круизен туризъм;
3. Приключенски и екотуризм;
4. Градски развлекателен и шопинг туризъм;
5. Винен и кулинарен туризъм;
6. Религиозен и поклоннически туризъм.

Атрактивни обекти, предизвикващи интерес за развитие на културно-исторически туризъм в община Полски Тръмбеш са:

- Исторически музей, гр. Полски Тръмбеш;
- Неолитен археологически комплекс „Ада Козу“ в с. Орловец;
- Разкопки на Селищна могила „Средник“ в местността Сукчоолу, в с. Петко Каравелово;
- Останки от главен римски път, свързващ Никополис ад Иструм с Нове, с открита на него антична крепост-отбранителна позиция в покрайнините на с. Обединение.

Провеждат се срещи и форуми на регионално и национално ниво:

- Национална научна конференция "От регионалното към националното", съвместно с Исторически музей, гр. П. Тръмбеш;
- Регионална среща по туризъм, съвместно със Сдружение „Клуб на спортисти и туристи ветерани – Янтра 11 – гр. П. Тръмбеш“.

Немалък е броят на фестивалните събития от областен и национален мащаб, организирани и провеждани в общината, привличащи туристи, както активни, така и пасивни, за които се предоставя възможност за съчетаване на различни видове туризъм:

- Национален конкурс за млади изпълнители на забавна песен "Полските щурчета";

- Национален събор-надпяване „Авлига пее“;
- Национално фолклорно надиграване „Ритми край Янтра“;
- Областен фестивал на руската песен;
- Областен преглед на пенсион. худ. самодейност “Сребро в косите – младост в душите”.

В общината, благодарение на благоприятните природо-географски характеристики - климат, гори, защитени територии, наличието на водни басейни и съхранени самобитна флора и фауна, може успешно да се развиват еко и приключенски туризъм, чрез например водни спортове и атракции, речно кану, планинско и шосейно колоездене, програми за оцеляване, туристически преходи и др.

С цел утвърждаване на местната кухня като атракция и развитие на кулинарния туризъм, в много от населените места от общината, всяка година се провеждат специфични фестивали, мероприятия и събития, заложи в културния календар, които са свързани с кулинарията и местната земеделска продукция: - Общински събор на плодородието „Златна есен” в гр. П. Тръмбеш; - Празник на чушката домата и традиционните храни в село Павел; - Празник на баницата в село Каранци; - Празник на тиквата в село Куцина; - Кулинарен конкурс „Никой не е по голям от хляба” в село Куцина; - Празник на царевицата в село Страхилово.

Едни от найценните придобивки в района на Община Полски Тръмбеш са откритите източници на хипертермални минерални води в град Полски Тръмбеш и в село Обединение. Алкалният характер на водата има лечебно-профилактичен ефект и възможност за широко оползотворяване. „Минерален извор и бани – лятна къпалня” – Полски Тръмбеш. В западната част на град Полски Тръмбеш, където се намира единия от сондажите за минерални води, са изградени и действат - Минерален извор и бани – лятна къпалня. Температурата на водата е между 44 и 47 °С, а общата минерализация е 3,2-3,4 г. на литър вода. Поради своя състав, минерално съдържание, химически и физически свойства и термални качества, употребата на тази вода е с голяма лечебна стойност при редица заболявания. Водата представлява интерес и за спортно-туристически цели и топлофикация на курортни, спортни и битови заведения. Минералните бани разполагат с 2 басейна, като към всеки са изградени индивидуални вани и души. В село Обединение е разположен вторият сондаж. Там е изградена лятна къпалня с два басейна, вани и души. Минералните съоръжения не работят целогодишно.

Минералните извори, съхранената природа и богатото културно-историческо наследство на Полски Тръмбеш подчертават уникалността на територията и при добра организация и реклама може да се създаде конкурентен туристически продукт с висока добавена стойност към местната икономика. В рамките на програмния период 2014-2020 г. потенциалът за развитие на общината като популярна дестинация за културен, еко, селски и СПА туризъм не е реализиран.

Изводи:

Прилагането на мерките и дейностите, включени в плана за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. оказва противоречиви въздействия върху икономическото ѝ развитие. От една страна безработицата намалява, остава по-висока от средните равнища за областта и за страната. Броят на фирмите намалява, но основните икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия се подобряват. От друга страна броят на земеделските производители намалява, но обработваната земеделска земя се запазва и средните добиви от декар на основните видове отглеждани култури се увеличават. Местният бизнес се е възползвал от някой възможности за финансиране от европейските фондове и са реализирани проекти и дейности, обобщени в следващия раздел на доклада за последваща оценка на ОПР.

Последната година от прилагане на Общинския план за развитие - 2020 г. е необичайна и много различна, белязана със знака на пандемията от коронавируса COVID-19. Кризата нанася непредвидени последствия върху всички сектори на обществения живот и поставя на изпитание икономиката, здравните и социалните системи. Тези процеси естествено се отразиха негативно и на резултатите от изпълнението на Общинските планове за развитие. Обявеното извънредно положение за цялата територия на Република България и впоследствие - извънредна епидемична обстановка за страната, ограничи значително развитието на бизнеса, най-вече сектора на туризма, който е сред водещите за община Полски Тръмбеш през последните години. Пандемията възпрепятства културния, спортния, социалния живот и създаде икономически и финансови рискове и неустойчивост в целия регион. Данните за състоянието на икономиката през изтеклата календарна 2020 г. не са публикувани от НСИ към момента на изготвяне на настоящия доклад и анализът за отрицателното въздействие на пандемията може да бъде извършен едва през 2022 г.

5. Социални дейности и услуги

Критерий за успех и устойчивост на резултатите от прилагането на ОПР е състоянието на социалните услуги в община Полски Тръмбеш. В общината се предоставят широк спектър от социални услуги, в това число услуги за деца в риск, за възрастни хора, за лица с физически и психически увреждания и др. В резултат на развитието на социалните услуги в общината, значително е намаляла потребността от настаняване в институции.

През отчетния период 2014-2020 г. продължава предоставянето на социални услуги в общността и в домашна среда. Успешно функционират и се развиват социални услуги обезпечени с държавно, общинско и проектно финансиране. Продължава изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги за периода 2016-2020 г.

В рамките на периода 2014-2020 г. в общината се извършват девет вида социални услуги за деца и възрастни в общността и в домашна среда, както следва:

➤ **Домашен социален патронаж**

Дейността ДСП е комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна; поддържане на лична хигиена и хигиена на жилищните помещения обитавани от ползвателя; комунално – битови услуги; осъществяване на социални контакти; медицинско наблюдение и др. През годините социалният патронаж се е развивал, усъвършенствал и вече е заведение с доказани традиции и високо качество на предлаганите услуги. Капацитета на ДСП е 240 места. Обслужват се лица в пенсионна възраст, лица с увреждания. С предимство за прием се ползват самотните възрастни хора, ветераните от войните, военноинвалидите и лицата с трайно намалена работоспособност над 71%. За осигуряване на дейността на ДСП в програмите периоди 2007-2013 г. и 2014-2020 год. Община Полски Тръмбеш е реализирала поредица от проекти. Посредством един от тези проект към ДСП е създадено „Звено за услуги в домашна среда“ за предоставяне на услуги в домашна среда за хора, които са в частична или пълна невъзможност за самообслужване и са в риск от социална изолация, хора с увреждания, възрастни и самотно живеещи от наети безработни лица на длъжност „Домашен санитар“.

➤ **Проект „Топъл обяд“**

За осигуряване на подкрепа на самотно живеещи лица и семейства, които не могат да се издържат чрез имуществото си и/ или трудът си и получават пенсии в минимални размери, живеещи на територията на общината е реализиран и проект „Топъл обяд“ по програма „Храни“. Посредством проекта е осигуряван топъл обяд за целевите групи, посредством създадената обществена трапезария, реализирана с ресурсите на Община Полски Тръмбеш с активното участие на дирекция „Социално подпомагане“, като приготвянето на храната е осъществявано от ДСП - град Полски Тръмбеш. До 31.12.2020 г. Община Полски Тръмбеш предоставя топъл обяд и съпътстващи мерки на 100 лица по проект „Целево подпомагане с топъл обяд в Община Полски Тръмбеш“, чрез Целева програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация 2020“, финансирана от националния бюджет, за справяне с последиците от възникналата епидемична обстановка от COVID-19. През 2021г. Общината успешно реализира и проект „Топъл обяд в условията на пандемията от COVID-19 в Община Полски Тръмбеш“ и продължава да изпълнява дейността по осигуряване на топъл обяд и съпътстващи мерки у дома, в условия на извънредна ситуация, на 100 лица от най-уязвимите социални групи. В него са обхванати лица от всички 15 населени места от общината и от всички

целеве групи, допустими по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане 2014-2020.

➤ **Няколко проекта „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Община Полски Тръмбеш“** са подготвяни и реализирани последователно в рамките на периода 2014-2020 год.. Дейностите по тези проекти се допълват и надграждат, като по този начин осигуряват непрекъснатост на социални услуги, предоставяни на целевите групи:

- Хора с увреждания и техните семейства;
- Възрастни хора над 65 г. с ограничения или в невъзможност за самообслужване.

Освен основните социални услуги, които се предоставят от ДСП, посредством част от тези проекти са реализирани дейности за предоставяне на интегрирани социално-здравни услуги за лицата с увреждания и лицата в риск, във връзка с ограничаване разпространението и преодоляване на последиците от COVID-19. Друга важна част от разширяване на социалните услуги предлагани на територията на общината е, че част от дейностите в проектите „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Община Полски Тръмбеш“ е **осигуряване на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги в домовете на целевите групи**. Тези услуги се предоставят от медицински специалисти, психолог, социални асистенти, сътрудник социални дейности. Всички медицински специалисти и лицата, които са ангажирани с предоставянето на патронажна грижа преминават обучение по програма, разработена от Министерството на здравеопазването. За целите на проекта е използван транспорт, като по този начин се осигурява мобилност на специалистите, предоставящи здравно-социални услуги и по-бързо придвижване до домовете на потребителите. По този начин чрез интегрираната услуга голяма част от хората, които имат затруднения за достъп до здравни услуги могат да ги получават в своя дом, наред със социалните такива. Последния проект към момента, включващ посочените дейности е „Патронажна грижа + в Община Полски Тръмбеш“, който ще се изпълнява до април 2022 г.

➤ **Център за социална рехабилитация и интеграция**

Център за социална рехабилитация и интеграция - потребители на социалната услуга в рамките на проекта са 50 лица в пенсионна възраст от гр. Полски Тръмбеш и общината. В Центъра се предоставят социални, юридически, психологически и медицински услуги, организирани са занимания по арт терапия и трудотерапия. Създава условия за социални контакти и възможност на възрастните хора на пенсионна възраст да се чувстват неразделна част от обществото. Осигурява подкрепа за пенсионираните и напуснали активния живот хора, да преодолеят изолираността и психологическата бариера, която ги кара да се чувстват ненужни. Създава условия за взаимопомощ сред хората в пенсионна възраст. Осигурява

подкрепа на хората на пенсионна възраст да станат по-инициативни и организирани и да намерят своята значимост в обществото. Създава условия за обмяна на знания, умения и опит. За постигане целта на дейността е назначен екип от специалисти: медицински работник, социален работник, арт-терапевт, трудотерапевт, психолог, юрист и др. Центъра е създаден след реализиран от Общината проект „Център за социална рехабилитация и интеграция за пълнолетни лица“ в периода 2010-2012 год., след което се превръща в делегирана от държавата дейност. Партньор на Община Полски Тръмбеш при реализиране на проектът е Сдружение „Център Мария“. За материалната обезпеченост и нормалната дейност Общината предоставя третия етаж от общинска сграда, която е ремонтирана, обзаведена и оборудвана за нуждите на Центъра. Сградата е оборудвана с асансьор, което осигурява и лесна достъпност за лицата с трудности в придвижването.

➤ **Център за обществена подкрепа**

Център за обществена подкрепа в град Полски Тръмбеш е делегирана от държавата дейност с капацитет 35 лица. Той е комплекс от социални услуги, свързани с превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви, консултиране и подкрепа на деца с увреждания с цел недопускане на тяхната изолация в обществото. Съветване по отношение на специфичните проблеми и потребности на семейството при отглеждане на дете с увреждане. Предоставяните услуги се ползват от децата и техните родители от цялата община. Целта е семействата да изградят умения за търсене на специализирана помощ, преодоляване на негативната обществена нагласа към семействата в неравностойно положение, превенция на отпадането на децата от училище, работа с деца с противообществени прояви.

➤ **Център за почасово предоставяне на услуги за социално включване в домашна среда**

Центъра е създаден посредством реализиран проект „Независим живот“ в Община Полски Тръмбеш“ с финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020г. Реализираните дейности включват широк кръг от социални услуги за лична помощ, социална подкрепа и комунално – битови дейности за осигуряване на достоен живот и предоставяне на услуги в домашна среда за хора с увреждания и техните семейства и хора над 65 г. с ограничения или в невъзможност за самообслужване, които са в частична или пълна невъзможност за самообслужване и са в риск от социална изолация, почасови услуги в домашна среда от домашни помощници и лични асистенти. В центъра работещите специалисти: социален

консултант, психолог и медицински работник посещават ползвателите на място в техния дом и извършват консултации в сферата на своята дейност според индивидуалната потребност на ползвателите на услугата.

Дейностите по приключилия през 2017 г. проект „Независим живот в община Полски Тръмбеш“, ОП „РЧР“ 2014-2020 г са надградени с изпълнението през 2020 г. на проекта „Социални иновации за активно социално включване в община Полски Тръмбеш“. За нуждите на проекта е обособен Център за социални дейности. Иновативният елемент на проекта е, че към интегрирания пакет от социални и здравни услуги, се добавя и консултиране за здравословен начин на живот и хранене, както и за възможностите и нуждата от медицинска рехабилитация на потребителите. Медицинският специалист назначен за целта разработва и предоставя на потребителите и материали за здравословен начин на живот и хранене.

➤ **Клуб на пенсионера и инвалида**

Дейността е в 14 населени места. Целта на клубовете е да съдействат за поддържане на социалните контакти и да поддържат активно дълголетие на пенсионери и инвалиди. Клубовете организират и провеждат дейности и мероприятия със социален, здравен, културен и т.н. характер.

➤ **Услугите в общността за деца** са в съответствие с приоритетите и целите в Програмата за закрила на детето, която се разработва и прилага на територията на община Полски Тръмбеш. Част от тези цели са:

- Интегриране в училищата и детски градини на децата със СОП, както и социална и образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Превенция на отпадането от училище;
- Развитие на достъпни социални услуги за подкрепа на децата и семействата и подкрепа за развитие на родителските умения;
- Ефективна защита от всички форми на насилие за всички деца, включително в семейната среда, в училището, в общността и в дигиталното пространство.

➤ **Услуга „Приемна грижа“**

В периода 2011-2020 г. Община Полски Тръмбеш участва в качеството си на партньор на Агенция за социално подпомагане, която е конкретен бенефициент по проекти „И аз имам семейство“ (изпълнява се в периода 2011-2015 г.) и „Приеми ме 2015“ (изпълнява се в периода 2015-2020г) по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Приеми ме“. В хода на изпълнение на „И аз имам семейство“ двама социални работници, предоставящи услугата „Приемна грижа“ в община Полски Тръмбеш. В рамките на 26 месеца

работят най-малко с 4 (четири) приемни семейства, които са преминали всички дейности от проучване до утвърждаване и в тях има настанени деца. Дейностите по проекта осигуряват предоставянето на подкрепящи услуги (обучения, групи за самопомощ, семейно консултиране и семейна конференция) на приемните семейства и на семейства на близки и роднини, в които са настанени деца по време на проекта. Целта е да се подкрепи процеса на деинституционализация на деца като се създаде и реализира устойчив модел за развитие на заместваща семейна грижа за деца, настанени в специализирани институции и на деца, в риск от изоставяне. В следствие проект „Приеми ме 2015“ надгражда приключилият в края на декември 2015 г. проект „И аз имам семейство“. Целта е да се усъвършенства и разшири обхвата на услугата „приемна грижа“ и затвърди нейното предоставяне на местно ниво, като алтернативна форма за отглеждане на деца в риск в семейна среда. Тези проекти са реализирани с цел да бъде предоставена необходимата грижа за децата в неравностойно положение при преминаването от институционални услуги към социални услуги предоставяни в общностите. В следствие на този процес институционалните услуги са за закрити, като за територията на община Полски Тръмбеш това е довело за затваряне на Домът за деца в с. Страхилово и е възникнала необходимост именно от реализирането на дейности по посочените по-горе проекти по схемата „Приеми ме“.

Развитието на социалните услуги в община Полски Тръмбеш е от особена важност за осигуряване на достоен начин на живот на определени рискови групи от населението. В изпълнение на своята социална политика Община Полски Тръмбеш активно работи за осигуряване на по-добри и достойни условия на живот и възможности за социално включване на групите в социален риск, като мобилизира всички ресурси – човешки и материални.

6. Здравеопазване

Системата за здравно обслужване на населението от община Полски Тръмбеш се осъществява чрез заведения за извънболнична и болнична помощ.

Здравното и медицинско обслужване на гражданите е затруднено, поради неравномерното разпределение на населението по общи практики и отдалечеността на голяма част от населените места от общинския център. Затрудненията са свързани основно с недостиг на финансови средства, осигуряване на кадрова обезпеченост с общопрактикуващи лекари по селата и специалисти в извънболнична и болнична помощ. Общината не може да реши тези проблеми, тъй като дори да бъде осигурена материалната база, чрез ремонти на общински сгради, помещения в т.ч. и закупуването на линейки, финансовата обезпеченост на здравната услуга (заплати за специалистите, месечните разходи за консумативи, медикаменти и др.) е проблем, който се решава на национално, а не на общинско ниво.

Общините не разполагат с бюджет за обезпечаване на оперативната дейност на здравните заведения на територията си. Това е валидно и за здравната дейност в Община Полски Тръмбеш въпреки, че са положени не малко усилия от страна на общинска администрация за подобряването на качеството и достъпа до здравни услуги.

Таблица 23: Вид, брой и капацитет на лечебни здравни заведения към 31.12 в периода 2014-2020 г.

видове	кацитет	Години						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Лечебни заведения за болнична помощ - общо	заведения бр.	- ⁶	-	-	1	1	1	1
	легла	-	-	-	130	130	130	132
Многопрофилни болници	заведения бр.	-	-	-	-	-	-	-
	легла	-	-	-	-	-	-	-
Специализирани болници	заведения бр.	-	-	-	1	1	1	1
	легла	-	-	-	130	130	130	132
Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	заведения бр.	1	-	1	1	3	3	3
Медицински центрове	заведения бр.	-	-	-	-	2	2	2
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	заведения бр.	1	-	1	1	1	1	1

Източник: НСИ – Инфостат (<https://infostat.nsi.bg>) текуща демографска статистика

По данни от НСИ към 31.12.2020 год. на територията на община Полски Тръмбеш работят следните здравни заведения:

1. Лечебни заведения за болнична помощ – общо 1 бр. с леглова база от 132 легла, които са представени от Специализирана болница за продължително лечение и рехабилитация (СБПЛР) „Минерални бани“ – гр. Полски Тръмбеш. Болницата стартира дейността си през 2017 г., след извършен ремонт и закупено оборудване и обзавеждане с частна инвестиция за 1 млн. евро.
2. Лечебни заведения за извънболнична помощ – общо 3 броя, от които:
 - Медицински центрове – 2 броя, които не предлагат леглова база. Това са частни центрове, като част от дейностите се изпълняват и с направления по здравна каса.
 Това са:

⁶ „-“ – няма данни

- МЦ „РЕХАХЕЛП – Полски Тръмбеш“ ЕООД, където работят специалисти по: физикална и рехабилитационна медицина, нервни и очни болести, акушерство и гинекология, кардиология, хирургия, психиатрия, образна диагностика, анестезиология и интензивно лечение, ендокринология, и детски болести;
- МЦ „АМОН“ ООД, с. Раданово, където работят специалисти по: образна диагностика, вътрешни болести и обща медицина.
- Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории – 1 брой, представена от “Самостоятелна медико – техническа лаборатория – ГЕОДЕНТ“ ЕООД, която е специализирана в областта на денталната медицина.

Спешната медицинска помощ на територията на общината се осъществява от спешен център, работещ в гр. Полски Тръмбеш, който е филиал на Центъра за спешна медицинска помощ – Велико Търново. Спешните случаи в цялата община се обслужват само от една линейка.

Регистрираните кабинети за първична медицинска помощ по данни от РЗИ – Велико Търново към май 2021 г. са общо 13, от които 4 се намират в гр. Полски Тръмбеш, а останалите 9 са разпределени по един в селата основно в съответните здравни служби на: Раданово, Климентово, Страхилово, Павел, Петко Каравелово, Полски Сеновец, Масларево, Обединение и Орловец. Голяма част от кабинетите по селата се обслужват по график в определени дни. Има недостиг на общопрактикуващите лекари като се ползват специалисти от град Полски Тръмбеш или градовете Горна Оряховица и Велико Търново, където е основната им практика. В шест от населените места на общината няма осигурена първична медицинска помощ. Основните причини поради, които липсват лекари, желаещи да работят в тези села са сравнително малкия брой жители (с изключение на с. Куцина останалите 5 села са с население под 200 души), отдалеченост от общинския център и големи градове и лошо състояние на пътната мрежа, което затруднява достъпа. На лице е проблем с намирането и задържането на качествен медицински персонал въпреки, че голяма част от бившите здравни служби по селата са ремонтирани и обновени и предоставят необходимите съвременни условия за работа и медицински грижи.

Таблица 24: Медицински персонал и население на един лекар в община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

Персонал/Години	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Лекари	19	19	19	22	22	21	21
Лекари по дентална медицина	5	5	5	3	4	3	3
Медицински специалисти по здравни грижи	7	7	8	13	13	14	12
Население на 1 лекар	706	700	687	581	567	581	589
Население на 1 лекар	2683	2659	2611	4262	3120	4067	4121

по дентална медицина							
----------------------	--	--	--	--	--	--	--

Източник: ИНФОСТАТ - <https://infostat.nsi.bg>

Броят на лекарите в общината, по данни на НСИ се запазва сравнително постоянен, като през 2020 г. са само с двама повече спрямо 2014 г.

В общината са регистрирани общо 9 дентални кабинета, от които 4 са разположени в селата – Петко Каравелово, Масларево, Раданово и Полски Сеновец, а останалите 5 се намират в общинския център Полски Тръмбеш. В тях към 2020 г. работят 3-ма стоматолози с регистрирани практики на територията на общината.

Населението на 1 лекар в община Полски Тръмбеш към 2020 г. е 589 човека, за сравнение в област Велико Търново за същия период е 313, в Северен централен район – 301, а общо в страната – 233. Много по-сложна е ситуацията с броя на населението на 1 лекар по дентална медицина. За община Полски Тръмбеш броят на жителите, обслужвани от 1 стоматолог за 2020 г. е 4121, за същия период в област Велико Търново на 1 зъболекар се падат 1110 пациенти, в Северен централен район – 1279, а общо в страната – 946. Това доказва сериозната натовареност на практикуващите в общината медици и нуждата от привличане на допълнителни кадри в системата на здравеопазването.

В община Полски Тръмбеш функционират общо 6 бр. аптеки и 1 оптика. Четири от тях са разположени в гр. Полски Тръмбеш, а две в селата. Оптика има само в административния център. Нощна аптека липсва. Аптечната мрежа е представена от:

- Аптека за готови лекарствени форми – гр. Полски Тръмбеш – 4 бр., с. Масларево – 1 бр., с. Полски Сеновец – 1 бр.
- Дрогерии - с. Петко Каравелово 1 бр.
- Оптики – 1 бр. в гр. Полски Тръмбеш.

Затруднено е медицинското, стоматологичното обслужване и снабдяването с лекарства в малките и отдалечени населени места на общината, поради недостатъчният транспорт и нарушената пътна инфраструктура.

Здравно-демографската характеристика очертава неблагоприятни тенденции в развитието на здравното състояние. Сериозен проблем се явява нарушената профилактика на населението, което води до влошаване на общия здравен статус. Подобряването на общата система за навременна и всеобхватна профилактика ще спомогне за снижаване на заболяемостта и много по-качествено лечение на болните.

Основните рискови фактори (тютюнопушене, употреба на алкохол, затлъстяване, небалансирано хранене и ниска двигателна активност) продължават да обхващат голяма част от населението и да застрашават здравето му. Предизвикателство пред намаляването на

преждевременната смъртност е повишаването на здравната култура на населението. Осигуреността на населението в общината с медицински специалисти е относително добра, но с териториални диспропорции и с неблагоприятна перспектива, във връзка с емиграцията на квалифицирани специалисти и малък брой присъединяващи се към работната сила в системата на здравеопазването.

Анализът на инфраструктурата, осигуреността и достъпността до здравни услуги установява неравномерност в разпределението на материалната база и диспропорции в осигуреността с лекари и медицински персонал. Поради затруднения в достъпа на пациентите до общопрактикуващи лекари нараства търсенето на медицинска помощ от филиала на ЦСМП – Велико Търново, работещ в гр. Полски Тръмбеш. Това е особено изразено при жителите от отдалечените населени места и води до сериозно претоварване на специалистите, работещи в спешния център. Системата на спешната помощ се оказва удобна, а в някои случаи и единствена алтернатива за получаване на медицинска помощ за сравнително голяма група жители, в това число лица с нарушени здравноосигурителни права, етническите малцинства, социално-слаби граждани и други.

7. Образование

Състоянието на образованието е друг ключов фактор, с който се оценява влиянието на ОПР върху целевата територия и нейното население. Приоритетите в дейността на Община Полски Тръмбеш в сферата на образованието са съобразени с основните цели и принципи на промените в училищното образование и са част от основните дейности в Плана за развитие за периода 2014 – 2020 г.

В община Полски Тръмбеш има добре функционираща система за предучилищно и училищно образование, възпитание и личностна подкрепа, които се осигуряват в детските градини и училищата. Образователната система е добре организирана, обезпечена с кадри и материално-техническа база и осигурява общообразователната и професионална подготовка на учащите се. Наличната мрежа от учебни заведения е с оптимизирана структура, съобразена с действащите законови и подзаконови документи и нормативи и с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието. Развитието на демографските процеси на територията на общината се отразяват негативно върху мрежата от учебни заведения. През периода 2014-2020 г. са закрити две общински училища, но не са закрити детски градини.

Структурата на предучилищното образование в общината е добре развита. Осигуреността с детски градини, преподаватели и места в детските градини е много добра.

През периода между учебните 2014/2015 г. и 2019/2020 г. детските градини на територията на община Полски Тръмбеш се запазва 3 броя, намиращи се в гр. Полски Тръмбеш

и селата Петко Каравелово и Раданово. Детските заведения имат филиали в 5 други села от общината:

- ✓ Детските градини в селата Обединение, Иванча и Климентово са преобразувани като филиали към ЦДГ „Детски свят“, гр. Полски Тръмбеш;
- ✓ Детската градина в с. Куцина е преобразувана като филиал към ЦДГ „Незабравка“, с. Петко Каравелово;
- ✓ Детските градини в селата Павел и Страхилово са преобразувани като филиали към ЦДГ „Първи юни“, с. Раданово.

Капацитетът на детските градини напълно покрива нуждите на общината.

Таблица 25: Брой деца и групи в детските градини на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

Учебно заведение	2014/2015г.		2015/2016г.		2016/2017г.		2017/2018г.		2018/2019г.		2019/2020г.	
	групи, бр.	деца, бр.	групи, бр.	деца, бр.	групи, бр.	деца, бр.	групи, бр.	деца, бр.	групи, бр.	деца, бр.	групи, бр.	деца, бр.
ЦДГ "Детски Свят", гр. Полски Тръмбеш	6	155	6	154	6	145	5	132	5	136	5	120
ЦДГ "Незабравка", с. П. Каравелово, с филиали	3	65	3	61	3	56	3	56	3	63	3	71
ЦДГ "Първи юни", с. Раданово, с филиали	4	84	4	82	3	54	3	56	3	53	3	47
общо	13	304	13	297	12	255	11	244	11	252	11	238

Източник: Община Полски Тръмбеш

През учебната 2019/2020 г. детските градини и филиали в община Полски Тръмбеш се посещават от 238 деца, разпределени в 11 групи. Броят на децата в детските градини е намалял с около 22% за анализирания програмен период. Най-сериозен спад (56%) има в броя на децата в ЦДГ „Първи юни“ – с. Раданово с филиали в селата Павел и Страхилово. Децата в ЦДГ „Детски свят“ – гр. Полски Тръмбеш с филиали в селата Обединение, Иванча и Климентово намаляват с 23%. При ЦДГ „Незабравка“ – с. П. Каравелово с филиал в с. Куцина отчитаме ръст на децата с 9%.

Таблица 26: Детски учители и педагогически персонал в община Полски Тръмбеш

персонал	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
детски учители	28	28	26	24	25	23
педагогически персонал	31	31	29	27	28	26
общо	59	59	55	51	53	49

Източник: Община Полски Тръмбеш

Детските учители и педагогическият персонал в детските градини и филиали намаляват общо с 11 човека за изследвания период.

Детските градини на територията са общински и разчитат основно на финансиране от държавния и общинския бюджети. През годините Община Полски Тръмбеш в сътрудничество с

управата на съответното детско образователно заведение е изпълнила няколко проекта за подобряване на средата за учене на малките жители на територията, както и материалната база (ремонт, енергийна ефективност и др.):

- Проект „Внедряване на мерки за енергийна ефективност в ЦДГ „Детски свят“, гр. Полски Тръмбеш“, реализиран с финансовата подкрепа на Националния доверителен екофонд, посредством което в периода 2012-2014 г. са извършени пакет от енергоспестяващи мерки, в т.ч и цялостно саниране на сградата на детското образователно заведение;
- Проект „Соларна инсталация в ЦДГ "Детски свят", Полски Тръмбеш“, реализиран през 2018год., благодарение на който е изградена соларна инсталация за битово горещо водоснабдяване на детската градина;
- Проект „Екологична среда за децата в детската градина", ЦДГ "Незабравка", с. Петко Каравелово“, реализиран с финансовата подкрепа на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), благодарение на който през 2014г. е създадена екологична среда в детската градина.

Училищното образование на територията на община Полски Тръмбеш е обезпечено с основни и средно училище и няма професионални гимназии. През програмния период 2014-2020 г. са закрити две основни училища в селата Страхилово и Орловец.

През учебната 2019/2020 г. в общината функционират 3 училища, както следва:

- СУ „Цанко Церковски“, гр. Полски Тръмбеш;
- ОУ "Васил Левски", с. Петко Каравелово;
- ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Раданово.

Таблица 27: Сравнителни данни за общообразователните училища по учебни години

Учебни години	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Брой училища	5	5	4	3	3	3
Брой учители	79	78	91	89	87	81
Брой паралелки	60	60	52	52	50	53
Брой ученици	1269	1121	1118	1064	975	1000

Източник: Община Полски Тръмбеш

Общият брой на учениците в общината намалява значително с 269 или с около 21% през 2020 спрямо 2014 г. През учебната 2019/2020 г. в трите училища на територията на общината се обучават общо 1000 ученика, разпределени в 53 паралелки.

Броят на учителите през анализирания период се променя динамично. През учебната 2016/2017 г. той се увеличава с 12 спрямо базовата 2014/2015 г. и достига 91, но в края на периода намалява с 10 човека до 81 учители във всички училища.

Таблица 28: Брой паралелки и ученици в отделните училища и в Община Полски Тръмбеш

Учебно заведение	2014/2015г.		2015/2016г.		2016/2017г.		2017/2018г.		2018/2019г.		2019/2020г.	
	паралелки бр.	ученици бр.	паралелки бр.	ученици бр.	паралелки бр.	ученици бр.	паралелки бр.	ученици бр.	паралелки бр.	ученици бр.	паралелки бр.	ученици бр.
СУ "Цанко Церковски", гр. Полски Тръмбеш в т.ч.	37	869	37	756	32	759	37	794	36	738	38	758
<i>професионални паралелки "Земеделци"</i>	4	76	4	72	4	77	5	105	5	94	5	90
<i>професион. паралелка "Офис секретар"</i>											1	20
<i>профил технологичен: "Предприемачество и бизнес"</i>							4	88	10	207		
<i>профил: природни науки</i>							1	20				
<i>профил: предприемачески</i>							1	26				
<i>подготвителна група 6 годишни</i>	1	25	1	25	1	23	1	29	2	42	2	28
ОУ "Васил Левски", с. Петко Каравелово	8	154	8	144	8	138	7	117	7	108	7	103
ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с.Раданово в т.ч.	9	179	9	169	8	185	8	153	7	129	8	139
<i>подготвителна група 6 годишни</i>	1	18	1	14	1	22	1	21	1	15	1	12
ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с.Страхилово	4	45	4	38	4	36	-	-	-	-	-	-
НУ "Христо Ботев", с. Орловец	2	22	2	14	-	-	-	-	-	-	-	-
общо	60	1269	60	1121	52	1118	52	1064	50	975	53	1000

Източник: Община Полски Тръмбеш

Специализирано образование се предлага в отделни профилирани паралелки в средното училище, намиращо се в гр. Полски Тръмбеш, които се променят през годините в зависимост от потребностите. Продължава да се търси по-тясно обвързване на профилираните паралелки с икономическите приоритети на общината и търсенето на пазара на труда.

Сериозен проблем в общината е неблагоприятната тенденция за нарастване броя на напусналите образователната система ученици.

По данни на НСИ напусналите преждевременно основното образование ученици от община Полски Тръмбеш през последните учебни години са 198, разпределени, както следва:

- 2014/2015 г. – 33 ученици от I до VIII клас;
- 2015/2016 г. – 31 ученици от I до VIII клас;
- 2016/2017 г. – 33 ученици от I до VIII клас;
- 2017/2018 г. – 39 ученици от I до VII клас;
- 2018/2019 г. – 38 ученици от I до VII клас.
- 2019/2020 г. – 24 ученици от I до VII клас.

Средно по 33 деца и младежи са отпадали от образователната система всяка година. В общината са предприети необходимите мерки за ограничаване броя на преждевременно

напусналите учебния процес ученици и броят им е намалял значително в рамките на отчетния период. През учебната 2019/2020 г. напусналите местните училища деца и младежи са с 9 по-малко спрямо учебната 2014/2015 г.

Подобно на детските градини и местните училища са общински и разчитат основно на финансиране от държавния и общинския бюджети.

През 2016 г. и 2017 г. Община Полски Тръмбеш в сътрудничество с управата СУ „Ц. Церковски“ гр. Полски Тръмбеш е изпълнила два проекта за подобряване на средата за учене с финансовата подкрепа на Национална програма „Оптимизация на училищната мрежа“ към МОН: а) Ремонт СУ "Ц. Церковски" гр. Полски Тръмбеш, посредством, който са изпълнени ремонтни дейности в учебните зали, стола и ПДГ, извършени са отводнителни мероприятия около сградата, закупено е оборудване и обзавеждане, като е изградена и система за видеонаблюдение; б) Строително-ремонтни работи на открити спортни площадки в СУ "Ц. Церковски", благодарение на които са подобрили условията за спорт сред учениците в училището.

Освен това в периода 2014-2018 г. в средното училище в общинския център по програма Национална Схема за Зелени Инвестиции, НДЕФ са реализирани мерки за подобряване на енергийната ефективност включващи: външна топлоизолация стени; изолация таван, под; повишаване ефективността на котелната инсталация.

През програмния период ръководствата на трите основни училища са изпълнявали няколко проекта за подобряване образователния процес:

- **Проект „Успех” - „Да направим училището привлекателно за младите хора”, 2014-2015, с финансовата подкрепа на ОПРЧР 2014-2020г.:**
- ✓ ОУ „Васил Левски”, с. Петко Каравелово – през 2014 г. и 2015 посредством дейностите по проекта в училището са работили общо за двете години 10 групи за извънкласна и извънучилищна дейност с общо 116 ученика;
- ✓ ОУ „Св.св. Кирил и Методий”, с. Раданово - през 2014 г. и 2015 посредством дейностите по проекта в училището са работили общо за двете години 14 групи за извънкласна и извънучилищна дейност с общо 160 ученика;
- **Проект „Твоя час“** с финансовата подкрепа на ОПНОИР, в периода 2016-2017г. и в трите училища на територията са изпълнени дейности: развитие на уменията за учене; преодоляване на образователните дефицити на учениците, които срещат затруднения в подготовката си по задължителните дейности; включване на по - голям брой ученици в извънкласни дейности.

- **Проект „Твоя час“** с финансовата подкрепа на ОПНОИР, в периода 2017-2018г. – при реализиране на проекта са формирани различни групи по интереси, като за: СУ „Ц. Церковски“, гр. П. Тръмбеш - 12 групи с 140 ученика; ОУ „Васил Левски“, с. П. Каравелово - 8 групи с 86 ученика, а ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Раданово - 10 групи с 140 ученика.
- **Проект „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие“** с финансовата подкрепа на ОПНОИР, в периода 2016-2017г. При реализирането на проекта в СУ „Ц. Церковски“, гр. П. Тръмбеш са извършени дейности с цел изграждане на образователна среда за разгръщането на потенциала на всяко дете и ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- **Проект „С грижа за всеки ученик“, НП „С грижа за всеки ученик“, към МОН,** в периода 2018-2019г. в СУ „Ц. Церковски“ е извършено допълнително обучение в по математика (общо 30 ученици) и български език и литература (общо 63 ученици), а в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Раданово е предоставено допълнително обучение по български език и литература на 10 ученика;
- **Проект „Развитие на системата на предучилищното образование“, към МОН,** в периода 2018-2019г. в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Раданово допълнително обучение по български език и литература са получили 7 ученика.
- **Проект „Подкрепа за успех“,** с финансовата подкрепа на ОПНОИР, в периода 2019-2020 г:
 - ✓ в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Раданово - За учебната 2019/2020 г. са създадени 14 групи за занимания с децата по математика и български език за различните класове /от първи до шести клас/;
 - ✓ в ОУ „Васил Левски“, с. Петко Каравелово - За учебната 2019/2020 г. са сформирани 7 групи по български език и математика за 45 ученика.

Сферата на образованието в община Полски Тръмбеш като цяло е обезпечена с квалифицирани кадри. Няма нередовни учители. Няма недостиг на специалисти по отделните дисциплини. В общината са налице достатъчен брой учители по отделните предмети, с висше и полувисше образование и съответната квалификация.

Наличието на квалифицирани преподавателски кадри в достатъчна степен е силна страна за общината, което е едно от условията за постигане на добри резултати при подготовката на учащите в системата на средното образование. Учителите имат възможност да повишават квалификацията си чрез участие в обучителни курсове и семинари.

Сградният фонд на почти всички образователни институции е в много добро състояние и отговаря на санитарно-хигиенните условия и противопожарни изисквания за организация на образователно възпитателния процес. Във всички училища по необходимост се извършват текущи ремонти, с цел осигуряване на максимално добри условия за провеждане на учебен процес. Предвид негативните демографски тенденции за общината, нивото на образователните характеристики на населението е ключова предпоставка за качеството на човешкия ресурс. Тенденциите, които ще окажат влияние върху сектора на образованието през следващите години отразяват основните изисквания за равнопоставен достъп до качествено образование на всички равнища и за всички социални групи и по-добро обвързване на образованието с науката и бизнеса, с търсените знания и умения.

Сериозен проблем, характеризиращ квалификацията на човешките ресурси в страната, е ниското ниво на компютърни и цифрови умения, което пречат широкото използване на ИКТ и базираните на тях услуги и постигането на цифров растеж. През последните години се правят опити за навлизане на модерните технологии в учебния процес, но резултатът е противоречив. Кризата с COVID-19 принуди учителите и учениците да се пренастроят бързо към дистанционна форма на обучение. Това доказва необходимостта от интервенции на всички нива на образователната система за повишаване на цифровата грамотност на учениците и избягване на така нареченото цифрово изключване.

III. Оценка на степента на постигане на целите, приоритетите и устойчивост на резултатите

Степента на постигане на целите, приоритетите и устойчивостта на резултатите от изпълнението ще бъдат отчетени на база заложеното в Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г. /ОПР/ и Актуализирания документ за изпълнение на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш 2018-2020 г. /АДИОПР/.

В стратегическата част на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г. са включени: визия, 3 стратегически цели, 5 приоритета, 17 специфични цели и 36 мерки.

Визията отразява желанието за достигане на определено ниво на развитие на община Полски Тръмбеш. Тя е консолидирана, обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, която изгражда, поддържа и обитава.

Визията за развитие на община Полски Тръмбеш, отразена в ОПР и АДИОПР е:

„Община Полски Тръмбеш – да се превърне в привлекателно място за живот, бизнес и инвестиции, съхранена природа, екологично селско стопанство, модерна инфраструктура съдействаща за развитие.“

Дългосрочната политика на община Полски Тръмбеш, очертана във визията играе ключова роля за постигането на устойчивото и балансирано местно развитие в различни аспекти - икономически, социален, екологичен и териториален. Във визията е заложена прогнозата, че ще бъде оползотворен и развит специфичният потенциал на общината, ще бъде повишена степента на икономическо развитие, ще бъдат подобрени условията за живот и модернизирана инфраструктурата.

Устойчивото развитие на района е свързано най-вече с преодоляване на демографската криза и бедността, чрез насърчаване на инвестициите, предприемачеството и оползотворяване на местния потенциал и ресурси.

Стратегическите цели и приоритети на ОПР/АДИОПР – Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. като цяло са съгласувани и уместни по отношение на плановете и стратегически документи от по-високо ниво.

Трите стратегически цели за развитие на общината до 2020 г. са:

СТРАТЕГИЧЕСКА Цел 1: Създаване на активна бизнес среда, развитие на икономическия потенциал и повишаване атрактивността за инвестиции в общината.

СТРАТЕГИЧЕСКА Цел 2: Развитие на инфраструктурата, осигуряваща балансирано териториално развитие и подобряване екологичната обстановка в общината.

СТРАТЕГИЧЕСКА Цел 3: Подобряване условията на живот, социалния климат и развитие на човешкия капитал на общината.

Приоритетите в ОПР/АДИОПР ще се използват за базови при оценката на окончателните резултати от изпълнението на документа за периода 2014-2020 г.

Приоритет 1: Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика и създаване на добра бизнес среда.

Приоритет 2: Повишаване качеството на живот и развитие на социалната среда.

Приоритет 3: Развитие на ефективна инфраструктура, благоустроена жизнена среда и опазване на околната среда.

Приоритет 4: Създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта. Приобщаване към европейските културни традиции.

Приоритет 5: Повишаване на институционалния капацитет за управление и развитие.

Първият и най-важен приоритет е насочен към повишаване конкурентоспособността на общинската икономика, насърчаване на предприемачеството, инвестициите и създаване на добра бизнес среда за цялостно подобряване на жизнения стандарт на населението.

Вторият приоритет предвижда подобряване на качеството на живот, създаване на условия за заетост и развитие на социалната среда.

Третият приоритет касае възстановяването и поддръжката на техническата инфраструктура, опазването на околната среда и природното богатство.

Четвъртият приоритет е насочен към създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта.

Последният пети приоритет е свързан с повишаване на институционалния капацитет, което респективно е свързано с подобряване качеството на административните услуги.

В своята съвкупност така формулираните приоритети и тяхната успешна реализация ще допринесат за изпълнение на визията и постигане целите на регионално, национално и европейско ниво.

Заложените в ОПР на община Полски Тръмбеш **17 специфични цели** детайлизират изпълнението на приоритетите, стратегическите цели и визията:

Към Приоритет 1:

Специфична цел 1.1: Насърчаване на продуктивен селскостопански сектор.

Специфична цел 1.2: Подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и среден бизнес и развитие на икономика основана на знанието, иновациите и новите технологии.

Специфична цел 1.3: Развитие на икономически производства и добивна промишленост.

Специфична цел 1.4: Развитие на селското и рибно стопанство съобразно местния потенциал.

Към Приоритет 2:

Специфична цел 2.1: Насърчаване на заетостта в общината и борба с бедността.

Към Приоритет 3:

Специфична цел 3.1: Повишаване на енергийната ефективност и внедряване на ВЕИ.

Специфична цел 3.2: Подобряване на физическата и жизнената среда в града и населените места в общината.

Специфична цел 3.3: Изграждане и подобряване на социалната инфраструктура.

Специфична цел 3.4: Обновяване на пътната инфраструктура.

Специфична цел 3.5: Изграждане на ВиК инфраструктурата и ПСОВ в общината.

Специфична цел 3.6: Благоустрояване на селищата.

Специфична цел 3.7: Подобряване управлението на битовите отпадъци.

Специфична цел 3.8: Опазване и възстановяване на водните площи, почвите и горските ресурси и биологичното разнообразие.

Към Приоритет 4:

Специфична цел 4.1: Подобряване на образователна среда в общината, развитие на спорта.

Специфична цел 4.2: Опазване и популяризиране на културно - историческото и природно наследство за устойчиво развитие на туризма.

Специфична цел 4.3: Развитие и поддръжане провеждането на културни дейности и инициативи.

Към Приоритет 5:

Специфична цел 5.1: Повишаване ефективността и ефикасността на администрацията.

В АДИОПР са заложили **36 мерки**, които съответстват на съществуващата социално-икономическа ситуация в Полски Тръмбеш, на приоритетите и целите за развитие и финансовите възможности на Общината.

Приоритетите и Специфичните цели в АДИОПР се използват за базови при извършване на последващата оценка. Те съчетават местния потенциал с целите и насоките за развитие на регионално, национално и европейско ниво. Те са релевантни и адекватни на социално-икономическа ситуация в община Полски Тръмбеш и на възможностите за развитие на общината. В своята съвкупност така формулираните стратегически цели, приоритети, специфични цели и тяхната успешна реализация допринасят за изпълнение на визията и постигане целите на регионално, национално и европейско ниво.

Постигането на целите на ОПР/АДИОПР – Полски Тръмбеш за периода до 2020 г. допринася пряко за изпълнение целите на ОСР – Велико Търново, РПР на СЦР, НСРР и реализира на практика общоевропейските цели на местно ниво.

Стратегията за реализация на ОПР/АДИОПР обхваща и проследява взаимовръзката между формулираната визия за развитие, определените стратегически цели, приоритети за действие и техните специфични цели, които трябва да бъдат постигнати посредством изпълнението на конкретни мерки, проекти и предвидените в проектите дейности.

Оценката на степента на постигане на целите, приоритетите и устойчивостта на резултатите е разгледана по приоритети, като към всеки един приоритет е проследено изпълнението на конкретните специфични цели и мерки. По този начин се откроява кои от тях са изпълнени, неизпълнени или текущи, съответно има или няма напредък по тях.

В извършената през 2017 г. междинна оценка за изпълнението на ОПР се съдържа подробна аналитична информация за дейностите, ресурсите и получените въздействия на плана от началото на неговата реализация. Анализът проследява изпълнението на приоритетите, като оценката е направена на база реализираните през периода 2014-2017 г. проекти, обекти и дейности и вложените финансови средства за изпълнението им.

Приложена е следната методика за извършване на качествена последваща оценка на количествено измеримите показатели:

Таблица 29: Методика за качествена оценка на количествени показатели

Процентно съотношение изпълнение (в %) към 31.12.2020 г.	Качествена оценка на изпълнението
0 (неизпълнение) - 15	слабо изпълнение
от 16 до 40	умерено изпълнение
от 41 до 60	добро изпълнение
от 61 до 80	много добро изпълнение
над 80	отлично изпълнение

За плановия период 2014-2020 г. в Индикативната финансова таблица на община Полски Тръмбеш за петте основни приоритета на ОПР са заложили 94 проекта и дейности на обща стойност 86 703 000 лева.

Настоящата последваща оценка използва за база заложените брой проекти и инвестиции в Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш като обобщава резултатите от междинната оценка и изследва в съвкупност въздействието на всички проекти и дейности за периода 2014-2020 г., за които има събрани данни и информация.

Реалните резултати от изпълнението на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш за програмен период 2014-2020 г. по приоритети, специфични цели, мерки, проекти и дейности са представени в следващата таблица:

Таблица 30: Справка за проектите на Община Полски Тръмбеш през периода 2014-2020 г.

№ по ред	Приоритет, Специфична цел, Мярка, Проект/Дейност	Обща стойност лева	Период на изпълнение	Източник на средства – програма, фонд, бюджет	Резултати
	ПРИОРИТЕТ 1 Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика и създаване на добра бизнес среда	63806812			
	Цел 1.1. Насърчаване на продуктивен селскостопански сектор	57041112			
	Мярка 1.1.1. Повишаване на конкурентоспособността на селскостопанската дейност	48069353			
1	Земеделско стопанство за отглеждане на трайни насаждения от сливи по биологичен начин Бенефициент- Земеделски производител от с.	48895	2019-2024	Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020	Създадени нови 6 декара трайни насаждения от сливи, отглеждани по биологичен начин

	Раданово				
2	Земеделско стопанство за отглеждане на овощни насаждения от сливи, по биологичен начин Бенефициент- Земеделски производител от с. Раданово	48895	2019-2024	Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020	Създадени нови 6 декара трайни насаждения от сливи, отглеждани по биологичен начин
3	Земеделско стопанство за отглеждане на трайни насаждения от сливи по биологичен начин Бенефициент- Земеделски производител от с. Раданово	48895	2019-2024	Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020	Създадени нови 6 декара трайни насаждения от сливи, отглеждани по биологичен начин
4	Изплатени субсидии за земеделски стопанства, кооперации и производители по финансиращи схеми на ПРСР	47922668	2014-2020	Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020	Насърчаване конкурентоспособността на земеделските стопанства в община Полски Тръмбеш
Мярка 1.1.2. Укрепване на жизнеспособността на стопанствата		8971759			
5	Създаване и развитие на земеделско стопанство за отглеждане на пчелни семейства Бенефициент - Земеделски производител от с. Раданово	48895	2019-2024	Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020	Увеличение броя на пчелните семейства до 315 броя, отглеждани по биологичен начин
6	Стартиране и устойчиво развитие на стопанство за отглеждане на пчелни семейства и производство на пчелен мед Бенефициент - Земеделски производител от с. Раданово	48895	2019-2024	Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020	Увеличение броя на пчелните семейства с нови 64 бр. достигащи 312 броя общо, отглеждани по биологичен начин
7	Разработване и внедряване в практиката на нови методи за повишаване на репродуктивните способности на пчелните семейства, ДЗЗД „Оперативна група Пчела“	836445	2020-2023	Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020	Въвеждане на методи за производство
8	Изграждане на модулна мандра за овче мляко и закупуване на специализирани транспортни средства, "КИТКА - 2016" ООД, с.Куцина	737747	2019-2024	Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020	Изграден обект с капацитет 2000 литра мляко дневно. Преработка на овче мляко собствена суровина. Производство на следните продукти: сирена, кашкавал и кисело мляко

9	Изплатени субсидии на земеделски производители, кооперации и фирми за животновъдство по финансиращи схеми на ПРСР -по ЕФГЗ и ЕФРСР	7299777	2014-2020	Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020	Насърчаване конкурентоспособността на земеделските стопанства в община Полски Тръмбеш
	Цел 1.2: Подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и среден бизнес и развитие на икономика основана на знанието, иновациите и новите технологии	6742200			
	Мярка 1.2.1. Подкрепа и стимулиране на малкия и среден бизнес, повишаване на инвестиционната активност в общината	310600			
10	Нови управленски процеси в Юнигаз - ВТ ООД, чрез услуги по използването на софтуер за управленски системи	142040	2017-2019	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Въведени иновативни и технологични процеси по организация и управление на целия производствен цикъл в Юнигаз - ВТ ООД за 33 работници
11	Осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд в ЮНИГАЗ - ВТ ООД	49369	2019-2020	„МИГ Павликени Полски Тръмбеш - По-добро здраве и работоспособност на заетите лица в предприятията на територията на общините Павликени и Полски Тръмбеш“	Осигурени добри и безопасни условия на труд за 15 работника
12	Подобряване на условията на труд и работната среда в „СТРОЙКО-Д“ ООД“	28087	2020	„МИГ Павликени Полски Тръмбеш - По-добро здраве и работоспособност на заетите лица в предприятията на територията на общините Павликени и Полски Тръмбеш“	Осигурени добри и безопасни условия на труд на 8 работника. Подобряване на микроклимата в работните помещения
13	Безопасни условия на труд и подобряване на работната среда в Личев-Генов ООД“	15050	2020	„МИГ Павликени Полски Тръмбеш - По-добро здраве и работоспособност на заетите лица в предприятията на територията на общините Павликени и Полски Тръмбеш“	Създадени безопасни условия на труд и подобрена работна среда за 9 работници

14	Проект „За по-добро здраве и работоспособност на заетите лица“ в Специализирана болница за продължително лечение и рехабилитация „Минерални бани“ Полски Тръмбеш	27703	2020	BG05M9OP001- 1.069 „МИГ Павликени и Полски Тръмбеш – По-добро здраве и работоспособност на заетите лица в предприятията на територията на общините Павликени и Полски Тръмбеш, ПРСР	Осигурени по-добри и безопасни условия на труд на 29 човека персонал, с денонощна организация на труда
15	Преодоляване недостига на средства и липсата на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19, „Божек груп“ ЕООД, гр.Полски Тръмбеш	10000	2020	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Подпомогнати микро и малки предприятия в общината за преодоляване на икономическите последици от пандемията
16	Преодоляване недостига на средства и липсата на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19, „ЕЙЧ и ЕЙЧ ТРАНС“ ЕООД, с.Климентово	10000	2020	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Подпомогнати микро и малки предприятия в общината за преодоляване на икономическите последици от пандемията
17	Преодоляване недостига на средства и липсата на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19, „ЕМСИЕМ“ ЕООД, С.П.Каравелово	10000	2020	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Подпомогнати микро и малки предприятия в общината за преодоляване на икономическите последици от пандемията
18	Преодоляване недостига на средства и липсата на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19, ЕТ Мирела-2000-Йорданка Стефанова, гр.Полски Тръмбеш	8351	2020	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Подпомогнати микро и малки предприятия в общината за преодоляване на икономическите последици от пандемията
19	Преодоляване недостига на средства и липсата на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19, „ЮНИГАЗ-ВТ“ ООД, гр.Полски Тръмбеш	10000	2020	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Подпомогнати микро и малки предприятия в общината за преодоляване на икономическите последици от пандемията
	Мярка 1.2.2. Изграждане на умения за бизнес активност, чрез създаване на МИГ Павликени - Полски Тръмбеш	6431600			
20	Създаване на Местна инициативна група Павликени- Полски Тръмбеш	57055	2016-2017	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Създадена 1 бр. МИГ, Участващи организации – 2 общини, 17 фирми, 7 НПО и 9 читалища
21	Стратегия за местно развитие за територията	6374545	2018-2021	Програма за развитие на селските райони	Обявени 12 процедури за кандидатстване;

	на общините Павликени и Полски Тръмбеш			2014-2020	Подадени 62 проекта общо за двете общини; Подадени 62 проекта общо за двете общини;
	Цел 1.3: Развитие на икономически производства и добивна промишленост				
	Мярка 1.3.1. Развитие на преработвателната промишленост				
	Цел 1.4: Развитие на селското и рибно стопанство съобразно местния потенциал	23500			
	Мярка 1.4.1. Стимулиране развитието на аквакултурите	23500			
22	Подкрепа за производители на риба и други водни организми за преодоляване на икономическите последици от пандемия COVID-19, „ФИШЕРИ 2009“ ООД, с.Масларево	23500	2020	ОП Иновации и конкурентоспособност 2014-2020	Подпомогнати микро и малки предприятия в общината за преодоляване на икономическите последици от пандемията
	ПРИОРИТЕТ 2 Повишаване качеството на живот и развитие на социалната среда	4354483			
	Специфична цел 2.1: Насърчаване на заетостта в общината и борба с бедността	4354483			
	Мярка 2.1.1. Насърчаване на заетостта в общината	1248800			
23	Проект „Осигуряване на заетост“	93682	2014	НП „ОСПОЗ“	Назначени на работа 112 лица
24	Проект „Подкрепа за заетост“	52884	2014	МТСП	Назначени на работа 20 лица - Озеленители
25	Проект „Подкрепа за заетост“	4714	2014	МТСП	Назначени на работа 2 експерти
26	„Регионална програма за заетост“	11954	2014	Държавен бюджет	Назначени на работа 5 лица
27	Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“	8743	2014	МТСП	Назначени на работа 2 лица
28	По насърчителни мерки за заетост по Закона за насърчаване на заетостта	4771	2014	Държавен бюджет	Назначени на работа 4 лица
29	Регионална програма за заетост	37673	2015	Държавен бюджет	Назначени 14 безработни лица на работа за 6 месеца

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

30	Програма „Старт на кариерата“	5800	2015	МТСП	Назначени на работа 2 лица
31	Проект "Шанс за работа"	5370	2015	МТСП	Назначени 4 лица на работа
32	Регионална програма за заетост	9569	2016	Държавен бюджет	Назначени 9 безработни лица на работа за 6 месеца
33	Програма „Старт на кариерата“	10618	2016	МТСП	Назначени на работа 4 лица
34	„Обучение и заетост на млади хора“	102796	2016	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Назначени на работа 35 лица
35	Старт на кариерата	5874	2017	МТСП	Назначени на работа 1 безработно лице
36	Помощ за пенсиониране	18941	2017	МТСП	Назначени на работа 4 лица
37	Програма Заетост и обучение на хора с трайни увреждания	15809	2017	МТСП	Назначени на работа 4 лица
38	Шанс за работа	3354	2017	МТСП	Назначени на работа 3 лица
39	Регионална програма за заетост	24118	2017	Държавен бюджет	Назначени на работа 10 лица
40	Регионална програма за заетост	18126	2018г	Държавен бюджет	Назначени 5 лица на пълен работен ден за 6 месеца
41	Обучения и заетост	262575	2018-2020	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Назначени 15 лица за 1 година
42	Проект „Работа“	256225	2018-2019	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Назначени на работа 35 лица за 1 година
43	Заетост и обучения на хора с трайни увреждания	16515	2018	МТСП	Назначени на работа 3 лица
44	Национална програма „Помощ за пенсиониране“	14855	2018	МТСП	Назначени на работа 3 лица
45	Програма „Старт на кариерата“	6437	2018	МТСП	Назначено на работа 1 безработно лице
46	Обучения и заетост на младите хора	29283	2018-2019	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Назначени на работа 2 лица
47	Проект „Хоризонт 3“	3635	2018	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Назначени на работа 4 лица
48	Старт на кариерата	6852	2019	МТСП	Назначено на работа 1 безработно лице
49	Заетост и обучение на хора с трайни увреждания	14432	2019	МТСП	Назначени на работа 3 лица
50	Регионална програма за заетост	20981	2019	Държавен бюджет	Назначени на работа 6 лица
51	Заетост и обучение на хора с трайни увреждания	17108	2020	МТСП	Назначени на работа 2 лица
52	Регионална програма за заетост	15015	2020	Държавен бюджет	Назначени на работа 5 лица
53	Обучения и заетост на млади хора	15347	2020	ОП „Развитие на човешките ресурси“	Назначени на работа 2 лица

				2014-2020	
54	Обучения и заетост	133290	2020	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Назначени на работа 15 лица
55	Подкрепа за работещите в системата на здравеопазването в условия на заплахата за общественото здраве от COVID-19	1454	2020	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Създадена заетост за едно безработно лице в системата на здравеопазването
	Мярка 2.1.2. Интегриране на етническите общности	950313			
56	Проект „Социални, икономически и образователни мерки за интеграция на уязвими групи в община Полски Тръмбеш“	950313	2019-2021	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Назначени 30 лица по ОП РЧР и 6 лица по ОП НОИР. Обхванати 200 деца за обучение по български език. Обхванати 100 родители и 100 деца в дейности в мерки за интеграция. Предоставени социални и здравни услуги на 120 лица.
	Мярка 2.1.3. Активно включване и социални услуги	2155370			
57	Проект „Грижим се за вас“	159520	2013-2014	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013	Назначени 20 домашни санитарни, извършващи социални услуги
58	Проект „И аз имам семейство“	217955	2011-2015	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013	Обучени 17 приемни семейства. Предоставяне на услугата „Приемна грижа“ в община Полски Тръмбеш. Настанени 13 деца в 11 приемни семейства
59	„Подкрепа за достоен живот“	369185	2010-2015	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013	Назначени 32 бр. лични асистенти за предоставяне на социални услуги в община Полски Тръмбеш
60	Проект „Нови възможности за грижа“	153462	2015-2016	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Предоставяне на социална услуга "Личен асистент". Потребители на услугата – 44 бр.
61	Проект „Независим живот в Община Полски Тръмбеш“	496797	2015-2021	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Назначени 45 бр. лични асистенти и 20 бр. домашни помощника, обслужващи 41 лица. Създаден Център за почасово предоставяне на услуги за социално включване в домашна среда. Предоставяне на социални услуги на 132 лица

62	Проект „Приеми ме 2015“	247247	2015-2021	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Настанени 18 деца в 15 приемни семейства
63	Осигуряване на топъл обяд в Община Полски Тръмбеш	72079	2016-2020	Оперативна програма „Храни“ BG05FMOP001-3.002 "Осигуряване на топъл обяд - 2016-2020"	Предоставяне на социална услуга на 46 лица
64	„Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Община Полски Тръмбеш“, компонент 2	104979	2019-2020	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Предоставени здравно-социални услуги на 50 лица в населените места на общината
65	Целево подпомагане с топъл обяд в Община Полски Тръмбеш	8018	2020	Целева програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация 2020“	Предоставени социални услуги на 100 лица
66	Социални иновации за активно социално включване в община Полски Тръмбеш	149129	2020-2021	ОП РЧР, BG05M9OP001-2.074 МИГ Павликени-Полски Тръмбеш	Предоставяне на социалната и/или здравни услуги на 50 лица
67	„Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Община Полски Тръмбеш“, компонент 3	124260	2020-2021	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Предоставени социални услуги на 194 лица
68	„Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Община Полски Тръмбеш“, компонент 4	52739	2020-2021	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Предоставени социални услуги на 49 лица
	ПРИОРИТЕТ 3 Развитие на ефективна инфраструктура, благоустроена жизнена среда и опазване на околната среда	25503413			
	Цел 3.1: Повишаване на енергийната ефективност и внедряване на ВЕИ	1367518			
	Мярка 3.1.1. Внедряване на мерки за ЕЕ и ВЕИ в сгради общинска собственост	768002			
69	Внедряване на мерки за енергийна ефективност в ЦДГ „Детски свят“, гр. Полски Тръмбеш	75878	2012-2014	Национален доверителен Еко фонд, Общински бюджет	Подобрена енергийна ефективност в образователна инфраструктура. Спестени емисии 47,37 тон CO ₂ . Спестена енергия 138,457 MWh. Рехабилитирана площ - 1901,56 кв.м. РЗП

70	Внедряване на мерки за енергийна ефективност в сграда за социални грижи в ПИ с идентификатор 57354.300.2416 по КККР на гр. Полски Тръмбеш	81302	2014-2015	Общински бюджет	Подобрена енергийна ефективност в социална инфраструктура. Спестена енергия 195,438 MWh, 93,80 тона спестени емисии CO ₂ . Рехабилитирана площ - 1463,08 кв.м. РЗП
71	Основен ремонт на библиотека към НЧ "Постоянство 1926", с. П. Каравелово	57000	2015	Държавен бюджет	Икономия енергия 2324 Kwh и спестени 0,45 тон CO ₂ . Население ползващо се от подобренията – 1770 /11,89%/
72	„Основен ремонт на читалище "Отец Паисий-1905" в ПИ с идентификатор 57354.300.1039 по КККР , гр. Полски Тръмбеш, община П. Тръмбеш”	553822	2015-2017	Национален доверителен Еко фонд, Общински бюджет	Икономия енергия 167 981 Kwh и спестени 75,8 тон CO ₂ . Население ползващо се от подобренията – 5158 /34,65%/
	Мярка 3.1.2. Стимулиране внедряването на ЕЕ и ВЕИ от предприятията и гражданите	599516			
73	Санитаране на сграда в режим на етажна собственост	580392	2016-2017	Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради	Санитаран жилищен блок – 1 брой; Обновена площ -РЗП-5150 кв.м. Икономия на енергия 426029 KWh, Спестени 52,38 тон CO ₂
74	Изграждане на соларна инсталация за топла вода в плувен комплекс гр.П.Тръмбеш	8095	2017	Общински бюджет	Спестени 0,0143 тон CO ₂ , Спестена енергия 7665 KWh/g, Обновена площ 10 м ²
75	Соларна инсталация в ДГ "Детски свят", П. Тръмбеш за БГВ	11029	2018	Общински бюджет	Подобрена енергийна ефективност. Спестени 0,03 тон CO ₂ и 10981,00 KWh/g. Обновена площ 14 кв.м.
	Цел 3.2: Подобряване на физическата и жизнената среда в града и населените места в общината	1428753			
	Мярка 3.2.1. Обновяване и реконструкция на градската среда	1336465			
76	Обновяване и реконструкция на градска среда - площад, пешеходна зона и градски парк" - спортен сектор - четвърти етап и градски парк - пети етап	972000	2014-2015	Публична инвестиционна програма "Растеж и устойчиво развитие на регионите"	Обновяване и модернизиране на обществени зони. Изградена площ – спортен сектор с обслужваща сграда- 1496,70 кв.м. Зелени площи – 6258 кв.м.

77	Изграждане на детска площадка в градския парк, гр.П.Тръмбеш”, като част от проект „Обновяване, реконструкция на градската среда – площад, пешеходна зона и градския парк на гр. Полски Тръмбеш”	31093	2014	Общински бюджет	Обновяване и модернизиране на обществени зони. Застроена площ 198 кв.м.
78	Обновяване, реконструкция на градската среда – площад, пешеходна зона и градския парк на гр. Полски Тръмбеш” – етап 2-подобект фонтан	212260	2014	Общински бюджет	Обновяване и модернизиране на обществени зони. Застроена площ 246,08 кв.м.
79	Паркинг с пътна връзка към ул. „Александър Стамболийски“ и пешеходна връзка към ул. „Черешово топче“ и улична връзка между ул. „Средец“ и ул. „Александър Стамболийски“ в гр. Полски Тръмбеш	81946	2016	Общински бюджет	Застроена площ -650 кв.м.Население ползващо се от подобренията – 5127 /34,83%/
80	Паркинг към Целодневна детска градина „Детски свят“ в гр. Полски Тръмбеш	39166	2016	Общински бюджет	Застроена площ - 548,28 кв.м. Население ползващо подобренията – 5127 /34,83%/
	Мярка 3.2.2. Създаване, рехабилитация на зони за отдих и детски игри	92288			
81	Възстановяване на детска площадка в кв. „Гаджули, гр. Полски Тръмбеш	9855	2014	ПУДООС	Благоустройство на зони за обществено ползване в общинския център. Рехабилитирана площ от 1900 кв.м.
82	Екологична среда за децата в детската градина", ЦДГ "Незабравка", с. Петко Каравелово	5000	2014	ПУДООС	Благоустройство на зони за обществено ползване в селата на общината. Рехабилитирана площ от 100 кв.м.
83	Изграждане на детска площадка, ОУ „Васил Левски - с.Петко Каравелово	4999	2015	ПУДООС	Благоустройство на зони за обществено ползване в селата на общината. Изграждане на детско съоръжение с площ 10 кв.м.
84	Изграждане на спортна и детска площадка в кв. 8 на гр.П.Тръмбеш	32475	2015	Общински бюджет	Застроена обща площ 1139,77 кв.м. Население ползващо подобренията – 5158 /34,65%/
85	Възстановяване на зона за отдих и спорт в Полски Тръмбеш	9983	2017	ПУДООС	Благоустройство на зони за обществено ползване в общинския център. Рехабилитирана площ от 3500 кв.м.

86	Изграждане на детска площадка и кът за отдых в парк „Радослав Великов, с. Куцина	9988	2019	ПУДООС	Благоустройство на зони за обществено ползване в селата на общината. Рехабилитирана площ от 325 кв.м.
87	Възстановяване на зона за игри и спорт на открито, Кметство Обединение	9998	2020	ПУДООС	Благоустройство на зони за обществено ползване в селата на общината. Рехабилитирана площ от 508 кв.м.
88	Възстановяване на зона за отдых и детски игри, Кметство Полски Сеновец	9990	2020	ПУДООС	Благоустройство на зони за обществено ползване в селата на общината. Рехабилитирана площ от 624 кв.м.
Цел 3.3: Изграждане и подобряване на социалната инфраструктура		3413931			
Мярка 3.3.1. Изграждане, реконструкция на обекти в сферата на здравеопазването, спорта, образованието, културата и прилежащите им пространства		1369936			
89	Детска спортна площадка, ОУ "Св.Св.Кирил и Методий", с. Раданово	4999	2014	ПУДООС	Обновяване обектите за спорт в общината. Рехабилитирана площ от 98 кв.м.
90	Реконструкция на НЧ "Постоянство 1926" с. П. Каравелово, община П. Тръмбеш	150914	2014	Публична инвестиционна програма "Растеж и устойчиво развитие на регионите"	Обновяване обект на културната инфраструктура с разгърната застроена площ от 328 кв.м.
91	Ремонт на читалищна сграда „Мита Стойчева 1900”, с. Обединение, община Полски Тръмбеш	95948	2016	Проект „Красива България“, Общински бюджет	Обновена площ РЗП 1060 кв.м. Население ползващо се от подобренията – 615 /4,18%/
92	Ремонт на СУ "Ц. Церковски" гр. Полски Тръмбеш	127560	2016	Национална програма „Оптимизация на училищната мрежа“, МОН	Подобрена образователна инфраструктура. Обновена площ 714 кв.м. Население ползващо подобренията – 5127 /34,83%/
93	Ремонт на Народно читалище "Паисий Хилендарски - 1902", с. Масларево, община Полски Тръмбеш"	133488	2017	Проект „Красива България“, Общински бюджет	Обновена културна инфраструктура с площ 1327,81 кв.м. Население ползващо подобренията – 489 /3,37%/
94	Строително-ремонтни работи на открити спортни площадки в СУ "Цанко Церковски	133426	2017	Национална програма „Оптимизация на училищната мрежа“, МОН	Обновена спортна инфраструктура с площ 2950 кв.м. Население ползващо подобренията – 5109 /35,25%/

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

95	Изграждане на детски басейн и летни съблекални към плувен комплекс на гр. П. Тръмбеш – първи етап „Детски басейн и прилежащи площадки	148060	2017	Държавен бюджет	Застроена площ 112,38 м2. Население ползващо се от подобренията – 5109 бр /35,25%/
96	„Ремонт на Народно читалище „Съединение 1885“, с. Климентово, община Полски Тръмбеш“	105476	2018	Проект „Красива България“, Общински бюджет	Обновена площ – РЗП 1170 кв.м. Население ползващо подобренията – 738 /5,16%/
97	Основен ремонт на покрив на сграда на Народно читалище „Отец Паисий 1905“, гр. Полски Тръмбеш	42639	2018	Общински бюджет	Обновена площ - 919 кв.м. Население ползващо подобренията – 5053 /35,36%/
98	Преустройство на търговски обект в УПИ I, кв. 58 по ПУП на гр. Полски Тръмбеш в „Спортна зала за тенис на маса“	172303	2019	Министерство на младежта и спорта	Увеличаване на спортните обекти в община Полски Тръмбеш. Отремонтирана площ – 107,25 м2. Население ползващо се от подобренията – 4997 бр /35,39%/
99	„Футболно игрище на малко поле“ УПИ I-533, кв. 77 по ПУП на с. Раданово	117334	2019-2022	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Изградено футболно игрище с площ 1001,25 кв.м. Население ползващо подобренията – 1834 /12,99%/
100	Ремонт на Народно читалище „Пробуда-Каранци 1897“, с. Каранци, УПИ I, кв.53, община Полски Тръмбеш	137789	2019	Проект „Красива България“,	Обновяване на обект на културна инфраструктура. Обновена площ 783,98 кв.м. РЗП. Население ползващо подобренията – 4997 /35,39%/
	Мярка 3.3.2. Изграждане, реконструкция на обекти с местно историческо, социално и религиозно значение, и прилежащите им пространства	2043995			
101	Ремонт и реконструкция на Храм - църква „Рождество Богородично“ с.Куцина, и подобряване на прилежащите и пространства	347021	2014	Програма за развитие на селските райони 2007-2013	Обновена площ 400 кв.м. Население ползващо се от подобренията – 597 /3,96%/
102	Ремонт и реконструкция на Храм - църква „Св.Теодор Стратилат“ с.Полски Сеновец и подобряване на прилежащите и пространства	384331	2014-2015	Програма за развитие на селските райони 2007-2013	Обновена площ 120 кв.м. Население ползващо се от подобренията - 553 /3,68%/

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

103	Ремонт и реконструкция на Храм - църква „Св.Иоан Рилски“, с.Петко Каравелово, и подобряване на прилежащите и пространства	252770	2014-2015	Програма за развитие на селските райони 2007-2013	Обновена площ 200 кв.м. Население ползващо се от подобренията-1756/11,67%/
104	Ремонт и реконструкция на Храм - църква „Рождество Богородично“ в гр.Полски Тръмбеш и подобряване на прилежащите и пространства	253534	2014-2015	Програма за развитие на селските райони 2007-2013	Обновена площ 250 кв.м. Население ползващо се от подобренията-5180/34,43%/
105	Ремонт и реконструкция на Храм - църква „Св.Параскева“ с.Обединение, и подобряване на прилежащите и пространства	413424	2014-2015	Програма за развитие на селските райони 2007-2013	Обновена площ 150 кв.м. Население ползващо се от подобренията – 653 /4,34%/
106	Ремонт и реконструкция на Храм - църква „Възнесение Господне“ с.Климентово и подобряване на прилежащите и пространства	206426	2014	Програма за развитие на селските райони 2007-2013	Обновена площ 400 кв.м. Население ползващо се от подобренията – 769 /5,11%/
107	Подобряване на материалната база на Домашен социален патронаж Полски Тръмбеш	21200	2016	Фонд „Социална закрила“, Общински бюджет	Подобряване техническото състояние на сградата от социалната инфраструктура в общината с площ 50 кв.м.
108	Реконструкция на покрив на сграда – Автогара, общинска собственост, в ПИ 57354.300.2374 по КККР на гр. Полски Тръмбеш	58810	2018	Държавен бюджет	Подобряване енергийната ефективност в общински сгради. Обновена площ – 450 кв.м.
109	Основен ремонт на покрив и тавански гредоред на сградата на Бизнесцентър гр. Полски Тръмбеш	44616	2019	Общински бюджет	Подобряване енергийната ефективност в общински сгради. Обновена площ – 200 кв.м.
110	Подобряване на материалната база на Домашен социален патронаж Полски Тръмбеш	29900	2019	Фонд „Социална закрила“,	Обновена площ 50 кв.м. Население ползващо се от подобренията – 4997 бр /35,39%/
111	Ремонт в сградата на Исторически музей гр. Полски Тръмбеш	31963	2019	Общински бюджет	Обновяване на обект на културна инфраструктура. Обновена площ 200 кв.м.
Цел 3.4: Обновяване на пътната инфраструктура		6369951			

	Мярка 3.4.1. Изграждане, възстановяване и рехабилитация на общинската пътна мрежа и мостове	3329098			
112	„Реконструкция и рехабилитация на съществуващи общински пътища на територията на община Полски Тръмбеш”	3097127	2014-2015	Програма за развитие на селските райони 2007-2013	Подобряване състоянието на пътната мрежа в община Полски Тръмбеш. Рехабилитирани 6,56 км. Население ползващо подобренията – 2 425 /15,99%/
113	Основен ремонт на общински път IV -40957 Полски Тръмбеш - с.Раданово	87096	2014	Държавен бюджет	Подобрено състояние на общинската пътна мрежа в община Полски Тръмбеш
114	Основен ремонт на общински път VTR-1235/III-504/-Стефан Стамболово- Полски Сеновец /I-5/	4996	2014	Държавен бюджет	Подобрено състояние на общинската пътна мрежа в община Полски Тръмбеш
115	Основен ремонт на общински път VTR-1234/III-502/-Полски Тръмбеш-Иванча-Обединение/III-504/	7980	2014	Държавен бюджет	Подобрено състояние на общинската пътна мрежа в община Полски Тръмбеш
116	Ремонт на общински път П. Тръмбеш - Раданово	91900	2015	Държавен бюджет	Подобрено състояние на общинската пътна мрежа в община Полски Тръмбеш
117	Ремонт на общински път П. Тръмбеш – Иванча – Обединение	10000	2015	Държавен бюджет	Подобрено състояние на общинската пътна мрежа в община Полски Тръмбеш
118	Ремонт на общински път Ст. Стамболово – П. Сеновец	20000	2015	Държавен бюджет	Подобрено състояние на общинската пътна мрежа в община Полски Тръмбеш
119	Ремонт на мост на р.Янтра на общински път VTR-1292 /с.Стрелец-Петко Каравелово/I-5/VTR 1232	9999	2014	Държавен бюджет	Подобрено състояние на общинската пътна мрежа в община Полски Тръмбеш
	Мярка 3.4.2. Реконструкция и изграждане на улична пътна мрежа по населените места в общината, пешеходните площи и площади	3040853			
120	Реконструкция и изграждане на улична мрежа, тротоари, площади в населените места – Павел, с. Масларево, с. Вързулица, с.Страхилово, с. Обединение, и с. Иванча, община Полски	1765829	2013-2014	Програма за развитие на селските райони 2007-2013	Подобряване състоянието на уличната мрежа в община Полски Тръмбеш. Рехабилитирани 4,21 км. улична мрежа. Население ползващо се от подобренията – 2874 /18,95%/

	Тръмбеш”				
121	Ремонт на площад в с. Вързулица	9020	2014	Общински бюджет	Рехабилитирана площ 100 кв.м. Население ползващо подобренията – 123 /0.82%/
122	Ремонт на улица № 26 в с. Петко Каравелово	70589	2017	Общински бюджет	Дължина на рехабилитираната улична мрежа - 0,800 км.
123	Ремонт на улици № 23 и № 25 в с. Петко Каравелово	124439	2018	Държавен бюджет,	Отремонтирана дължина на участъка – 4,3 км.
				Общински бюджет	Население ползващо се от подобренията – 1724 /12,06%/
124	Реконструкция на ул. „Търговска“, гр. Полски Тръмбеш - етап I	548869	2019-2020	Държавен бюджет, Общински бюджет	Отремонтиран участък 0,180 км. Население ползващо подобренията – 4997 /35,39%/
125	Реконструкция на ул. Търговска, гр. Полски Тръмбеш – етап II	522107	2020	Общински бюджет	Обновена 0,170 км улична мрежа. Реконструирана водопроводна мрежа – 1045 м. Население ползващо се от подобренията – 4946 /35,66%/
Цел 3.5: Изграждане на ВиК инфраструктурата и ПСОВ в общината		15120			
Мярка 3.5.1. Изграждане и рехабилитация на водопроводната мрежа		15120			
126	Ремонт на захранващ водопровод в с. Иванча	15120	2014	Общински бюджет	Рехабилитирани 0,124 км. водоснабдителна мрежа. Население ползващо се от подобренията – 381 /2.53%/
Мярка 3.5.2. Изграждане и рехабилитация на канализационната мрежа					
Цел 3.6: Благоустрояване на селищата		402768			
Мярка 3.6.1. Разширяване и подобряване състоянието на зелените площи, паркове,		235968			

	обществени терени				
127	Благоустрояване и паркоустрояване на района на автогара в УПИ II и III, кв.45 по ПУП на гр.Полски Тръмбеш	80208	2016	Общински бюджет	Обновена площ - 3364 кв.м.Население ползващо се от подобренията – 5127 /34,83%/
128	„Водоотвеждане и ремонт на пешеходен подлез, в УПИ I, кв.100 по ПУП на гр.П.Тръмбеш и ПИ с идентификатор № 57354.300.2292 по КККР на гр.П.Тръмбеш”	45800	2016	Общински бюджет	Обновена площ 195 кв.м.Население ползващо се от подобренията – 5127 /34,83%/
129	Изграждане на ограда на гробищен парк в с. Климентово	10000	2014	Общински бюджет	Население ползващо се от подобренията 3%
130	Създаване на Общинско социално предприятие „Поддържане на зелените системи на територията на община Полски Тръмбеш	99960	2019-2021	МИГ Павликени-Полски Тръмбеш Мярка 05 “Насърчаване на социалното предприемачество за заетост на уязвими групи на пазара на труда“	Назначени на работа 10 безработни лица от етнически и уязвими групи. Поддръжка на паркове и зелени площи
	Мярка 3.6.2. Изготвяне на селищни устройствени планове и кадастрални карти по населени места	166800			
131	Изготвена кадастрална карта и кадастрални регистри за землището на с. Куцина	22800	2014	Общински бюджет	Население ползващо се от подобренията 2,6%
132	Общ устройствен план на община Полски Тръмбеш	144000	2014-2020	държавен бюджет 80%, общински бюджет 20%	100% - Население ползващо се от подобренията
	Цел 3.7: Подобряване управлението на битовите отпадъци	4968550			
	Мярка 3.7.1. Участие в изграждането на регионалното депо за ТБО в гр. Бяла	2962861			
133	Доизграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Борово /Бяла, област Русе/ и довеждаща инфраструктура за външни връзки на площадката с републиканската пътна мрежа и мрежите на техническата	2962861	2017-2020	ПУДООС, безлихвен заем	Изградено регионално депо за отпадъци, което ще обхваща цялото население на община Полски Тръмбеш

	инфраструктура				
	Мярка 3.7.2. Премахване на нерегламентираните сметища				
	Мярка 3.7.3. Постепенно закриване и рекултивация на общинското депо за неопасни отпадъци	2005689			
134	Рекултивация на депо за битови отпадъци на Община Полски Тръмбеш	2005689	2020-2022	ОП „Околна среда“ 2014-2020	Рекултивирани 83 004 куб.м. твърди битови отпадъци. Рекултивирана площ 24 006 кв.м.
	Мярка 3.7.4. Организирано сметоизвозване и постепенни мерки за въвеждане на разделно събиране на битовите отпадъци в населените места в общината				
	Цел 3.8: Опазване и възстановяване на водните площи, почвите и горските ресурси и биологичното разнообразие	7536822			
	Мярка 3.8.1. Опазване на водните площи	7536822			
135	Управление на риска и защита от наводнения в трансграничните региони Калараш и Полски Тръмбеш	7536822	2016-2021	Програма за Трансгранично сътрудничество - INTERREG V-A Румъния – България 2014-2020	Община П. Тръмбеш – партньор, Подобряване проводимостта на р.Елийска – 1250 м. Внедрена система за ранно предупреждение при бедствия и аварии
	Приоритет 4 Създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта. Приобщаване към европейските културни традиции	1566709			
	Цел 4.1: Подобряване на образователна среда в общината, развитие на	1258246			

спорта					
	Мярка 4.1.1. Подобряване на достъпа до образование	511908			
136	Проект на ОУ „Св. св. Кирил и Методий”, с. Страхилово - „Успех” - „Да направим училището привлекателно за младите хора”	19674	2014-2015	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Създаване на 13 групи за извънкласна и извънучилищна дейност с 96 ученика
137	Проект на ОУ „Васил Левски”, с. Петко Каравелово - „Успех” - „Да направим училището привлекателно за младите хора”	22237	2014-2015	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Създаване на 5 групи за извънкласна и извънучилищна дейност с 59 ученика
138	Проект на ОУ „Св. св. Кирил и Методий”, с. Раданово - „Успех” - „Да направим училището привлекателно за младите хора”	19742	2014-2015	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Създаване на 7 групи за извънкласна и извънучилищна дейност с 80 ученика
139	Твоя час, СУ „Ц.Церковски“, гр. П. Тръмбеш	55942	2016-2017	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Включени в дейностите по проекта 12 групи и 170 ученика
140	Твоя час, ОУ „Св.Св.Кирил и Методий“, с.Раданово	14881	2016-2017	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Включени в дейностите по проекта 7 групи и 163 ученика
141	Твоя час, ОУ „Васил Левски“, с.П.Каравелово	11867	2016-2017	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Включени в дейностите по проекта 8 групи от 78 ученика
142	Твоя час, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Страхилово	2229	2016-2017	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Включени в дейностите по проекта 3 групи от 24 ученика
143	Подкрепа за равен достъп и личностно развитие, СУ „Ц.Церковски“, гр. П.Тръмбеш	54843	2016-2017	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Включени в дейностите по проекта 12 ученици със СОП и девиантно поведение
144	Твоят час, СУ „Ц.Церковски“, гр. П. Тръмбеш	56746	2017-2018	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Сформирани 12 групи по интереси със 140 ученика
145	Твоят час, ОУ „Васил Левски“, с. П. Каравелово	13231	2017-2018	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Сформирани 8 групи с 86 ученика
146	Твоят час, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Раданово	16736	2017-2018	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Сформирани 10 групи със 140 ученика
147	Проект Твоят час, СУ „Ц. Церковски“	55942	2018-2019	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Сформирани 12 групи по интереси със 140 ученика

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

148	Твоят час, ОУ „Васил Левски“, с. П. Каравелово	11867	2018-2019	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Сформирани 8 групи със 86 ученика
149	Митове, приказки, изкуство и игри за межкултурно сътрудничество	28483	2019-2021	Програма „Еразъм+“	ДГ „Детски свят“ – партньор. Създадени 5 учебни дейности за обучение и преподаване. Дейностите включват деца от 3 до 12 години.
150	Подкрепа за успех, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Раданово	25416	2019-2020	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Създадени 8 групи за занимания с деца. Обхванати 80 деца
151	Подкрепа за успех, ОУ „Васил Левски“, с. Петко Каравелово	15466	2019-2020	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Сформирани 7 групи по български език и математика за 45 ученика
152	Подкрепа за успех, ОУ „Св.Св.Кирил и Методий“ с. Раданово	52753	2020-2021	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Сформирани 14 групи за занимания с 80 ученика
153	Подкрепа за успех, ОУ „Васил Левски“ с. П. Каравелово	26500	2020-2021	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Сформирани 15 групи за занимания с 92 ученика
154	Образование за утрешния ден, СУ „Цанко Церковски“	7353	2020-2021	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Сформирани 3 групи с 46 ученика
	Мярка 4.1.2. Насърчаване на ученето през целия живот: обучение, квалификация и преквалификация на безработни и заети	590455			
155	Квалификация за професионално развитие на педагогическите специалисти	11180	2019	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Подобрена квалификация на 22 педагози от учебните заведения в община Полски Тръмбеш
156	Активни младежи в община Полски Тръмбеш	220546	2016-2017	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Обучение на 45 младежи до 29 години за придобиване на професионална квалификация и назначени 40 души на работа за 6 месеца
157	Устойчива заетост за безработни и неактивни лица в "Калоян ВТ" ООД	208753	2017-2018	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Повишена конкурентоспособност на предприятието, чрез наемане на 25 безработни за период от 12 месеца.

158	Подобряване достъпа до заестост в община Полски Тръмбеш	149976	2019-2021	МИГ Павликени - П. Тръмбеш мярка МИГ 02 „Местни инициативи за заестост на територията на общините Павликени и Полски Тръмбеш” по ОП РЧР	Обучение на 12 лица за придобиване на професионална квалификация и назначени 10 лица на работа за 12 месеца
	Мярка 4.1.3. Спорт в свободното време и в детско- юношеска възраст	155883			
159	Изграждане на парк със спортен сектор и детски площадки в с. Петко Каравелово- етап I- Спортния сектор с два от основните алейни подхода към него, както и прилежащите около него настилка	155883	2019	Държавен бюджет, Общински бюджет	Увеличаване на спортните обекти в община Полски Тръмбеш. Изградени площи 4 533 кв.м. Население ползващо се от подобренията – 1708 бр /12,10%/
	Цел 4.2: Опазване и популяризиране на културно - историческото и природно наследство за устойчиво развитие на туризма	308463			
	Мярка 4.2.1. Опазване на културно – историческото наследство и развитие на туризма				
	Мярка 4.2.2. Развитие на балнеотуризма в общината	308463			
160	„Помпена станция с черпателен резервоар за минерална вода” – съоръжения на техническата инфраструктура в гр. Полски Тръмбеш, Община Полски Тръмбеш”	253783	2017-2018	НДФ, Общински бюджет	Изградена нова помпена станция с черпателен резервоар;Население ползващо се от подобренията – 5109 /35,25%/
161	Присъединяване на „Летни Къпални" в УПИ VIII - 401 в гр.П.Тръмбеш към новопроектиран резервоар за минерална вода в УПИ XVI - 400 , гр. П. Тръмбеш, находище „Полски Тръмбеш", Сондаж №Р-1хг", ПИ с идентификатор №57354.300.401 по КККР на гр.П.Тръмбеш	54680	2018	Държавен бюджет, Общински бюджет	Обща дължина на водопровода - 70,28 м.Население ползващо се от подобренията – 5053 бр /35,36%/

	Цел 4.3: Развитие и поддръжане провеждането на културни дейности и инициативи				
	Мярка 4.3.1. Провеждане на традиционни културни мероприятия				
	Мярка 4.3.2. Развитие на читалищната дейност				
	Приоритет 5 Повишаване на институционалния капацитет за управление и развитие	116588			
	Цел 5.1: Повишаване ефективността и ефикасността на администрацията	116588			
	Мярка 5.1.1. Повишаване на институционалния и административен капацитет	87250			
162	Общинска администрация Полски Тръмбеш - съвременна и компетентна	87250	2013-2014	ОП „Административен капацитет“ 2007-2013	Проведени обучения с участието на 100 служители от общинска администрация Полски Тръмбеш за повишаване на квалификацията им
	Мярка 5.1.2. Предоставяне на качествени услуги на гражданите и бизнеса	29338			
163	Проект „WiFi4EU“	29338	2019-2020	Европейска комисия	Предоставен безплатен интернет на 12 точки на обществени места за всички жители на общината
	Мярка 5.1.3. Сътрудничество с общини и институции в страната и чужбина				
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТИТЕ:		95 348 005			

Обобщената справка показва, че за периода 2014-2020 г. на територията на община Полски Тръмбеш са изпълнени 163 проекти и дейности на обща стойност 95 348 005 лева.

За изпълнение на заложените цели и приоритети най-съществен принос има Общинска администрация – Полски Тръмбеш, която е реализирала най-много проекти и дейности и местния бизнес, който е привлякъл най-много средства от европейските фондове през програмния период. За изпълнението на ОПР са допринесли проекти на местния бизнес,

финансирани от ПРСР и ОПИК, включително по мерките за преодоляване последиците от пандемията COVID-19 в края на отчетния период.

Община Полски Тръмбеш е изпълнявала проекти, както самостоятелно, така и в партньорство с учебни заведения, детски градини, социални и културни институции. Изпълнен е един международен проект по ТГС „Румъния – България“ и съвместни проекти в сътрудничество с Община Павликени в рамките на МИГ.

Изводът, който се налага от анализа на Таблица 30 е, че изпълнените 163 проекти и дейности за отчетния период на обща стойност 95 348 005 лева, допринасят за 173% техническо и 110% финансово преизпълнение на ОПР. Община Полски Тръмбеш, местния бизнес, образователни, културни и социални институции са се справили отлично с реализацията на плана на база заложените и изпълнени проекти, обекти и дейности, като отчитаме общо преизпълнение.

Местният бизнес и предприятия са изпълнили през отчетния програмен период 20 проекти и дейности на стойност 57 347 509 хил. лева, с което са допринесли за около 13% от техническото и 60% от финансовото изпълнение на плана. Бизнесът се справя много добре и е изключително активен при кандидатстването за финансиране на проекти от европейските фондове.

Липсва информация за частните инвестиции на местния бизнес за периода 2014-2020 г., така че вероятно приноса му в общата реализация на плана е много по-голям. Към него трябва да прибавим и проектите на земеделските производители и фирми, финансирани по мерките на Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.

Реалното финансово и техническо изпълнение на плана е по-голямо, но не може да бъде измерено точно. В настоящата последваща оценка ще представим информация за проектите на частния сектор, за които има данни, за да оценим общия напредък и постигнатите резултати и въздействия върху целевата територия и нейното население като цяло.

Проверка в ИСУН показва, че за периода 2014-2020 година за района на община Полски Тръмбеш са регистрирани 54 договори за финансиране на проекти с 33 различни бенефициенти на обща стойност 7 973 588 лева.

За база в последващата оценка на ОПР за степен на постигане на съответните цели и устойчивост на резултатите са взети петте приоритета на плана и специфичните цели и мерки към тях. След направения подробен анализ на реализираните проекти по изпълнението на ОПР/АДИОПР на Община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. бяха изведени следните конкретни данни за постигнатия напредък по приоритети и специфични цели, както следва:

Изпълнение на Приоритет 1: Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика и създаване на добра бизнес среда

През периода 2014-2020 г. по Приоритет 1 са изпълнени 22 проекта за 63 807 хил. лева.

По Специфична цел 1.1: Насърчаване на продуктивен селскостопански сектор, са изпълнени 9 проекти и дейности за 57 041 хил. лева. Напредъкът по тази специфична цел е много добър, като се вземе под внимание факта, че за развитието на селското стопанство са инвестирани много частни средства, за които нямаме точни данни.

По Специфична цел 1.2: Подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и среден бизнес и развитие на икономика основана на знанието, иновациите и новите технологии, отчитаме 12 изпълнени проекти на стойност – 6 742 хил. лева.

По Специфична цел 1.3: Развитие на икономически производства и добивна промишленост няма изпълнени проекти и напредък е нулев.

По Специфична цел 1.4: Развитие на селското и рибно стопанство съобразно местния потенциал е изпълнен 1 проект за 24 хил. лева.

Анализът показва 116% техническо и 304% финансово преизпълнение на Приоритет 1 в края на периода. Тези данни са условни, тъй като няма информация за точния брой проекти, дейности и инвестиции на частния сектор. Вероятното изпълнение на Приоритет 1 е много по-голямо, но трудно може да бъде измерено. Следва да се даде отлична оценка за общия напредък по това направление. Приоритет 1 е най-успешния за плана за развитие на община Полски Тръмбеш през програмния период 2014-2020 г.

Изпълнение на Приоритет 2: Повишаване качеството на живот и развитие на социалната среда

През периода 2014-2020 г. по Приоритет 2 са изпълнени 46 проекти и дейности на обща стойност 4 354 хил. лева.

По Специфична цел 2.1: Насърчаване на заетостта в общината и борба с бедността, отчитаме 46 изпълнени проекта за 4 354 хил. лева.

Анализът показва 575% техническо и 121% финансово преизпълнение на Приоритет 2 спрямо заложеното в плана. На етапа на последваща оценка може да се обобщи, че в това направление също е постигнато отлично общо изпълнение през програмния период.

Изпълнение на Приоритет 3: Развитие на ефективна инфраструктура, благоустроена жизнена среда и опазване на околната среда

През период 2014-2020 г. по Приоритет 3 са изпълнени 67 проекта на обща стойност 25 503 хил. лева.

По Специфична цел 3.1: Повишаване на енергийната ефективност и внедряване на ВЕИ, отчитаме 7 проекта на стойност 1 368 хил. лева и напредъка е задоволителен.

По Специфична цел 3.2: Подобряване на физическата и жизнената среда в града и населените места в общината, има 13 изпълнени проекта за 1429 хил. лева.

По Специфична цел 3.3: Изграждане и подобряване на социалната инфраструктура, са изпълнени 23 проекти, обекти и дейности за 3 414 хил. лева и напредъка е много добър.

По Специфична цел 3.4: Обновяване на пътната инфраструктура, отчитаме 14 проекта на стойност 6 370 хил. лева и напредъка е добър.

По Специфична цел 3.5: Изграждане на ВиК инфраструктурата и ПСОВ в общината има само 1 изпълнен проект за 15 хил. лева.

По Специфична цел 3.6: Благоустрояване на селищата, отчитаме 6 проекта за 403 хил. лева.

По Специфична цел 3.7: Подобряване управлението на битовите отпадъци, има 2 изпълнени проекта за 4 969 хил. лева.

По Специфична цел 3.8: Опазване и възстановяване на водните площи, почвите и горските ресурси и биологичното разнообразие, отчитаме само 1 проект за 7 537 хил. лева.

Анализът показва през програмния период 2014-2020 г. 168% техническо преизпълнение и 44% финансово изпълнение на Приоритет 3 спрямо заложеното в ОПР. На етапа на последваща оценка може да се обобщи, че в това направление е постигнато отлично изпълнение на база брой реализирани проекти и дейности и добро изпълнение на база усвоени средства

Изпълнение на Приоритет 4: Създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта. Приобщаване към европейските културни традиции.

През програмен период 2014-2020 г. по Приоритет 4 са приключени 26 проекти и дейности на обща стойност 1567 хил. лева.

По Специфична цел 4.1: Подобряване на образователна среда в общината, развитие на спорта, са изпълнени всичките 24 проекта за 1258 хил. лева и напредъка в постигане на тази цел е добър.

По Специфична цел 4.2: Опазване и популяризиране на културно - историческото и природно наследство за устойчиво развитие на туризма, отчитаме 2 изпълнени проекти за 308 хил. лева.

По Специфична цел 4.3: Развитие и поддържане провеждането на културни дейности и инициативи няма точен брой отчетени проекти и дейности и напредъка не може да

бъде измерен и устойчив, но ежегодно на територията на общината са организирани множество културни събития, фестивали, събори, чествания и други инициативи.

Анализът на напредъка по Приоритет 4 показва 124% техническо и 44% финансово изпълнение спрямо заложеното в плана. На етапа на последваща оценка може да се обобщи, че в това направление е постигнато добро общо изпълнение през програмния период 2014-2020 г.

Изпълнение на Приоритет 5: Повишаване на институционалния капацитет за управление и развитие

През периода 2014-2020 г. по Приоритет 5 са изпълнени само 2 проекта на обща стойност 117 хил. лева.

По Специфична цел 5.1: Повишаване ефективността и ефикасността на администрацията, отчитаме 2 изпълнени проекта за 117 хил. лева.

Анализът показва 33% техническо и 14% финансово изпълнение на Приоритет 5 спрямо заложеното в плана. На етапа на последваща оценка може да се обобщи, че в това направление е постигнато най-слабо общо изпълнение през програмния период.

ИЗВОДИ:

В общия си вид стратегията за развитие на община Полски Тръмбеш с акценти – инвестиции в икономиката, подобряване на инфраструктурата, опазване на околната среда, развитие на човешките ресурси и повишаване на институционалния капацитет е уместна по отношение на основните нужди и проблеми на целевия район и не следва да се променя в програмен период 2021-2027 г.

За плановия период 2014-2020 г. в Индикативната финансова таблица на община Полски Тръмбеш за петте основни приоритета на ОПР са заложили 94 проекта и дейности на обща стойност 86 703 хил. лева, а в края на периода е отчетено общо изпълнение на 163 проекти и дейности на обща стойност 95 348 хил. лева.

На тази база можем да обобщим, че има техническо преизпълнение в размер на 173% и финансово изпълнение на ОПР на етапа на последваща оценка от 110%.

На база възприетата Методика за качествена оценка на количествените показатели може да се даде отлична оценка за цялостното изпълнение на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш за програмен период 2014-2020 г.

Обобщено можем да посочим Приоритет 1: Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика и създаване на добра бизнес среда, като най-успешен със средно 116% техническо и 304% финансово преизпълнение спрямо

заложеното в плана. На второ място по степен на постигане на целите в рамките на отчетния период се нарежда **Приоритет 2: Повишаване качеството на живот и развитие на социалната среда с 575% техническо и 121% финансово изпълнение.**

Трети е **Приоритет 3: Развитие на ефективна инфраструктура, благоустроена жизнена среда и опазване на околната среда със 168% техническо и 44% финансово изпълнение и много добра обща оценка на напредъка.** Следва **Приоритет 4: Създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта. Приобщаване към европейските културни традиции.** Тук отчитаме **124% техническо и 44% финансово изпълнение и напредъка е добър.**

На последно място е **Приоритет 5: Повишаване на институционалния капацитет за управление и развитие, с 33% техническо изпълнение, но само 14% финансово изпълнение и умерен напредък в постигане на целите.**

Добрите резултати от изпълнението на ОПР се дължат на съвместните усилия на **Община Полски Тръмбеш, образователни, културни, социални институции и местния бизнес, които също са били активни в изпълнението на проекти и са допринесли за привличане на инвестиции, подобряване качеството на живот на населението и средата на обитаване в целевата територия.**

Изпълнението на плана е много успешно и вероятно много по-голямо, предвид липсващите данни и информация за всички проекти и дейности на частния сектор, които са трудно проследими и няма как да бъдат отчетени и включени в последващата оценка.

IV. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси

4.1. Оценка за ефективност

Оценката за ефективност на ОПР се изготвя на база заложените в документа индикатори (показатели) за мониторинг и преглед на тяхната измеримост, актуалност, съгласуваност и отношение към напредъка в изпълнението на плана.

Ефектът от прилагането на плана се проявява в крайните видими и измерими резултати, продуктите и въздействието на съответните дейности и проекти върху целевата територия и нейното население. Наблюдението и оценката на изпълнението на плана следва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат и физическия прогрес върху територията на общината /настъпващи промени в състоянието на средата в резултат от предприети интервенции/. Това изисква набор от специфични индикатори и възможност за алтернативност и адаптивност при оценяване изпълнението на плана.

За мониторинг и оценка на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш са включени комплекс от индикатори, които оценяват напредъка в постигане на заложените Стратегически цели, Приоритети, Специфични цели и Мерки на плана.

Таблица 31: Оценка на постигнатия напредък по изпълнението на целите на Плана за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. по индикатори за наблюдение

Приоритет, специфична цел, мярка	Индикатор за резултат	мярка	междинна стойност	целева стойност	отчетна стойност
			2017 г.	2020 г.	2020 г.
П Р И О Р И Т Е Т № 1 Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика и създаване на добра бизнес среда					
ЦЕЛ 1 Насърчаване на продуктивен селскостопански сектор					
М 1 Повишаване на конкурентоспособността на селскостопанската дейност	Засети площи декара	дка/годишно	289 928,250	289 928,250	282 275
М 2 Укрепване на жизнеспособността на стопанствата	Брой отпадени общински площи за развитие на животновъдството и пчеларството	дка/годишно	26 132,55	26 280,00	26 132,55
	Брой отгледани животни, птици	брой/годишно	111 301	130 000	72 500
ЦЕЛ 2 Подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и среден бизнес и развитие на икономика основана на знанието, иновациите и новите технологии					
М 1 Подкрепа и стимулиране на малкия и среден бизнес, повишаване на инвестиционната активност в общината	Предприятия в общината	Брой/годишно	347	810	328
	Новосъздадени микро и МСП	брой	114	130	0
М 2 Изграждане на умения за бизнес активност, чрез създаване на МИГ Павликени - Полски Тръмбеш	Участници /институции, НПО, фирми / в създаването на местна инициативна група	брой	5	5	5
ЦЕЛ 3 Развитие на икономически производства и добивна промишленост					
М 1 Развитие на преработвателната промишленост	Новосъздадени предприятия в областта на преработвателната промишленост	Брой	3	4	3
ЦЕЛ 4 Развитие на селското и рибно стопанство, съобразно местната икономика					
М 1 Стимулиране развитието на аквакултурите	Подобрени язовири	брой	5	6	6
П Р И О Р И Т Е Т № 2 Повишаване качеството на живот и развитие на социалната среда					
ЦЕЛ 1 Насърчаване на заетостта в общината и борба с бедността					
М 1 Насърчаване на заетостта в общината	Равнище на безработицата в общината	%/средно годишно	22,58%	22%	12,39
	Лица включени в програми за заетост	брой	292	380	314
М 2 Интегриране на маргинализираните общности	Инициативи за популяризиране на културната идентичност на етнически общности	Брой	46	50	50
М 3 Активно включване и соц. услуги	Лица ползващи се от соц. услуги	брой/средно годишно	459	460	425
	Социални услуги, предоставяни в общността	брой/годишно	8	8	9
П Р И О Р И Т Е Т № 3 Развитие на ефективна инфраструктура, благоустроена жизнена среда и опазване на околната среда					
ЦЕЛ 1 Повишаване на енергийната ефективност и внедряване на ВЕИ					
М 1 Внедряване на мерки за ЕЕ в сгради/обекти общинска собственост	Реализирани инвестиционни проекти	брой	4	5	14
	Спестена енергия	Киловат часа	504 200,00	858 445,00	1260 500
М 2 Стимулиране внедряването на ЕЕ и ВЕИ от предприятията и гражданите	Реализирани инвестиционни проекти	брой	1	2	3
	Спестена енергия	Киловат часа	426 029,00	476 000,00	515 000
ЦЕЛ 2 Подобряване на физическата и жизнената среда в града и населените места в общината					

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

М 1 Обновяване и реконструкция на градската среда	Реконструирана площ	м2	17 338,04	24 690,00	25 000
М 2 Създаване, рехабилитация на зони за отдих и детски игри	Новосъздадена /рехабилитирана площ	м2	6747,26	16782,26	7 967
	Реализирани инвестиционни проекта	брой	7	9	9
ЦЕЛ 3 Изграждане и подобряване на социалната инфраструктура					
М 1 Изграждане, рехабилитация на обекти в сферата на здравеопазването, спорта, образованието и културата и прилежащите им пространства	Ремонтирана и реконструирана площ	м2	8 059,61	9 829,72	10 857
М 2 Реконструкция, ремонт на обекти с местно историческо, социално и религиозно значение и прилежащите им пространства	Реализирани инвестиционни проекта	брой	7	9	9
	Ремонтирана и реконструирана площ	м2	1670,00	3024,93	3083
ЦЕЛ 4 Обновяване на пътната инфраструктура					
М 1 Изграждане, възстановяване и рехабилитация на общинската пътна мрежа и мостове	Дължина на рехабилитираната пътна мрежа	км	22,19	32,00	35,00
М 2 Реконструкция и изграждане на улична пътна мрежа по населените места в общината, пешеходните площи и площади	Дължина на рехабилитираната улична пътна мрежа	км	11,388	12,523	15,280
ЦЕЛ 5 Изграждане на ВиК инфраструктурата и ПСОВ в общината					
М 1 Изграждане и рехабилитация на водопроводната мрежа	Дължина на изградената и рехабилитирана мрежа	км	0,00	4,837	0,124
М 2 Изграждане и рехабилитация на канализационната мрежа	Дължина на изградената и рехабилитирана мрежа	км	0,00	1,22	0,00
ЦЕЛ 6 Благоустройство на селищата					
М 1 Разширяване и подобряване състоянието на зелените площи, паркове, обществени терени	Рехабилитирани площи	дка	17,042	20,00	25,00
М 2 Изготвяне на селищни устройствени планове и кадастрални карти по населени места	Изготвени планове	брой	2,00	5,00	2,00
ЦЕЛ 7 Подобряване управлението на битовите отпадъци					
М 1 Участие в изграждането на регионалното депо за ТБО в гр. Бяла	Изразходвани средства	хил. лв	295 338,00	595 000,00	595 000,00
№ 2 Премахване на нерегламентираните сметища	Изразходвани средства	лв	173 749,32	246 749,00	173 749,32
	Рекултивирано количество отпадъци	м3	27 698,00	33 000,00	27 698,00
№ 3 Поетапно закриване и рекултивация на общинското депо за неопасни отпадъци	Рекултивирана площ	м2	0,00	8 886,40	0,00
№ 4 Организирано сметоизвозване и поетапни мерки за въвеждане на разделно събиране на битовите отпадъци в населените места в общината	Населени места с въведено разделно събиране на ТБО	брой /% от общото/	1	1	1
ЦЕЛ 8 Опазване и възстановяване на водните площи, почвите и горските ресурси и биологичното разнообразие					

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

М 1 Опазване на водните площи	Рехабилитирани обекти	брой	1	2	2
	Дължина на почистените речни корита и дерета	метри	200,00	1 600,00	300
ПРИОРИТЕТ № 4 Създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта. Приобщаване към европейските културни традиции.					
ЦЕЛ 1 Подобряване на образователна и спортна среда в общината					
М 1 Подобряване на достъпа до образование	Брой деца и ученици участвали в инициативите	брой	1 200	1 380	1 500
М 2 Насърчаване на ученето през целия живот: обучение, квалификация и преквалификация на безработни и заети	Брой обучени лица	Брой	124	220	232
	Осъществени проекти	брой	8	11	12
М 3 Спорт в свободното време и в детско - юношеска възраст	Организиран спортни прояви	брой/годишно	17	17	17
ЦЕЛ 2 Опазване и популяризиране на културно - историческото и природно наследство за устойчиво развитие на туризма					
М 1 Опазване на културно – историческото наследство и развитие на туризма	Дейности за опазване и популяризиране на културно - историческото наследство	брой	24	42	30
	Реализирани нощувки в местата за настаняване и средства за подслон	Брой	21 531	36 531	37 681
М 2 Развитие на балнеотуризма в общината	Брой продадени билети	брой	40 970	58 000	61 697
ЦЕЛ 3 Развитие и поддържането на културни дейности и инициативи					
М 1 Провеждане на традиционни културни мероприятия	Участници в културно - исторически събитията	среден брой/годишно	1 868	1 880	1 800
М 2 Развитие на читалищната дейност	Проведени мероприятия и инициативи на общинско и национално ниво	Брой	31	55	54
ПРИОРИТЕТ № 5 Създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта. Приобщаване към европейските културни традиции.					
ЦЕЛ 1 Повишаване на институционалния капацитет за управление и развитие					
М 1 Повишаване на институционалния капацитет на администрацията	Обучени лица	брой	128	146	150
	Проведени събития за популяризиране изпълнението на проекти	брой	28	30	30
М 2 Предоставяне на качествени услуги на гражданите и бизнеса	Нови и подобрени административни услуги	брой	4	5	5
М 3 Сътрудничество с други общини и институции в страната и чужбина	Проведени събития за сътрудничество	брой	12	15	15
	Реализирани проекти и дейности	брой	1	3	2
Приоритет, специфична цел, мярка	Индикатор за въздействие	мярка	междинна стойност	целева стойност	отчетна стойност
			2017 г.	2020 г.	2020 г.
ПРИОРИТЕТ № 1 Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика и създаване на добра бизнес среда					
ЦЕЛ 1 Насърчаване на продуктивен селскостопански сектор					
М 1 Повишаване на конкурентоспособността на селскостопанската дейност	Произведена продукция в областта на селското стопанство	хил.лв	84 763,00	140 000,00	41 833
М 2 Укрепване на жизнеспособността на стопанствата	Нетни приходи от продажби в областта на селското стопанство	хил.лв /год.	72 247,86	100 000,00	42 634
	Разходи за придобиване на ДМА	хил.лв	40 465,00	60 000,00	36 689
ЦЕЛ 2 Подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и среден бизнес и развитие на икономика основана на знанието, иновациите и новите технологии					
М 1 Подкрепа и стимулиране на малкия и среден бизнес, повишаване на инвестиционната	Разходи за придобиване на ДМА	хил.лв	76 167,00	100 000,00	62 327
	Нетни приходи от продажби	хил.лв	224 591,33	300 000,00	539 482

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

активност в общината					
М 2 Изграждане на умения за бизнес активност, чрез създаване на МИГ Павликени - Полски Тръмбеш	Изразходвани средства	хил.лв	57 055	6 374 545	57 055
ЦЕЛ 3 Развитие на икономически производства и добивна промишленост					
М 1 Развитие на преработвателната промишленост	Нетни приходи от продажби	хил.лв	67 434,31	100 000,00	87 907
ЦЕЛ 4 Развитие на селското и рибно стопанство, съобразно местната икономика					
М 1 Стимулиране развитието на аквакултурите	Отдадени под наем подобрени язовири	Брой/средно годишно	6	9	12
П Р И О Р И Т Е Т № 2 Повишаване качеството на живот и развитие на социалната среда					
ЦЕЛ 1 Насърчаване на заетостта в общината и борба с бедността					
М 1 Насърчаване на заетостта в общината	Заетост на населението в трудоспособна възраст	% средно год. спрямо общото население	42,97	45,00	42,97
М 2 Интегриране на маргинализираните общности	Жители възползвали се от инициативи за интегриране от етнически общности /общ брой -1970 бр/	%/средно годишно	9,20	10,00	9,5
М 3 Активно включване и соц. услуги	Изразходвани средства	хил.лв	2 824 820	5 545 990	3 702 618
	Проекти изпълнявани в областта на социалните услуги	брой	13	14	14
П Р И О Р И Т Е Т № 3 Развитие на ефективна инфраструктура, благоустроена жизнена среда и опазване на околната среда					
ЦЕЛ 1 Повишаване на енергийната ефективност и внедряване на ВЕИ					
М 1 Внедряване на мерки за ЕЕ в сгради/обекти общинска собственост	Намаляване на замърсяването със CO2	тон	217,43	292,16	256,25
М 2 Стимулиране внедряването на ЕЕ и ВЕИ от предприятията и гражданите	Нарастване дела на ВЕИ от общата енергийна система	%	0,069	0,12	0,10
ЦЕЛ 2 Подобрване на физическата и жизнената среда в града и населените места в общината					
М 1 Обновяване и реконструкция на градската среда	Население пряко benefited от обновлението	% от общото/средно годишно	34,67	34,67	34,67
М 2 Създаване, рехабилитация на зони за отдих и детски игри	Население пряко benefited от обновлението	% от общото/средно годишно	45,72	45,72	45,72
ЦЕЛ 3 Изграждане и подобряване на социалната инфраструктура					
М 1 Изграждане, рехабилитация на обекти в сферата на здравеопазването, спорта, образованието и културата и прилежащите им пространства	Население пряко benefited от обновлението	% от общото/средно годишно	36,96	42,47	40,8
М 2 Реконструкция, ремонт на обекти с местно историческо, социално и религиозно значение и прилежащите им пространства	Население пряко benefited от обновлението	% от общото/средно годишно	38,80	38,80	38,80
ЦЕЛ 4 Обновяване на пътната инфраструктура					
М 1 Изграждане, възстановяване и рехабилитация на общинската пътна мрежа и мостове	Население ползващо се от подобренията	% от общото/средно годишно	33,15	33,15	35,00

Доклад за последваща оценка на изпълнението на
Общински план за развитие на община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

М 2 Реконструкция и изграждане на улична пътна мрежа по населените места в общината, пешеходните площи и площади	Население ползващо се от подобренията	% от общото/средно годишно	34,62	34,94	34,94
ЦЕЛ 5 Изграждане на ВиК инфраструктурата и ПСОВ в общината					
М 1 Изграждане и рехабилитация на водопроводната мрежа	Население ползващо се от изградената и рехабилитирана мрежа	% от общото/средно годишно	31,21	31,21	31,21
	Намаляване загубите на вода по мрежата	%	3,00	5,00	5,00
М 2 Изграждане и рехабилитация на канализационната мрежа	Население ползващо се от изградената и рехабилитирана мрежа	% от общото/средно годишно	0,00	11,99	0,00
ЦЕЛ 6 Благоустройство на селищата					
М 1 Разширяване и подобряване състоянието на зелените площи, паркове, обществени терени	Население ползващо се от подобренията	% от общото/средно годишно	37,04	37,04	37,04
М 2 Изготвяне на селищни устройствени планове и кадастрални карти по населени места	Население ползващо се от изработените планове	% от общото/средно годишно	19,40	35,69	21,50
ЦЕЛ 7 Подобряване управлението на битовите отпадъци					
М 1 Участие в изграждането на регионалното депо за ТБО в гр. Бяла	Намаляване на замърсяването с ТБО	Тон/средно годишно	3 367,67	3 500,00	3 367,67
№ 2 Премахване на нерегламентирани сметища	Намаляване на замърсяването с ТБО	м3/годишно	6 924,50	11 000,00	6 924,50
№ 3 Поетапно закриване и рекултивация на общинското депо за неопасни отпадъци	Изразходвани средства	хил.лева	0,00	1 600,00	0,00
№ 4 Организирано сметоизвозване и поетапни мерки за въвеждане на разделно събиране на битовите отпадъци в населените места в общината	Относителен дял жители ползващи се от системата	%	35,22	35,25	35,22
ЦЕЛ 8 Опазване и възстановяване на водните площи, почвите и горските ресурси и биологичното разнообразие					
М 1 Опазване на водните площи	Население пряко облагодетелствано от изградената инфраструктура	% от общото/средно годишно	4,75	35,25	4,75
П Р И О Р И Т Е Т № 4 Създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта. Приобщаване към европейските културни традиции.					
ЦЕЛ 1 Подобряване на образователна и спортна среда в общината					
М 1 Подобряване на достъпа до образование	Изразходвани средства	Хил.лв	191,664	225,534	Няма данни
М 2 Насърчаване на ученето през целия живот: обучение, квалификация и преквалификация на безработни и заети	Осъществени проекти	брой	7	10	10
М 3 Спорт в свободното време и в детско - юношеска възраст	Нарастване дела на населението участвало в спортните прояви	брой/средно годишно	444	500	500
ЦЕЛ 2 Опазване и популяризиране на културно - историческото и природно наследство за устойчиво развитие на туризма					
М 1 Опазване на културно – историческото наследство и развитие на туризма	Разходи за ДМА	хил. лв	12,42	20,00	12,42
	Нетни приходи от продажби	хил. лв	46 745	70 000	49 259
М 2 Развитие на балнеотуризма в общината	Приходи от посещения на населението	хил. лв	166 922	250 000	242 114
ЦЕЛ 3 Развитие и поддържането на културни дейности и инициативи					

М 1 Провеждане на традиционни културни мероприятия	Нарастване дела на населението посетило културно мероприятие	Среден брой годишно	8 803	8 803	8 803
М 2 Развитие на читалищната дейност	Реализирани проекти в областта на читалищната дейност	брой	8	9	10
П Р И О Р И Т Е Т № 5 Създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта. Приобщаване към европейските културни традиции.					
ЦЕЛ 1 Повишаване на институционалния капацитет за управление и развитие					
М 1 Повишаване на институционалния капацитет на администрацията	Реализирани проекти и дейности	брой	1	1	1
	Уسوени средства от оперативни програми, фондове	хил. лв	87 244	87 244	87 244
М 2 Предоставяне на качествени услуги на гражданите и бизнеса	Жители удовлетворени от административните услуги	% от общото население	42,54	43,00	45,00
М 3 Сътрудничество с други общини и институции в страната и чужбина	Изразходвани средства	хил. лв	0	10 000	207 791

Данните в Таблица 31 представят оценката за ефективността на ОПР на община Полски Тръмбеш като всеки от изброените индикатори допринася за постигане на определена стратегическа цел или приоритет на плана. Индикаторите се отчитат като са съпоставени целевите данни от ОПР с тези към края на 2020 г.

Резултатите от оценката за ефективност показват, че през програмния период 2014-2020 г. населението на община Полски Тръмбеш намалява и застарява, демографските показатели се влошават. Броят на учениците в местните училища и децата в детските градини също намалява. Почти всички деца са обхванати в образователната система, но остава висок броят на преждевременно напусналите училище. Развиват се успешно девет социални услуги. Повишават се квалификацията и качеството на работната сила. Насърчават се местни инициативи за заетост и социално включване на хората в неравностойно положение. Данните за тези индикатори показват добър напредък и ефективност в постигането на целите по *Приоритет 2 на ОПР: Повишаване качеството на живот и развитие на социалната среда.*

В същото време безработицата в общината намалява значително спрямо началото на периода през 2014 г., но остава с по-високи стойности спрямо показателите за област Велико Търново и за страната. Икономиката в община Полски Тръмбеш като цяло е в застой броят на предприятията намалява, но приходите от дейността и печалбите на местните фирми нарастват. Обработваемата земеделска земя се запазва относително постоянни декари, но броят на земеделските производители намалява. Като положителен ефект в това направление може да се отчете нарастналата предприемаческа активност на местния бизнес и земеделските производители за усвояване на средства от европейските фондове. Всичко това доказва добра ефективност и напредък в постигане на *Приоритет 1 на ОПР: Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика и създаване на добра бизнес среда.*

Анализът на индикаторите, съотносими към *Приоритет 3: Развитие на ефективна*

инфраструктура, благоустроена жизнена среда и опазване на околната среда, също показва много добър напредък в постигането ѝ. За това допринасят дейностите по подобряване на пътната и улична мрежа в общината, обновяване на водопроводи, ремонта на сгради, енергийна ефективност в жилищни сгради и производствени предприятия, благоустрояването на паркове, градинки, обществени площи, спортни и детски съоръжения и други обекти на техническата инфраструктура. Тези дейности допринасят и за постигане целите на *Приоритет 4 - Създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта. Приобщаване към европейските културни традиции.*

Индикаторите за резултат и въздействие са съотнесими пряко към Приоритетите в ОПР и показват, че най-добра ефективност е постигната по показателите, измерващи напредъка по Приоритет 1: Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика и създаване на добра бизнес среда. На второ място се нарежда Приоритет 3: Развитие на ефективна инфраструктура, благоустроена жизнена среда и опазване на околната среда. На трето е Приоритет 2 на ОПР: Повишаване качеството на живот и развитие на социалната среда.

Най-незадоволителни са резултатите за индикаторите, оценяващи напредъка по *Приоритет 5: Повишаване на институционалния капацитет за управление и развитие.* Причината е най-вече в невъзможността да се измерят точно показатели, като качество на услуги и удовлетвореност на гражданите. Въпреки това капацитетът на администрацията се увеличава и за това свидетелстват големия брой реализирани проекти и привлечени средства.

ИЗВОДИ:

Мониторингът на изпълнението на ОПР на база индикаторите за наблюдение показва известен застой в икономическото развитие на община Полски Тръмбеш. Безработицата намалява значително, средната годишна работна заплата се увеличава, селското стопанство се развива устойчиво, но броят на предприятията и на земеделските производители намалява. Населението на общината също намалява и демографската криза се задълбочава. Пандемията от коронавирус COVID 19 поставя на сериозни изпитания здравната и социалната система в общината.

Индикаторите отчитат обновяване на инфраструктурите, подобряване на жизнената среда, насърчаване на заетостта, грижа за опазването на околната среда и други положителни въздействия. Най-видимият ефект от прилагането на плана остават инвестициите в инфраструктурата - ремонт на пътища, улици, обновяване на водопроводни мрежи, ремонти на обществени сгради, детски и спортни площадки и др. На следващо място са инвестициите в развитие на социални услуги и в обучения и преквалификация на човешките ресурси.

Отчитайки видимите, реални резултати от изпълнението на ОПР и техния ефект върху населението и целевата територия можем да дадем много добра обща оценка за изпълнението на плана за развитие на община Полски Тръмбеш на база индикаторите за въздействие и резултат, въпреки пандемията, извънредните разходи и трудностите в усложнената обстановка в края на отчетния период.

4.2. Оценка за ефикасността на използваните ресурси

Ефикасността указва отношението на постигнатия резултат спрямо вложените разходи (финансови средства). Колкото вложените разходи са по-малки, а постигнатите резултати по-значими, толкова по-ефикасни са действията. Докато ефективността дава отговор на въпроса „дали са изпълнени нужните за подобряване състоянието на целевата територия и нейното население проекти и дейности“, ефикасността дава отговор на въпроса, дали проектите и дейностите са изпълнени по икономически изгоден за обществото начин.

Оценката на ефикасността се базира на сравнение между използваните средства при изпълнението на ОПР и заложения финансов ресурс за целия период от време 2014-2020 г. Извършен е аналитичен преглед на проектите и дейностите, реализирани от община Полски Тръмбеш, други организации и частни компании, финансирани със средства от бюджета на общината, структурни фондове на ЕС, ЕЗФРСР, частни инвестиции и други източници.

В тази част на последваща оценка ще разгледаме финансовото изпълнение на отделните приоритети на база сравнение между заложеното в Индикативната финансова таблица на ОПР и реално отчетеното изпълнение и инвестиции, както и броя на изпълнените проекти.

Таблица 32: Обобщена оценка на изпълнението на ОПР на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г.

Приоритет	Прогнозен брой проекти	Прогнозна стойност хил. лева	Отчетен брой проекти 2014-2020 г.	Отчетна стойност на изпълнените проекти за 2014-2020 г. хил. лева	Техническо изпълнение в % за 2014-2020 г.	Финансово изпълнение в % за 2014-2020 г.
Приоритет 1	19	21015	22	63807	115.79	303.63
Приоритет 2	8	3600	46	4354	575.00	120.94
Приоритет 3	40	57663	67	25503	167.50	44.23
Приоритет 4	21	3600	26	1567	123.81	43.53
Приоритет 5	6	825	2	117	33.33	14.18
ВСИЧКО	94	86703	163	95348	173.40	109.97

На етапа на Последваща оценка (ПО) най-високото финансово изпълнение от четирите приоритета на ОПР на община Полски Тръмбеш има Приоритет 1 – 177,98 % вложени средства спрямо планираните в Програмата за реализация на плана. На второ място по степен на усвоени средства, спрямо заложените е Приоритет 2 – 127,67% финансово изпълнение на етапа на ПО. Следват Приоритет 3 с 44,17% финансово изпълнение. Най-слабо е финансовото изпълнение на Приоритет 4 - 18,86% и Приоритет 5 – 17,45% в рамките на отчетния програмен период.

Графика 5: Финансово изпълнение на ОПР на етапа на ПО по приоритети в %

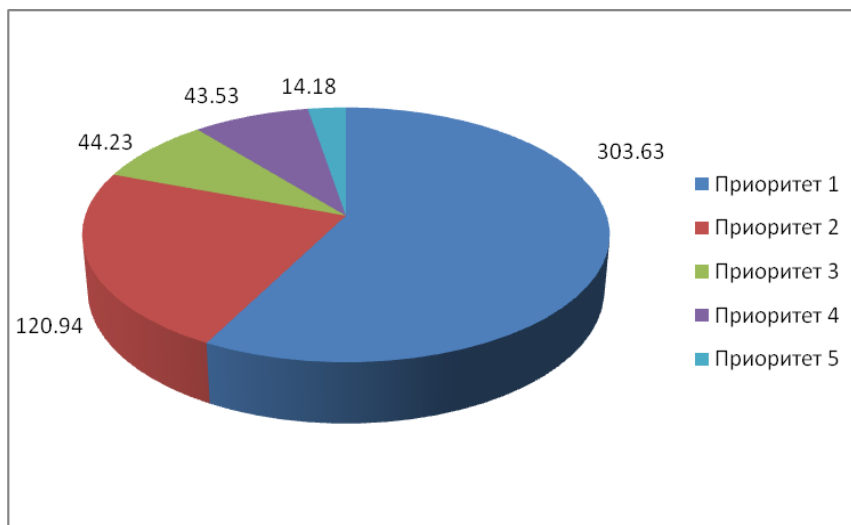

Таблица 33: Индикативно разпределение на финансовите ресурси по приоритети на ОПР и източници

Приоритет	Прогнозна стойност хил. лева	Отчетна стойност хил. лева	Финансово изпълнение в %	Източници на финансови средства за изпълнените проекти за периода 2014-2020 г. хил. лева		
				Републикански бюджет	Общински бюджет	Оперативни програми и фондове на ЕС
Приоритет 1	21015	63807	303.63	0	0	63807
Приоритет 2	3600	4354	120.94	452	0	3902
Приоритет 3	57663	25503	44.23	4169	4854	16480
Приоритет 4	3600	1567	43.53	263	202	1102
Приоритет 5	825	117	14.18	0	0	117
ВСИЧКО ЗА ОПР 2014-2020	86703	95348	109.97	4884	5056	85408

Данните в Таблица 33 показват същественият финансов принос на Европейските фондове за развитието на община Полски Тръмбеш, както по отношение на подпомагане на техническата и социална инфраструктури, така и за местната икономика. Общо 85 408 хил. лева или около 90% от привлечените средства под формата на проекти и инвестиции са с източник фондовете на ЕС, чрез оперативни програми и ПРСР. Около 4,7% от финансовия ресурс е от субсидии и финансиране от Републиканския бюджет. От бюджета на Община Полски Тръмбеш за програмния период са вложени 5056 хил. лева или 5,3% от финансовия ресурс за изпълнените дейности и проекти по ОПР.

За мерките, свързани с изпълнението на плана за развитие на община Полски Тръмбеш, в периода 2014-2020 г., реализирани със средства от републиканския бюджет и от бюджета на общината, информация е събрана чрез капиталови програми - уточнен годишен план и отчет за периода и Докладите за наблюдение на изпълнението на ОПР за отчетния период. Направено е

аналитично обвързване на посочените в списъците проекти и дейности с приоритетите на ОПР на община Полски Тръмбеш. Данните позволяват разпределянето на вложения финансов ресурс по източници – републикански бюджет, общински бюджет и оперативни програми.

Значителен принос за изпълнение на ОПР има местния бизнес, който изпълнява редица проекти, осъществени с финансовата подкрепа на ПРСР и ОПИК.

Ефикасността на вложените средства не може да бъде измерена точно, тъй като се предполага, че има още инвестиции (най-вече частни), за които няма информация и данни. Сравнението на привлечените средства по приоритети с тези, планирани в индикативната финансова таблица на ОПР показва известен дисбаланс между планираните и привлечените средства, въпреки това изпълнението може да бъде оценено като добро.

ИЗВОДИ:

Ефикасността най-общо е оценка на съответствието между разходите и очакваните ползи от направените инвестиции в различни проекти и дейности. Изпълнените проекти и постигнатите индикатори показват висока резултатност в изпълнението на ОПР, обвързана с подобрени показатели за интегрирано и устойчиво градско развитие.

Реализираните проекти в Община Полски Тръмбеш са в пълно съответствие със стратегическата рамка, като допринасят за постигане на целите и мерките. За значителна част от мерките има преизпълнение на техническите стойности на реализираните проекти. Финансовите параметри на плана също имат високо изпълнение, като по-ниските проценти се дължат на завишените прогнозни стойности и ограничените източници на финансиране. Всичко това дава основание за положителна оценка относно съотношението между направените разходи и очакваните/постигнатите ползи от изпълнението на плана.

Отчитайки видимите, реални резултати от реализираните проекти и дейности и техния ефект върху населението и целевата територия можем да отчетем добра обща ефективност и ефикасност на изпълнението на ОПР на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г.

Най-добра ефикасност на вложените средства е постигната при реализацията на Приоритет 1 и Приоритет 2, а най-слаба при Приоритет 4 и Приоритет 5.

Основните източници на средства за изпълнение на плана са фондовете на ЕС – ПРСР, ОПРЧР, ОПИК, ОПОС, ОПНОИР и др. по-малко финансиране е получено от национални фондове и програми на българската държава и средства от републиканския бюджет и общинския бюджет на Община Полски Тръмбеш.

V. Обобщени изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие

Анализът на етапа на Последваща оценка показва добри резултати в изпълнението на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. В края на периода финансовото изпълнение на база усвоени средства и инвестиции в целевата територия е 110% (95 348 хил. лева), а техническото преизпълнение на база заложили и изпълнени проекти е 173% (163 проекти и дейности). Постигнат е много добър напредък в постигане целите на плана. Реалният ефект и въздействие върху целевата територия и нейното население вероятно е много по-голям, предвид липсващите данни и информация за всички проекти и дейности на частния сектор, които са трудно проследими и няма как да бъдат отчетени и включени в последващата оценка.

В общия си вид стратегията за развитие на община Полски Тръмбеш с приоритети – развитие на икономиката, повишаване качеството на живот, подобряване на инфраструктурата и развитие на човешките ресурси е уместна по отношение на основните нужди и проблеми на целевия район и не следва да се променя през програмен период 2021-2027 г.

В Община Полски Тръмбеш е създадена добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР от гледна точка на планирани и реализирани проекти, вътрешен мониторинг и контрол. Общината е натрупала значителен опит в разработването и изпълнението на проекти, но все още няма достатъчен финансов капацитет за съфинансиране на по-големи проекти и обекти. НПО и бизнеса не се търсят като партньори и източници на информация, а техните проекти и дейности също допринасят за постигане целите на ОПР.

Изпълнението на Общинския план за развитие е допринесло за подобряване живота на хората и на социално-икономическата ситуация в района като цяло.

Основни изводи

По отношение на проектите

- значителен общ брой отчетени проекти, обекти, дейности и инициативи;
- липса на баланс между изпълнението на отделните стратегически цели и приоритети;
- по-ниска степен на изпълнение за някои приоритети и цели поради липсата на приложим източник на финансиране през периода на действие на ОПР;
- привлечени средства от различни европейски източници за финансиране на проектите в ОПР - 90% от реализирания финансов ресурс;
- важна роля на собствените средства на община Полски Тръмбеш и централния бюджет, насочени приоритетно към техническата инфраструктура, вкл. изграждане на нова;

- висока активност на Община Полски Тръмбеш и на местния бизенс за кандидатстване с проекти.

По отношение на индикаторите

- висока степен на изпълнение на целите и приоритетите на ОПР според отчетените индикатори за резултат и въздействие;
- подобро общо социално-икономическо състояние на общината в края на отчетния период;

Координация в изпълнението на плана

- Оценката на вътрешната съгласуваност и координацията на изпълнението на ОПР е много добра;
- Процесът на планиране, изпълнение и отчетност е бил координиран, всеобхватен и отворен/гъвкав;
- Йерархична съподчиненост и съответствие със сродни стратегически документ от високо ниво;
- Координацията със секторните политики и програми на общината е добра;
- Регионалното стратегическо планиране в общината е интегрирано с устройственото.

Мониторинг

- Планът е актуализиран през 2018 г.;
- Извършена е междинна оценка през 2017 г.;
- Детайлно отчитане за изпълнението на общинските политики на годишна основа се осъществява чрез Годишните отчети за наблюдение изпълнението на ОПР, одобрявани от Общинския съвет.

Препоръки за следващия програмен период

Планът за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. се изработва за цялата територия на общината, като се определят зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини. ПИРО, също както и ОПР се разработва за 7 – годишен период на действие, който съвпада с периода на действие на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен район. Новият програмен период обхваща 2021 – 2027 г. Изведените препоръки са насочващи и нямат задължителен характер.

Общи препоръки

По отношение на съдържанието на проекти

- Да се включат партньорски проекти със съседни общини и други заинтересовани страни, които имат потенциал да се реализират чрез интегрирани териториални инвестиции;

- Необходимо е проектите, които се включват в ПИРО да бъдат с ясно определени партньори и конкретни ангажименти по тяхната реализация, като фокусът на вниманието следва да бъде върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проектни идеи с участието на публичния сектор, насочени към подобряване на физическата среда и на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса;
- Да бъдат ясно описани проектите с готови инвестиционни проекти и да бъде прецизирана възможността за реализиране на проекти на инженеринг, съобразно тяхното местоположение, източници на финансиране и др.
- Проектите да бъдат групирани в съответствие с обхвата на мерките и приоритетните области с цел по-лесна проследимост на ефективността и ефикасността.

По отношение на наблюдението и изпълнението

- Да се приложи по-ясна система от индикатори, съдържащи изходни и целеви стойности, както и достъпни източници на достоверна информация. В ПИРО индикаторите да бъдат съобразени с общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост.
- Типът индикатор, за продукт или за резултат, следва да бъдат измерими и да обхващат физическите характеристики (параметри) по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни. Това ще създаде обективна база за отчитане на напредъка на изпълнение на плана.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Стратегическите цели и приоритети на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. разкриват висока степен на съответствие с тези на Стратегията „Европа 2020“, на националните и регионални стратегически документи.

Петте приоритета на ОПР на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. показват пълен обхват и отговарят на потребностите и възможностите за финансиране. Същото не важи за по-ниските нива на стратегическия пакет – специфичните цели и мерки. Още в етапа на разработване е съществувал риска от неизпълнение на някой от мерките и дейностите. Част от тях не са обезпечени с конкретни отговорници и тъй като не са в правомощията на Общинската администрация, съществуват предпоставки за пасивност по отношение на ресурсното и финансовото им обезпечаване или липсват адекватни финансови източници на средства.

В ОПР - Полски Тръмбеш 2014-2020 г. са идентифицирани правилно и пълно актуалните проблеми, нуждите и потенциалите на общината. Междувременно, в подкрепа на ОПР е

разработен и приложен пакет от секторни стратегии и програми в различни области, чрез които Общината е реализирала различни проекти и инициативи.

Общата оценка на изпълнението на стратегическите цели на Общинския план за развитие на община Полски Тръмбеш за периода 2014-2020 г. е отлична.

Обобщено можем да посочим Приоритет 1: Развитие и повишаване конкурентоспособността на общинската икономика и създаване на добра бизнес среда, като най-успешен със средно 116% техническо и 304% финансово изпълнение спрямо заложеното в плана. На второ място по степен на постигане на целите в рамките на отчетния период се нарежда Приоритет 2: Повишаване качеството на живот и развитие на социалната среда с 575% техническо и 121% финансово изпълнение. Трети е Приоритет 3: Развитие на ефективна инфраструктура, благоустроена жизнена среда и опазване на околната среда със 168% техническо и 44% финансово изпълнение и много добра обща оценка на напредъка. Следва Приоритет 4: Създаване на съвременна среда за развитие на образованието, младежките дейности и спорта. Приобщаване към европейските културни традиции. Тук отчитаме 124% техническо и 44% финансово изпълнение и напредъка е добър. На последно място е Приоритет 5: Повишаване на институционалния капацитет за управление и развитие, с 33% техническо изпълнение, но само 14% финансово изпълнение и умерен напредък в постигане на целите.

Община Полски Тръмбеш е изпълнила много успешно Общинския план за развитие за периода 2014-2020 г., както от гледна точка на предвидени и реализирани проекти, обекти и дейности, така и от гледна точка на привлечени инвестиции и финансова рамка на стратегическия документ. За реализацията на плана са работили активно всички заинтересовани страни – местната власт, общинската администрация, бизнеса, културни, образователни институции и др. Изграден е капацитет сред всички бенефициенти за успешно разработване, управление, изпълнение и приключване на проекти, финансирани от фондовете на ЕС и други източници.

Последните тенденции в развитието на Полски Тръмбеш показват, макар и слабо подобрене на социално-икономическото развитие на общината, което се нуждае от допълнителни стимули за привличане на инвестиции, ускоряване на икономическия растеж и устойчивост на развитието. Потребностите от „коригиращи” и подкрепящи публични намеси в развитието на общината са се увеличили през последните години, в резултат на кризата от COVID 19. Необходимо е ново териториално насочване на мерките и подобрена координация, за да се постигнат трайни и осезаеми промени в желаните насоки и успешно изпълнение на целите и приоритетите на Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. На тази основа, стратегията за местно и регионално развитие следва да бъде агресивна по

отношение на желаня териториален баланс в развитието на общината и протичането на демографските процеси, подкрепяща по отношение на необходимите предпоставки за развитие на икономиката и стабилизираща по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ – Агенция по заетостта

АСП – Агенция за социално подпомагане

ВЕИ – възобновяеми енергийни източници

ПСОВ - пречиствателна станция за отпадъчни води

ДМА – дълготрайни материални активи

ДБТ – Дирекция „Бюро по труда”

ДГС – Държавно горско стопанство

ДЛС – Държавно ловно стопанство

ЕИСУРР – Единна информационна система за управление на регионалното развитие

ЕО – екологична оценка

ЕСФ – Европейски социален фонд

ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие

ЗООС – Закон за опазване на околната среда

ЗРР – Закон за регионалното развитие

ЗТ – защитени територии

ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда

ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз

МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството

МО – Междинна оценка

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

МСП – малки и средни предприятия

НИРД – научно-изследователска и развойна дейност

НПО – неправителствени организации

НПРР – Национален план за регионално развитие

НСИ – Национален статистически институт

НСОРБ – Национално сдружение на общините в Република България

НСРР – Национална стратегическа референтна рамка

NUTS – обща класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана от ЕВРОСТАТ за регионите в Европейския съюз

ОДЗ – Областна дирекция „Земеделие“

ОП – Оперативна/и програма/и

ОПДУ – Оперативна програма „Добро управление“

ОПОС – Оперативна програма „Околна среда“

ОСР – Областна стратегия за развитие

ОСП – Обща селскостопанска политика

ОПР – Общински планове за развитие

ОПНОИР – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“

ОПИК – Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“

ОПРР – Оперативна програма „Региони в растеж“

ОПМДР – Оперативна програма „Морско дело и рибарство“

ОПРЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“

ОСЗ – Общинска служба по земеделие

ОУ – основно училище

ОУП – общ/и устройствен/и план/ове

ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие

ПРСР – Програма за развитие на селските райони

ПСОВ - пречиствателни станции за отпадъчни води

ПЧИ – преки чужди инвестиции

ПЧП – публично-частни партньорства

РИОСВ - Регионална инспекция по околната среда и водите

РСЗ – Регионална служба по заетостта

СЦР – Северен централен район

СУ – средно училище

СЦ – Стратегическа цел

ТБО – твърди битови отпадъци

УО – Управляващ орган

ДГ – детска градина